

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ
УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ
НАМЕНЕ КУЛТУРНОГ ПРЕДЕЛА БАЧ
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ - НОВИ САД

Е -2486-1

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА

Мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.

ДИРЕКТОР

Владимир Зеленовић, дипл.инж.маш.

НОВИ САД, август 2014. године

РУКОВОДИЛАЦ ТИМА:

Мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.

СТРУЧНИ ТИМ:

Свјетлана Реко, дипл.инж.арх.
Мр Владимир Пихлер, дипл.инж.арх.
Славица Пивнички, дипл.инж.пејз.арх.
Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.
Љубица Розић, дипл.инж.пољ.
Марина Митровић, мастер проф.географије
Мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хорт.
Мр Драгана Дунчић, дипл. пр. планер
Теодора Томин Рутар, дипл.правник
Љиљана Јовичић Малешевић, дипл.екон.
Зорица Бошњачић, дипл.инж.арх.-мастер
Зоран Кордић, дипл.инж.саобр.
Зорица Санадер, дипл.инж.електр.
Милан Жижић, дипл.инж.маш.
Радованка Шкрбић, дипл.инж.арх.
Бранка Митровић, дипл.прав.
Милко Бошњачић, маст.инж.геодез.
Оливера Његомир, дипл.мат.
Злата Хома Будински, геод.техн.
Драгана Матовић, дактилограф
Ђорђе Кљајић, геод.техн.
Аљоша Дабић, копирант

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА	3
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА	3
2. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ.....	4
3. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	7
3.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	7
3.2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	7
4. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	14
4.1. КАРАКТЕР И ВРЕДНОСТИ ПРЕДЕЛА.....	14
4.1.1. Културни предео	14
4.1.2. Просторне целине	15
4.2. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА	15
4.2.1. Непокретна културна добра у Ко Бач.....	15
4.2.2. Непокретна културна добра у Ко Бачко Ново Село	16
4.2.3. Непокретна културна добра у Ко Бођани	16
4.2.4. Непокретна културна добра у Ко Вајска.....	17
4.2.5. Непокретна културна добра у Ко Плавна	17
4.2.6. Непокретна културна добра у Ко Дeroње.....	17
4.2.7. Непокретна културна добра у Ко Младеново	17
4.3. АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТИ И ЗОНЕ ЗАШТИТЕ.....	17
4.4. ПРИРОДНА ДОБРА	18
4.5. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ.....	19
4.5.1. Пољопривредно земљиште.....	19
4.5.2. Шуме и шумско земљиште	20
4.5.3. Воде и водно земљиште	21
4.5.4. Ловна и риболовна фауна	21
4.5.5. Минералне сировине	22
4.6. ПРИРОДНИ УСЛОВИ.....	22
4.6.1. Геоморфолошке и геолошке карактеристике	22
4.6.2. Климатске карактеристике	22
4.6.3. Сеизмика	22
4.6.4. Педолошке карактеристике.....	22
4.7. ДЕМОГРАФСКО-СОЦИЈАЛНИ АСПЕКТ РАЗВОЈА И МРЕЖА НАСЕЉА	23
4.7.1. Становништво	23
4.7.2. Јавне службе	23
4.7.3. Однос градских и сеоских насеља и функционално повезивање насеља и центара.....	23
4.7.4. Рурално подручје	24
4.8. ПРИВРЕДНЕ ДЕЛАТНОСТИ.....	24
4.8.1. Пољопривреда	24
4.8.2. Шумарство.....	25
4.8.3. Лов и риболов.....	25
4.8.4. Индустрија.....	25
4.8.5. Туризам	26
4.9. ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ	27
4.9.1. Саобраћај и саобраћајна инфраструктура	27
4.9.2. Водопривредна инфраструктура.....	28
4.9.3. Електроенергетска инфраструктура.....	29
4.9.4. Термоенергетска инфраструктура.....	29
4.9.5. Обновљиви извори енергије.....	29
4.9.6. Енергетска ефикасност	29
4.9.7. Електронска комуникациона инфраструктура.....	30
4.10. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И РАТНИХ РАЗАРАЊА.....	30

5. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПРОСТОРНОМ ПЛАНУ	31
6. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ	33
7. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАТНИХ РЕШЕЊА, НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА....	35
8. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА	36
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА	38
1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	38
2. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	38
3. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	39
4. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	41
III ПРОЦЕНА МОГУЋНИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	42
1. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА МЕРАМА ЗАШТИТЕ	42
2. ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА.....	43
3. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА УСВАЈАЊА И ИМПЛЕМЕНТИРАЊА ПЛАНА .	43
4. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОРА НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	44
5. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	45
5.1. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА	46
5.2. ПРИРОДНА ДОБРА И БИОДИВЕРЗИТЕТ, ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	46
5.3. ПРЕДЕО.....	47
5.4. ВАЗДУХ	47
5.5. ВОДУ	49
5.6. ЗЕМЉИШТЕ.....	50
5.7. МРЕЖУ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ НАСЕЉА.....	51
5.8. РАЗВОЈ И РАЗМЕШТАЈ ЈАВНИХ СЛУЖБИ.....	52
5.9. СТАНОВНИШВО	52
5.10. ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ.....	54
5.11. РАЗВОЈ ТУРИЗМА	54
5.12. ИНФРАСТРУКТУРУ.....	56
5.13. АНАЛИЗА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	57
5.14. МОГУЋНОСТ ПРЕКОГРАНИЧНОГ УТИЦАЈА	58
6. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	59
6.1. МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА	59
6.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРЕДЕЛА	59
6.3. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВАЗДУХА	60
6.4. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВОДА	61
6.5. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗЕМЉИШТА	62
6.6. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ШУМА И ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА, ЛОВНЕ И РИБОЛОВНЕ ФАУНЕ	63
6.7. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА	63
6.8. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД БУКЕ	70
6.9. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ КОД ИЗГРАДЊЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ.....	71
6.10. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ВАНРЕДНИХ СИТУАЦИЈА.....	74
6.11. ЗАШТИТА ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ И РАТНИХ РАЗАРАЊА ..	76

7. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА.....	76
IV ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	78
1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	78
2. ПРЕДЛОГ ИНДИКАТОРА ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	78
2.1. МОНИТОРИНГ СИСТЕМ ЗА КОНТРОЛУ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА	79
2.2. МОНИТОРИНГ СИСТЕМ ЗА КОНТРОЛУ КВАЛИТЕТА ВОДЕ.....	81
2.3. МОНИТОРИНГ СИСТЕМ ЗА КОНТРОЛУ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА	84
2.4. МОНИТОРИНГ БУКЕ	85
2.5. ЗАКОНСКИ ОКВИР	86
3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА.....	87
4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	88
5. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ.....	90
5.1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ	90
5.2. ТЕШКОЋЕ У РАДУ	91
6. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	91
7. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ ИЗВЕШТАЈА	92
V ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	93

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПППН КУЛТУРНОГ ПРЕДЕЛА БАЧА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ – Потенцијално негативне зоне утицаја на животну средину са мерама заштите

A) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

На основу Одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене културног предела Бач („Службени лист АПВ“, број 40/12) и Одлуке о изради Извештаја о стратешкој процени утицаја ПППН културног предела Бач („Службени лист АПВ“, број 40/12), приступило се изради Просторног плана подручја посебне намене културног предела Бач (у даљем тексту: Просторни план) и Извештаја о стратешкој процени утицаја ПППН културног предела Бач на животну средину (у даљем тексту: Стратешка процена).

Носилац израде Стратешке процене је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање "Завод за урбанизам Војводине" Нови Сад.

Просторни план је усклађен са Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС и 98/13-УС), Правилником о садржини, начину и поступку израде планских докумената ("Службени гласник РС", бр. 31/10, 69/10 и 16/11), Законом о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године ("Службени гласник РС", број 88/10), Законом о културним добрима ("Службени гласник РС", бр. 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон), Законом о заштити природе ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10 и 91/10-исправка), Законом о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС", бр. 62/06, 65/08-др.закон, 41/09), Законом о шумама ("Службени гласник РС", бр. 30/10 и 93/12), Законом о водама ("Службени гласник РС", бр. 30/10 и 93/12), Законом о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 36/09- др. закон, 72/09-др. закон и 43/11-УС), Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 88/10), Законом о регионалном развоју ("Службени гласник РС", бр. 51/09 и 30/10), Одлуком о доношењу Регионалног просторног плана АП Војводине ("Службени лист АП Војводине", број 22/11), као и другим актуелним одлукама и стратегијама Владе Републике Србије и Владе АПВ и нормативним актима и документима који се односе на проблематику из предмета Просторног плана. Полазну основу представља и Закон о потврђивању Европске конвенције о пределу ("Службени гласник РС – Међународни уговори", бр. 4/11).

Стратешком проценом интегришу се циљеви и принципи одрживог развоја у просторном плану, с циљем спречавања или минимизације негативних утицаја на биодиверзитет, природна, културна добра и друге створене вредности, животну средину и здравље људи.

Стратешка процена утицаја на животну средину представља инструмент којим се стварају услови за оптималну заштиту животне средине у процесу просторног планирања и представља свеобухватан, комплексан и јединствен поступак.

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", 135/04 и 88/10) дефинисани су принцип одрживог развоја, социјалне прихватљивости, економске оправданости и еколошке одрживости у смислу полазних основа просторног планирања. Одредбама члана 4. овог закона утврђена су начела стратешке процене:

- одрживог развоја,
- интегралности,
- предострожности,
- хијерархије и координације,
- јавности.

На тај начин обезбеђује се оквир за усклађивање техно-економских, друштвених и природних система у целокупном развоју, укључујући и просторни развој. На принципима економичности користе се природне и створене вредности, с циљем да се очува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације. То се постиже разматрањем и укључивањем кључних аспеката животне средине у припрему и усвајање планова, пројеката и програма, утврђивањем услова за очување природних и створених вредности.

Укључивањем услова заштите животне средине у просторни план кроз инструмент стратешке процене, даје се обавезујући - интегрални оквир заштите, реализацијом кроз одговарајуће међусекторске планове, програме и пројекте. У превентивном смислу, свака активност је планирана, односно свако планско решење је дефинисано с циљем да се спрече или смање негативни утицаји, обезбеди рационално коришћење ресурса, а ризик од акцидената и негативних утицаја на људе сведе на минимум.

Са друге стране, циљ је да се оживи депопулационо подручје, рационалним коришћењем потенцијала и обновљивих ресурса. У поступку стратешке процене остварује се координација између заинтересованих органа и организација, иако су у поступку израде плана прибављени неопходни услови. У поступку разматрања и усвајања обезбедиће се учешће јавности у поступку јавног увида и стручне расправе о Нацрту плана.

Чланом 8. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину прописан је поступак стратешке процене који обухвата три корака:

- (1) Доношење одлуке о изради стратешке процене,
- (2) Израду извештаја о стратешкој процени,
- (3) Одлучивање о давању сагласности на извештај о стратешкој процени, уз учешће заинтересованих органа и организација и јавности.

У припреми и изради Просторног плана и Стратешке процене успостављена је сарадња са стручним институцијама и организацијама, као и предузећима који имају надлежност на планском подручју, у оквиру које су добијени услови за израду Просторног плана.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

Израда Стратешке процене је процес којим се интегришу циљеви и принципи одрживог развоја у плановима, с циљем избегавања, спречавања или ограничења негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Непосредан повод за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја је обавеза произашла из Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене културног предела Бач на животну средину.

У складу са законским одредбама и праксом Стратешке процене у Европи, Извештај о стратешкој процени структурално обрађује:

- (1) полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- (2) циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисања проблема и проналажења решења);
- (3) стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу – дефинисање матричног оквира процене);
- (4) смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процена утицаја у току спровођења Просторног плана);
- (5) програм праћења стања животне средине (мониторинг – оквир за праћење спровођења Просторног плана, односно очекиваних ефеката, стварних утицаја и новог стања на планском подручју);
- (6) коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене, односно објективне тешкоће које су утицале на стратешку процену);
- (7) начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- (8) закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

Подручје обухвата Просторног плана (567,05 km²), за које се израђује Извештај о стратешкој процени, у административном смислу, простира се на деловима територија три општине. Обухвата 9 целих катастарских општина и 10 насеља у којима живи око 24280 становника (година пописа 2011. године). Подручје се простира правцем север-југ, у физичко-географском смислу обухвата део Панонске низије, односно равничарско подручје западног дела у АП Војводини, у висинској зони од 73 до 86 mАНВ (просечне висине у обухвату Просторног плана око 80 mАНВ).

Табела 1: Општине, Катастарске општине и насеља у предложеном обухвату Просторног плана

Општина		Ко		Насеље	
Бач		Бач		Бач	
		Бачко Ново Село		Бачко Ново Село	
		Бођани		Бођани	
		Вајска		Вајска	
		Плавна		Плавна	
		Селенча		Селенча	
Бачка Паланка		Младеново		Младеново	
				Карађорђево	
Оџаци		Дероње		Дероње	
		Каравуково		Каравуково	
Σ Општина	3	Σ Кат.општина	9	Σ Насеља	10

Опис граница Просторног плана

Граница подручја Просторног плана дефинисана је границама катастарских општина и делом државном границом Републике Србије и Републике Хрватске. Опис границе Просторног плана урађен је на катастарским плановима размере 1:2500 за катастарске општине у обухвату Просторног плана.

Подручје Просторног плана на југу, западу и северу је дефинисано државном границом Републике Србије и Републике Хрватске, као и:

- јужним границама катастарских општина: Младеново, Бачко Ново Село и Плавна;
- западним границама катастарских општина: Бођани и Вајска;
- северним границама катастарских општина: Вајска и Каравуково.

Са истока граница Просторног плана дефинисана је источним границама катастарских општина: Каравуково, Дероње, Селенча, Бач и Младеново.

Унутар подручја обухвата Просторног плана дефинисана је посебена намена - Културни предео Бач.

2. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ

За предметно подручје донета је Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене културног предела Бач на животну средину ("Службени лист АПВ", број 40/12), која представља правни основ за израду наведеног елабората.

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине. Припрему, координацију и праћење израде Просторног плана врши Републичка агенција за просторно планирање, Организациона јединица за територију Аутономне Покрајине Војводине у Новом Саду. Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање "Завод за урбанизам Војводине" Нови Сад.

У складу са Законом о планирању и изградњи и Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину, Стратешка процена утицаја на животну средину је саставни део овог Просторног плана.

Просторно планска решења су усклађена са прописима, који посредно или непосредно, регулишу ову област. Основни прописи који регулишу област просторног и урбанистичког планирања су:

- Закон о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде планских докумената ("Службени гласник РС", бр. 31/10, 69/10 и 16/11);
- Закон о култури ("Службени гласник РС", број 72/09)
- Закон о културним добрима ("Службени гласник РС", бр. 71/94, 52/11- др. закон, 52/11- др. закон и 99/11-др. закон);
- Закон о потврђивању Европске конвенције о пределу ("Службени гласник РС - Међународни уговори", бр. 4/11)
- Закон о ратификацији Конвенције о заштити светске културне и природне баштине ("Службени лист СФРЈ", број 56/74)
- Закон о потврђивању Европске конвенције о заштити археолошког наслеђа (ревидирана) ("Службени гласник РС - Међународни уговори", бр. 42/09);
- Закон о потврђивању Оквирне конвенције Савета Европе о вредности културног наслеђа за друштво ("Службени гласник РС - Међународни уговори", бр. 1/10);
- Закон о потврђивању Конвенције о очувању нематеријалног културног наслеђа ("Службени гласник РС - Међународни уговори", бр. 1/10);
- Закон о регионалном развоју ("Службени гласник РС", бр. 51/09 и 30/10);

- Закон о територијалној организацији Републике Србије ("Службени гласник РС", број 129/07);
- Закон о државном премеру и катастру ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 18/10 и 65/13);
- Закон о министарствима ("Службени гласник РС", број 44/14)
- Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", број 129/07);
- Закон о утврђивању надлежности Аутономне Покрајине Војводине ("Службени гласник РС", број 99/09 и 67/12-УС);
- Закона о јавним службама ("Службени гласник РС", бр.42/91, 71/94 и 79/05-др. закон);
- Закон о експропријацији ("Службени гласник РС", бр. 53/95, 23/01-СУС, ("Службени лист СРЈ", број 16/01-СУС и "Службени гласник РС" број 20/09 и 55/13-УС);
- Закон о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС", бр. 62/06, 65/08-др. закон и 41/09);
- Закон о пољопривреди и руралном развоју ("Службени гласник РС", број 41/09 и 10/13-др.закон);
- Закон о сточарству ("Службени гласник РС", бр. 41/09 и 93/12);
- Закон о ветеринарству ("Службени гласник РС", бр. 91/05, 30/10 и 93/12);
- Закон о добробити животиња ("Службени гласник РС", број 41/09);
- Закон о водама ("Службени гласник РС", бр. 30/10 и 93/12);
- Закон о водама ("Службени гласник РС", бр. 46/91, 53/93, 53/93-др.закон, 67/93-др.закон, 48/94-др.закон,54/96, 101/05-др.закон, престао да важи осим одредаба чл. 81 до 96.);
- Закон о јавним путевима ("Службени гласник РС", бр. 101/05, 123/07, 101/11, 93/12 и 104/13);
- Закон о безбедности саобраћаја на путевима ("Службени гласник РС", бр. 41/09, 53/10, 101/11 и 32/13-УС);
- Закон о ваздушном саобраћају ("Службени гласник РС", бр. 73/10, 57/11 и 93/12);
- Закон о железници ("Службени гласник РС", број 45/13);
- Закон о безбедности и интероперабилности железница ("Службени гласник РС", бр. 104/13);
- Закон о пловидби и лукама на унутрашњим водама ("Службени гласник РС", број 73/10 и 121/12);
- Закон о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон и 43/11-УС);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине ("Службени гласник РС", број 135/04);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о заштити ваздуха ("Службени гласник РС", број 36/09 и 13/10);
- Закон о заштити од буке у животној средини ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о здравственој заштити ("Службени гласник РС", број 107/05, 72/09-др. закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13-др. закон);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења ("Службени гласник РС" број 36/09);
- Закон о управљању отпадом ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о бицидним производима ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10 и 92/11);
- Закон о хемикалијама ("Службени гласник РС", бр. 36/09,88/10, 92/11 и 93/12);
- Закон о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарној сигурности ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 93/12)
- Закон о сахрањивању и гробљима ("Службени гласник РС", бр. 20/77, 24/85 и 6/89 и "Службени гласник РС", бр. 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05 - др. закон);
- Закон о туризму ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10, 99/11-др. закон и 93/12);
- Закон о спорту ("Службени гласник РС", бр. 24/11, 99/11-др.закон и 99/11-др.закон);

- Закон о рударству и геолошким истраживањима ("Службени гласник РС", број 88/11);
- Закон о електронским комуникацијама ("Службени гласник РС", бр. 44/10 и 60/13-УС);
- Закон о енергетици ("Службени гласник РС", бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 124/12);
- Закон о шумама ("Службени гласник РС" број 30/10 и 93/12);
- Закон о шумама ("Службени гласник РС" бр. 46/91, 83/92, 53/93-др.закон, 54/93, 60/93-исправка, 67/93-др. закон, 48/94-др.закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредби чл. 9. до 20.);
- Закон о заштити природе ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10 и 91/10-исправка);
- Закон о дивљачи и ловству ("Службени гласник РС", број 18/10);
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда ("Службени гласник РС", број 36/09 и 32/13-УС);
- Закон о ванредним ситуацијама ("Службени гласник РС", бр. 111/09, 92/11 и 93/12);
- Закон о одбрани ("Службени гласник РС", бр. 116/07, 88/09, 88/09-др.закон и 104/09-др.закон);
- Закон о заштити од пожара ("Службени гласник РС", број 111/09);
- Уредба о класификацији вода ("Сл. гласник СРС", број. 5/68);
- Уредбе о еколошкој мрежи ("Службени гласник РС", број 102/10);
- Уредба о режимима заштите ("Службени гласник РС", број 31/12);
- Уредба о заштити СРП "Карађорђево" ("Службени гласник РС", бр. 37/97)
- Одлука о утврђивању непокретних културних добара од изузетног значаја ("Службени гласник РС", бр. 16/90)
- Одлука о утврђивању непокретних културних добара од великог значаја ("Службени лист АПВ", бр. 28/91)
- Покрајинска скупштинска одлука о покрајинској управи ("Службени лист АПВ", бр. 40/12-пречишћен текст)

У Просторни план су уграђене и смернице и стратешка опредељења из следећих докумената Владе Републике Србије и Владе АП Војводине:

- Стратегија развоја железничког, друмског, водног, ваздушног и интермодалног транспорта у Републици Србији од 2008. до 2015. године ("Службени гласник РС", број 4/08)
- Стратегија развоја туризма Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 91/06);
- Маркетинг стратегија туризма у Војводини ("Службени гласник АПВ", бр. 6/10);
- Стратегија и политика развоја индустрије у Републици Србији 2011-2020 ("Службени гласник РС", бр. 55/11);
- Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године ("Службени гласник РС", бр. 13/11);
- Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара ("Службени гласник РС", бр. 33/12);
- Стратегија интегрисаног управљања границом у Републици Србији ("Службени гласник РС", бр. 111/12);
- Стратегија развоја електронских комуникација у Републици Србији 2010-2020 ("Службени гласник РС", бр. 68/10);
- Стратегија заштите од пожара за период 2012-2017 година ("Службени гласник РС", бр. 21/12);
- Национална стратегија заштите и спасавања у ванредним ситуацијама ("Службени гласник РС", бр. 86/11);
- Национални програм заштите животне средине ("Службени гласник РС", број 12/10).

Упоредо са израдом Просторног плана припремљена је и документациона основа планског документа, која се састоји од пристиглих услова и мишљења надлежних органа и организација, студија, стратешких докумената локалних самоуправа, стручних експертиза итд.

Просторни план је урађен у Географском информационом систему (у даљем тексту: ГИС)-окружењу, што омогућава једноставнију размену података за обухваћено подручје и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

3. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

3.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни план се израђује у складу са Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде планских докумената.

Текстуални део Нацрта Просторног плана садржи следећа главна поглавља:

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1. Обухват и опис граница подручја Просторног плана, границе целина и подцелина посебне намене
2. Обавезе, услови и смернице из Просторног плана Републике Србије и других развојних докумената
3. Скраћени приказ и оцена постојећег стања (потенцијали, ограничења, swot анализа)

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И ОПШТА КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. Принципи просторног развоја
2. Општи и оперативни циљеви просторног развоја
3. Регионални аспект развоја подручја посебне намене и функционалне везе и међуодноси са окружењем
4. Општа концепција развоја подручја посебне намене

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА РАЗВОЈА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

1. Заштита културног предела, културног и природног наслеђа и заштита животне средине
2. Заштита, уређење и коришћење природних система
3. Утицај посебне намене на демографске и социјалне процесе и системе
4. Утицај посебне намене на економију и привредне системе
5. Просторни развој саобраћаја и инфраструктурних система
6. Заштита животне средине, заштита простора од елементарних непогода, заштита простора од интереса за одбрану земље и ратних разарања
7. Намена простора и биланс површина посебне намене

IV ПРАВИЛА УПОТРЕБЕ ЗЕМЉИШТА, ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

1. Правила уређења и организације земљишта (са зонама заштите)
2. Правила грађења

V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

1. Институционални оквир имплементације и учесници у имплементацији
2. Смернице за израду урбанистичких планова и друге развојне документације за подручје плана
3. Приоритетна планска решења и пројекти
4. Мере и инструменти за имплементацију

Графички прилог Нацрта Просторног плана обухвата 6 рефералних карата.

3.2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Основне специфичности подручја у обухвату Просторног плана, које опредељују његове посебне намене, односе се на подручје културног предела. Општи циљ израде Просторног плана је управљање предметним простором на начин којим се обезбеђује његова заштита, уређење и одрживи развој.

КУЛТУРНИ ПРЕДЕО, КУЛТУРНА И ПРИРОДНА ДОБРА

Културни предео

Општи циљ у контексту развоја културног предела је очување локалног идентитета кроз интерпретацију, заштиту и унапређење Културног предела Бача.

Оперативни циљеви су:

- утврђивање границе подручја Културног предела Бача као подручја посебне намене, дефинисање предеоних подцелина и успостављање њихових режима заштите;
- очување и ревитализација културних вредности и заштита природних елемената предела пре свега у погледу задржавања и очувања постојећих структура и њихове међусобне повезаности;
- очување постојећих структура насеља и њихових атара;
- очување, уређење и одрживо коришћење наслеђених геолошких, геоморфолошких и хидрографских карактеристика које су важно обележје подручја.

Културна добра

Општи циљ у области заштите културних добара је валоризација, конзервација и адекватна и интегрисана интерпретација културних добара (утврђивање начина чувања, одржавања, коришћења и доступности културних добара на нивоу Културног предела Бача).

Оперативни циљеви су:

- заштита, уређење и презентација установљених и предвиђених за заштиту НКД и очување аутентичности НКД и њиховог изворног окружења;
- туристичка интерпретација непокретног и нематеријалног културног наслеђа и развијање свести о значају културног наслеђа;
- заштита културног наслеђа од свих облика неконтролисане изградње;
- укључивање културног наслеђа у европске и националне путеве културе;
- пренамена неких вредних, историјских објеката и њихова интеграција у савремени животни амбијент;
- рурална рециклажа – поновно коришћење и пренамена напуштених, празних, недовољно коришћених простора и ревитализација историјских језгара села.

Природна добра

Општи циљ: Заштита и унапређење природних добара и биодиверзитета.

Оперативни циљеви:

- повећање површине под заштићеним подручјима, успостављање националне еколошке мреже (чији део представља еколошка мрежа АП Војводине) и идентификација подручја за европску еколошку мрежу "NATURA 2000";
- номинација и проглашење заштићених подручја од међународног значаја;
- заштита, очување и унапређење природних вредности и одрживо коришћење природних ресурса;
- спровођење мера и режима заштите и мониторинга стања заштићених подручја;
- смањивање губитка и притисака на биодиверзитет;
- заснивање информационог система заштићених подручја.

ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

Пољопривредно земљиште

Општи циљ:

- управљање над пољопривредним земљиштем,
- уређење пољопривредног земљишта (улагање у заштиту, одржавање и очување пољопривредног земљишта и изградњу пољопривредне инфраструктуре).

Оперативни циљеви:

- очување површина и плодности пољопривредног земљишта;
- побољшавање бонитетне структуре обрадивих површина строгом и делотворном заштитом најплоднијих земљишта;
- забрана испуштања и одлагања отпадних и штетних материја;
- контролисана примена минералних ђубрива и препарата за заштиту;
- предузимање мера заштите пољопривредног земљишта пољозащитним појасевима од штетног дејства еолске ерозије.

Шуме и шумско земљиште

Општи циљеви на простору обухвата Просторног плана су:

- унапређење стања шума и остваривање свих функција шума (заштитно-производне и социо-културне);
- заштита шума од свих облика негативног деловања абиотичких и биотичких чинилаца;
- дефинисање природних и амбијенталних вредности и целина као еколошки одређених и повезаних;
- повећање површина под шумама и заштитним зеленилом, укључујући и зелене површине насеља и њихово повезивање у јединствен систем.

У границама посебне намене:

- одржавање оптималног односа обраслих и необраслих површина, сагласно станишним и условима заштите у Резервату;
- повећање и успостављање аутохтоних облика биљног заједништва, и смањење учешћа алохтоних врста дрвећа;
- газдовање шумама у складу са одрживим развојем, еколошким принципима и условима заштите природних добара.

Воде и водно земљиште

Општи циљ: одрживо коришћење вода уз адекватне мере заштите.

Оперативни циљеви:

- успостављање интегралног и интерсекторског планирања коришћења и заштите водних ресурса;
- рационално коришћење водних ресурса и обједињавање корисника у регионалне водопривредне системе;
- искоришћење енергетског потенцијала река и изграђених хидросистема;
- успостављање економске цене воде;
- смањење и контрола тачкастих и дифузних извора загађења;
- рецикулација коришћених вода;
- унапређење система заштите од вода.

Ловна и риболовна фауна

Општи циљ:

- унапређење стања популације крупне и ситне дивљачи;
- одрживо коришћење рибљег фонда на риболовним водама;
- унапређење производње рибе у рибњацима.

Минералне сировине

Општи циљ је извођење геолошких истраживања (основних и детаљних) у складу са условима заштите природе ради:

- проналажења и утврђивања резерви и квалитета минералних сировина (нафте и гаса, подземних вода и извора геотермалне енергије, сировина за добијање грађевинског материјала и сл.);
- детаљних инжењерско-геолошких истраживања која се обавезно изводе за потребе израде просторних и урбанистичких планова, као и пре израде техничке документације за изградњу објеката и програма заштите животне средине;
- планирање простора и истраживања ради заштите животне средине (заштита и презентација природних вредности; заштита од штетних природних процеса: земљотреса, клизишта, ерозија и поплава; заштита од загађивање тла и подземних вода при истраживању и експлоатацији, и сл.).

Оперативни циљеви су:

- дефинисање положаја, величине, облика, састава и грађе лежишта;
- дефинисање квалитета и резерви минералних сировина и услова за њихово искоришћавање;
- даља истраживања и експлоатација минералних сировина дозвољена су у оквиру подручја посебне намене, изузев простора који су у режиму заштите.

ДЕМОГРАФИЈА, ЈАВНЕ СЛУЖБЕ И МРЕЖА НАСЕЉА

Демографија

Општи циљ демографског развоја подручја обухваћеног изработом Просторног плана односи се на успоравање негативних тенденција и спречавање даљег погоршања виталних карактеристика популације.

Оперативни циљеви будућих демографских кретања подручја обухваћеног изработом Просторног плана односе се на побољшање старосне и образовне структуре, као и на стварање услова за повећање степена запослености становништва, односно смањивање степена дневних миграција.

Мрежа насеља

Општи циљеви су:

- одрживи просторно - функционални развој заснован на моделу функционалних урбаних подручја.
- просторно и функционално, економски, социјално и еколошки уравнотежени урбани развој;
- усаглашавање просторно - функционалне матрице насеља са капацитетима средине, разрешавање конфликтних интереса и развојних проблема у простору, и подизање квалитета физичког простора.

Оперативни циљеви су:

- јачање и развој функција у складу са развојем Културног предела Бача;
- јачање идентитета насеља на основу културне, природне и привредне матрице;
- унапређење идентитета и уређености урбаних центара и њихових функционалних веза уз јачање сарадње подунавских општина;
- побољшање доступности руралног подручја повећањем квалитета локалне путне мреже, развојем комуналне инфраструктуре, фиксне и мобилне телефоније, и вишим квалитетом услуга јавних служби у циљу обезбеђивања веће привлачности за живљење на селу;
- контрола привредних активности, коришћења и изградње простора у подручју Културног предела Бача;
- очување слободног простора од дивље градње;
- заштита јавног интереса, јавних добара и јавног простора.

Јавне службе

Општи циљ је чување објеката/простора намењених услугама од јавног интереса, подстицање локалних иницијатива и стимулисање организовања образовних, здравствених, социјалних и културних услуга и активности прилагођених потребама и интересима локалног становништва.

Оперативни циљеви су активно укључивање грађана и организација цивилног друштва у планирање и организовање услуга од јавног интереса, равномернија мрежа објеката и услуга јавних служби усклађена са размештајем и потребама становништва, нарочито службе заштите Културног предела Бач, културних и природних добара, социјалне заштите, већа саобраћајна приступачност и опремљеност простора техничком инфраструктуром. Неопходно је стимулисати приватну иницијативу у сектору јавних служби и развијати различите програме прилагођене особеностима подручја и локалне заједнице. Циљ је:

- повећање гравитационог подручја услуге/установе, односно организовање комплементарних активности и садржаја;
- употреба мобилних услуга - "услуга ка кориснику" (путујуће изложбе и представе, организовање дечијих клубова, организовање специјализованих програма за омладину, средњу генерацију, за старе);
- развијање специјализованих образовања (образовање за оне који намеравају да остану у области пољопривредне/туристичке делатности и сл.);

- обезбедити услове за адаптације/санације и доградњу/изградњу објеката намењених култури, како би презентација културног наслеђа била доступнија и представљала део програма културно-манифестационог туризма, као развојни потенцијал укупне туристичке понуде.

Рурално подручје

Општи циљ развоја села и руралног подручја је повећање квалитета живљења у руралним подручјима кроз очување, обнову и одрживи развој њихове економске, социјалне и еколошке виталности.

Оперативни циљеви су: активирање територијалног потенцијала; повећање рурално-урбане сарадње; јачање просторних и инфраструктурних веза; успостављање територијалног идентитета руралних подручја; креирање стабилних и реалних услова за одржив социјални развој; креирање услова за одржив економски развој и инвестирање; заштита животне средине, културног наслеђа, људи и добара; умрежавање руралних подручја на регионалном, националном и интранационалном нивоу и подршке програмима рурално-урбаног партнерства.

Оперативни циљ је развој компатибилних непољопривредних делатности - агротуризма и других облика туризма, занатства, рекреације, малих индустријских погона и сл.; инвестирање у пољопривредна газдинства, инвестирање у прераду и пласман производа; подстицање удруживања жена на селу, домаћинстава и пољопривредних газдинстава које воде жене; интензивирање различитих програма обуке за удружење жена на селу; инвестирање у саобраћајну и комуналну инфраструктуру; инвестирање у социјалну инфраструктуру; промоција и подршка културним манифестацијама, у циљу јачања идентитета и конкурентности подручја; промоција туристичких производа који репрезентују идентитет подручја.

ПРИВРЕДА

Општи циљ развоја **привреде** је динамичнији и складнији развој привреде, привредне и друштвене инфраструктуре, подизање укупног друштвеног стандарда и животног стандарда локалног становништва. Развојну политику дефинисати у складу са принципима рационалног коришћења и заштите постојећих културних и природних добара и природних ресурса.

Пољопривреда

Општи циљеви развоја пољопривреде су:

- изградити одржив и ефикасан пољопривредни сектор који може да се такмичи на светском тржишту;
- развој пољопривредне производње усмерити у правцу афирмације овог подручја као произвођача здраве хране;
- осигурати подршку одрживом развоју села;
- сачувати животну средину од утицаја ефеката пољопривредне производње;
- припремити пољопривреду Србије за интеграцију у ЕУ.

Оперативни циљеви су:

- модернизација производних капацитета;
- развој конкурентне пољопривредно-прерађивачке делатности;
- побољшање животних, радних и производних услова на селу, стварање услова за повратак и задржавање становништва на депопулацијским подручјима;
- смањивање разлика у интензитету пољопривредне производње, између појединих подручја.

Шумарство и ловство

Општи циљ је:

- развој шумарства као привредне гране у складу са условима заштите природних добара на простору обухвата Просторног плана.

Оперативни циљеви су:

- стварање услова за коришћење шумских и ловних потенцијала по принципу усмереног, одрживог и мудрог коришћења у складу са условима заштите;
- дефинисање радњи и мера (станишни услови, технички објекти, и др.) за повећање учешћа бројности аутохтоних врста дивљачи ван Резервата.

Туризам

Општи циљ је успостављање одрживог развоја туризма и стварање конкурентних услова за развој рецептивног туризма, који ће као извозна компонентна допринети економском просперитету локалних средина као целине.

Оперативни циљеви су:

- валоризација природних и антропогених туристичких потенцијала, у складу са трендовима домаће и иностране тражње, којом ће се обезбедити услови за бржи развој подручја у целини;
- резервација, заштита и активирање нових туристичких подручја;
- успостављање снажнијих веза између туристичке привреде и њој комплементарних делатности (пољопривреда, услуге и др.) уз коришћење локалних производа за побољшање ванпансионске потрошње туриста;
- побољшање материјалне базе туризма, развој саобраћајне и унапређење туристичке инфраструктуре;
- формирање визиторских центара и информативних туристичких пунктова;
- стварање брендова по облицима понуде и изградња препознатљивог имиџа датог подручја;
- подизање свести код становништва о значају развоја туристичке делатности;
- подстицање развоја сектора услужних делатности.

Индустрија

Оперативни циљеви:

- формирање стабилне и развијене привредне структуре ревитализацијом постојећих и развојем нових капацитета за финализацију производње заснованих, пре свега, на сировинској основи овог подручја у области агара, као и на примени чистих и еколошки одрживих технологија.

ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ

Саобраћај и саобраћајна инфраструктура

Општи циљеви концепције развоја саобраћаја предметног простора су следећи:

- сврсисходно планирање и управљање транспортним токовима;
- смањење штетних ефеката транспорта на окружење и повећање безбедности саобраћаја.

Оперативни циљеви:

- развој саобраћајне инфраструктуре установљен на бази стратешких опредељења Републике Србије и АП Војводине, у складу са усвојеним плановима мултимодалног саобраћаја за овај простор од стране организација ЕУ;
- утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја и опслуживати све садржаје и локалитете на подручју Просторног плана.

Водопривредна инфраструктура

Општи циљ: Уређење, заштита и коришћење интегралних водопривредних система и усклађивање са заштитом животне средине и осталим корисницима у простору, ради заштите вода и заштите од вода.

Оперативни циљеви:

- усаглашавање и хармонизација законских и институционалних основа у свим областима водопривреде са захтевима директива ЕУ о водама;
- спровођење мера контроле емисије из расутих и других извора загађења са циљем побољшања квалитета воде у водотоцима;
- ревитализација и реконструкција система за одвођење унутрашњих атмосферских вода са пољопривредних и других површина;
- изградња и ревитализација регионалних система за обезбеђење воде за наводњавање, технолошке потребе индустрије и друге садржаје;
- доградња, реконструкција и ревитализација хидросистема ДТД;
- изградња, реконструкција и санација објекта за одбрану од спољних вода, одбрана од поплава.

Електроенергетска инфраструктура

Општи циљ: сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима, смањење и рационализација потрошње енергије, измена структуре и удела појединих енергената у укупном билансу, смањење увозно зависних енергената и електричне енергије на рачун осталих енергената и нових неконвенционалних/обновљивих, смањење негативних утицаја енергетских објекта на животну средину.

Оперативни циљеви:

- технолошка модернизација енергетских објекта;
- реконструкција, ревитализација и модернизација постојеће инфраструктуре;
- изградња нове инфраструктуре и производних енергетских;
- обезбеђивање услова за унапређење енергетске ефикасности у обављању енергетске делатности (у производњи и преносу) и потрошњи енергије у свим енергетским секторима;
- смањење штетних утицаја енергетских објекта на животну средину.

Гасоводна инфраструктура

Општи циљ је утврђивање програма и смерница развоја енергетске и гасоводне инфраструктуре, синхронизација и развој са свим активностима на овом подручју и тиме обезбеђивање најповољнијих услова за заштиту животне средине, очување природних вредности, живот и рад људи на овом подручју и њен даљи развој.

У области гасоводне (енергетске) инфраструктуре оперативни циљеви су:

- гасификација свих насељених места на предметном простору на бази усклађених концепција гасификације и топлификације, у сврху задовољења потреба крајњих корисника у широкој потрошњи;
- функционално коришћење и штедња необновљивих ресурса;
- коришћење алтернативних облика енергије (соларна енергија, геотермална енергија, енергија ветра, биогас, боимаса).

Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

Са аспекта коришћења енергетских извора и енергетске инфраструктуре, као општи циљ утврђује се функционално коришћење и штедња необновљивих ресурса, штедња произведене енергије и стимулисање примене нових технологија производње енергије, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине, као и коришћењу обновљивих извора енергије.

Енергетска ефикасност

Општи циљ је повећање енергетске ефикасности у свим секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу, од значаја за заштиту животне средине, а све у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Оперативни циљеви су:

- детаљно сагледавање стања потрошње енергената (према структури и врсти енергетских услуга) у секторима индустрије, саобраћаја, зградарства и комуналних услуга);
- побољшање постојећег и даљи развој система даљинског грејања, развој гасоводне мреже, која ће омогућити супституцију коришћења електричне енергије и класичних фосилних енергената;
- пројектовање нових енергетски ефикасних зграда и реконструкција постојећих уз поштовање принципа енергетске ефикасности.

Електронска комуникациона инфраструктура

Општи циљ је уравнотежен развој електронске комуникационе инфраструктуре на подручју Просторног плана као једног од значајног покретача нове економије и обележја савременог друштва засноване на ICT технологији.

Оперативни циљеви:

- потпуна дигитализација електронске комуникационе инфраструктуре;
- уравнотежен развој на подручју Просторног плана;
- развој широкопојасне мреже на целом подручју;
- увођење савремених телекомуникационих услуга.

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Општи циљеви у контексту заштите животне средине су:

- обезбедити снабдевање свих насеља довољним количинама квалитетне воде за пиће;
- изградити сепаратну канализациону мрежу у свим насељима;
- обезбедити пречишћавање отпадних вода;
- у индустријским комплексима изградити примарне пречистаче отпадних вода;
- извршити гасификацију свих насеља;
- успоставити савремени систем одлагања комуналног отпада и сточних лешева, у складу са директивама Стратегије управљања комуналним отпадом;
- извршити санацију и рекултивацију постојећих насељских депонија и осталих неуређених депонија, сточних гробаља и других деградираних површина;
- израда локалног регистра извора загађивања у свакој општини и успостављање мониторинга воде, ваздуха и земљишта;
- формирање зелених заштитних појасева (уз фреквентне саобраћајнице, око комуналних објеката, око индустријских објеката и др.);
- обезбедити заштиту екосистема у границама заштићеног природног добра.

4. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

4.1. КАРАКТЕР И ВРЕДНОСТИ ПРЕДЕЛА

4.1.1. Културни предео

Бач са околином дефинисан је као културни предео (развојни пројекат интегративне заштите наслеђа "Векови Бача"), имајући у виду целовитост, садржану од материјалних (насеља, просторне целине, појединачне грађевине, зидно сликарство, покретно наслеђе, археолошки локалитети) и нематеријалних елемената (садржаних у топонимима, легендама, култури живљења/обичајима итд.). Под називом "Древни Бач са окружењем" ова територија је стављена на Прелиминарну листу Светске баштине, а потом и уграђена у Просторни план Србије и РПП АП Војводине.

Слика 1. Тврђава Бач, поглед из правца улаза са остацима барбакана у првом плану

Предео око Бача, са меандрима реке Мостонге и њеним ушћем у Дунав сведочи о геоморфолошким променама терена, као и о његовом некадашњем изгледу пре захвата на регулацији вода и исушивању терена. У Бачу и околини налазе се бројни археолошки локалитети који потврђују човеково присуство и коришћење ове територије у континуитету од осам миленијума.

4.1.2. Просторне целине

На основу геоморфолошких карактеристика које су пресудно утицале на формирање насеља и других препознатљивих елемената предела у обухвату Просторног плана, могу се издвојити основне предеоне целине:

- 1) **Река Дунав са инундационим подручјем** представља јединствену просторну целину којом доминира водена површина Дунава и карактеристично плавно подручје некадашње широке инундационе равни (данас већим делом има карактер алувијалне тераса).
- 2) **Долина реке Мостонге и алувијална тераса** представља простор источно од линије некадашње инундационе равни на којој су се формирала насеља Вајска, Плавна, Бачко Ново Село и Младеново. Она се простира на исток све до линије границе лесне терасе, обухватајући долину реке Мостонге уз коју су се формирала насеља Дeroње, Бач и Карађорђево.

4.2. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА

На основу утврђених градитељско-урбанистичких, архитектонских, историјских, културолошких и археолошких вредности сачуваног културног наслеђа, издвојена су следећа непокретна културна добра, са циљем њихове правне заштите и заштите кроз просторно планирање:

4.2.1. Непокретна културна добра у Ко Бач

Непокретна културна добра у Ко Бач под заштитом

Просторно културно-историјска целина од изузетног значаја за РС - Тврђава и подграђе у Бачу: Целина је смештена на оштром и дубоком бившем речном меандру Мостонге, на издигнутом терену, који је некада био окружен водом. Тврђава Бач је веома важан вишеслојни локалитет и најбоље очувани средњовековни фортификациони комплекс у Војводини. Припада типу "воденог града", прилагођеног за одбрану у мочварним теренима, са утврђеним замком и подграђем са 36 окућница, распоређеним са обе стране Улице бачке тврђаве.

Споменик културе од изузетног значаја за РС - Фрањевачки самостан у Бачу: Самостан се налази у центру Бача, органски уклопљен у средњовековну урбану матрицу. Комплекс чини *црква Узнесења Маријиног* и *самостански склоп* са унутрашњим двориштем, клостером.

Споменик културе од великог значаја - Остаци турског купатила у Бачу: Хамам у центру Бача представља вредно и ретко сведочанство о времену османске доминације на простору Војводине. Време изградње није познато, највероватније је изграђен након 1578.г.

Споменик културе од великог значаја - Римокатоличка жупска црква св. апостола Павла: Црква је изграђена у периоду од 1773. до 1780. године, а опсежно је обновљена 1838. године. Складних је пропорција, изведена у барокном маниру

Споменик културе од великог значаја - Самостан часних сестара: Уз северни зид цркве св. Павла дозидан је 1876. године самостан сестара реда *Notre Dame*.

Споменик културе од великог значаја - РК Капела св. Антуна Пустињака у шуми Гувниште: Смештена је у широј околини Бача, у шуми Гувниште уз пут за Младеново. Према натпису, обновљена је 1817, али је сасвим извесно да је храм изграђен пре 1526. године.

Непокретна културна добра у Ко Бач под предходном заштитом

Просторна културно-историјска целина "Центар Бача" – обухвата простор чија граница прати обод парцела непарне стране Улице ЈНА до угла са Улицом братства и јединства. Граница целине наставља ободом парцела парне стране Улице братства и јединства до угла са Улицом маршала Тита, и даље се протеже осовином Улице војвођанских бригада и Дожа Ђерђа, до канала.

Споменици културе под претходном заштитом (42 објекта).

4.2.2. Непокретна културна добра у Ко Бачко Ново Село

Непокретна културна добра у Ко Бачко Ново Село под предходном заштитом

Просторна културно - историјска целина – "Центар села", споменици културе под претходном заштитом (5 објеката) и знаменита места под претходном заштитом - Свето тројство.

4.2.3. Непокретна културна добра у Ко Бођани

Непокретна културна добра у Ко Бођани под заштитом

Православни манастир Бођани - манастирска црква, живопис и иконостас - споменик културе од изузетног значаја за РС: Комплекс чини црква и конаци подигнути у облику ћириличног слова П, и пратећи економски објекти. Унутрашњост цркве прекривена је *зидним сликама* Христофора Жефаровића, графичара иконописаца (око 600m²). *Иконостас* је изузетна уметничка целина, рад кијевских сликара Јова Василијевића и Василија Романовича, а у цркви се налази и чудотворна икона Богородице Брђанске, најугледнија чудотворна икона Бачке епархије и једна од свега шест канонизираних чудотворних икона Богородне у СПЦ.

Непокретна културна добра у Ко Бођани под предходном заштитом

Споменици културе (5 објеката).

4.2.4. Непокретна културна добра у Ко Вајска

Непокретна културна добра у Ко Вајска под предходном заштитом

Просторна културно-историјска целина "Циганска махала" у Ул. Пере Сегединца и споменици културе (7 објеката).

4.2.5. Непокретна културна добра у Ко Плавна

Непокретна културна добра у Ко Плавна под заштитом

Споменик културе - Икона Св. Јакоба у Римокатоличкој цркви. и археолошко налазиште "Циглана", потез Петковача.

Непокретна културна добра у Ко Плавна под предходном заштитом

Споменици културе (9 објеката).

4.2.6. Непокретна културна добра у Ко Дeroње

Непокретна културна добра у Ко Дeroње под заштитом

Споменик културе од великог значаја - Иконостас српске православне цркве посвећене Архистратигу Михајлу.

Археолошко налазиште - Доња Брањевина, у атару Дeroња: 1989. године пронађена је статуета "Црвенокоса богиња". Фигура је посебна због своје монументалности у односу на сличне налазе. Њена висина износи 38 cm и прави је див у поређењу са до сада пронађеним статуетама. Чињеница да статуета датира из времена од пре више од 7.000 година, даје посебну историјску вредност овом делу, које задивљује не само стручњаке историје уметности и археологије, него сваког човека.

Непокретна културна добра у Ко Дeroње под предходном заштитом

Споменици културе (15 објеката) и салаши на потезу Доња Брањевина.

4.2.7. Непокретна културна добра у Ко Младеново

Непокретна културна добра у Ко Младеново под предходном заштитом

Споменици културе (11 објеката и старо гробље) и Знаменита места: Спомен биста др. Младена Стојановића и спомен-плоча.

4.3. АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТИ И ЗОНЕ ЗАШТИТЕ

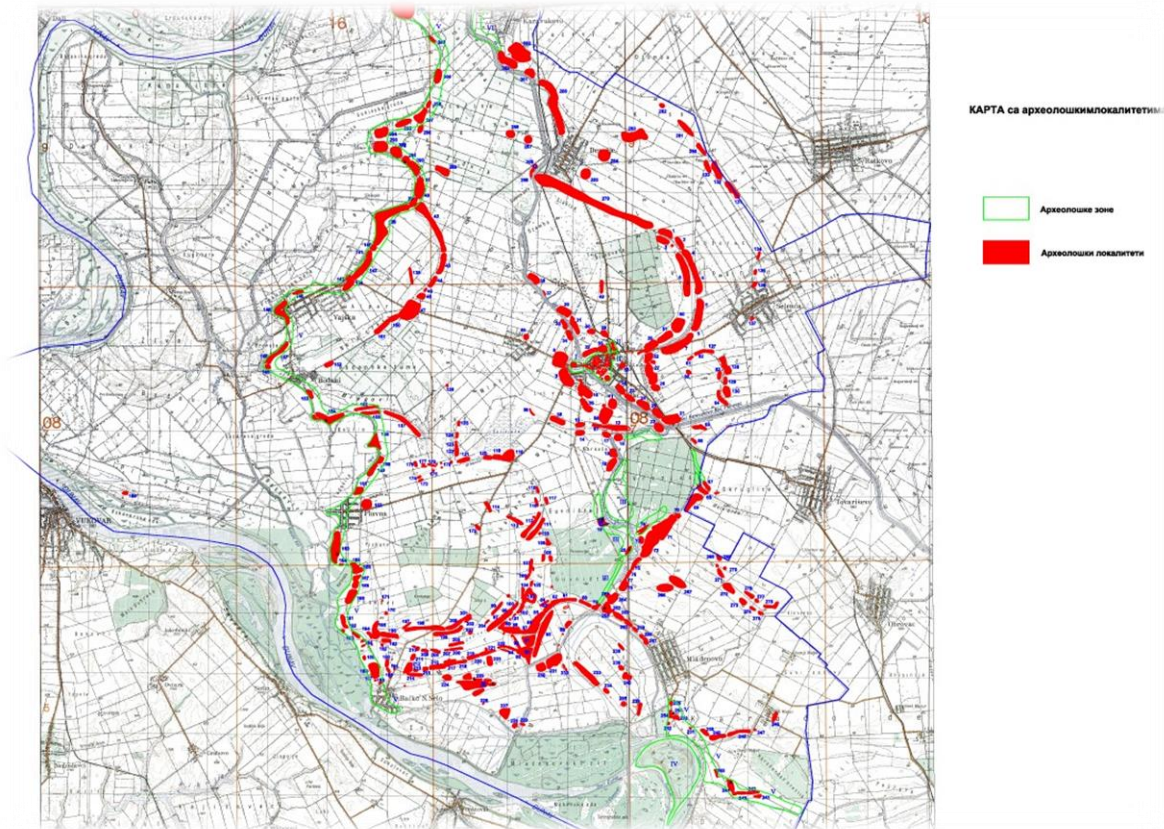
У подручју обухвата Просторног плана до сада је евидентирано 306 археолошких локалитета и издвојено је 6 археолошких зона заштите, које обухватају више локалитета. Археолошки локалитети и археолошке зоне заштите су приказани на Рефералној карти бр. 3.1. "Заштита културних и природних добара". Попис археолошких локалитета може се наћи у Документационој основи Просторног плана.

Евидентиране археолошке зоне су:

- Тврђава Бач са подграђем: Тврђава је подигнута у позном средњем веку, на месту где су раније постојала насеља у млађем неолиту, бронзаном, старијем и млађем гвозденом добу и средњем веку (12 – 13. век). У оквиру подграђа на појединим местима такође су откривени делови старијих грађевина.
- Насеље Бач: На месту данашњег насеља налазило се и средњевековно насеље Бач, у оквиру кога је био подигнут и данашњи Фрањевачки самостан. Осим средњевековних налаза 11 – 16. века и налаза из турског периода (остаци насеља и

гробаља), спорадично се појављују и налази из праисторијског и касноантичког периода у близини Мостонге.

- Обала Мостонге у шумама Гувниште и Врањак: На овим локацијама забележено је у историјским изворима и на старим географским картама средњевековно насеље Фелић, са манастиром и тврђавом.
- Острво Хагел: Налази се јужно од данашњег Младенова. На овом острву се некада налазило Младеново (некадашњи назив Букин). Због поплаве насеље је у 18. веку премештено на нову локацију (данашњи потез Црквице на јужној периферији Младенова: локалитети 253 – 256). У центру насеља на острву налазила се црква.
- Обала ритског појаса Дунава: Низ археолошких локалитета из различитих периода.
- Обала канала Каравуково – Бачки Петровац (некадашња Мостонга): Низ археолошких локалитета из различитих периода (Ко Каравуково).

Слика 2. Карта са археолошким локалитетима

4.4. ПРИРОДНА ДОБРА

На простору обухвата Просторног плана су евидентиране просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности: *заштићено подручје Специјални резерват природе (СРП) "Карађорђево", Споменик природе (СП) Стабло шимшира у Плавни и Парк шума (ПШ) "Букински храстик"; подручја планирана за заштиту, станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности.* На основу Уредбе о еколошкој мрежи Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 102/10), на предметном подручју је утврђено еколошки значајно подручје и деонице еколошких коридора који чине део еколошке мреже АП Војводине.

Заштићена подручја: СРП "Карађорђево" је заштићено Уредбом о заштити СРП "Карађорђево" ("Службени гласник РС", бр. 37/97) као природно добро од великог значаја и сврстава се у II категорији заштите. Чине га локалитети Букински рит и шумски комплекси Врањак и Гувниште. Ставља се под заштиту ради очувања ритских аутохтоних шума и топола са мозаиком шумских и барских заједница. У Резервату је установљен тростепени режим заштите, у коме је потребно ускладити режиме и мере

заштите са коришћењем простора. Након ревизије, која је у току, биће предложене нове границе Резервата и нови режими заштите. Према класификацији светске уније за заштиту природних добара СРП "Карађорђево" је сврстано у IUCN Category IV-станиште и друга управљана подручја (Habitat and species management area).

Парк шума (ПШ) "Букински храстик" је заштићен Решењем о проглашењу бр. 01-110/24/73 ("Службени лист САПВ" бр. 7/73).

СП Стабло шимшира у Плавни заштићено је Решењем СО Бач о заштити СП "Стабло шимшира у Плавни" бр. 322-7/ 77/ IV ("Службени лист општине Бач" бр. 7/78).

Подручја планирана за заштиту: Подручја планирана за заштиту на простору обухвата Просторног плана су Храстове шуме уз Мостонгу и Рит између Плавне и Бачког Новог Села. Рит између Плавне и Бачког Новог Села је подручје које обухвата регистрована станишта дивљих врста ВАС04 и ВАС05, а Храстове шуме уз Мостонгу (регионални еколошки коридор) обухватају станишта ВАС03 и ВАС07.

Станишта заштићених врста од националног значаја (17 врста): На простору обухвата Просторног плана у бази података Покрајинског завода за заштиту природе су регистрована станишта заштићених и строго заштићених врста у складу са критеријумима Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива ("Сл. гласник РС", бр. 5/10 и 47/11).

Подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности:

- IBA (Important bird area) регион "Карађорђево" са класификационим кодом RS005IBA, и
- Емералд подручје "Карађорђево" са класификационим кодом RS0000038.

СРП "Карађорђево" је 2004. год. уврштен у списак заштићених подручја зависних од воде и значајних за басен Дунава, а 2007. год. је уврштен у Мрежу заштићених подручја на Дунаву, као једно од пет заштићених подручја у Србији.

Еколошка мрежа: Део еколошке мреже на простору обухвата Просторног плана, осим еколошки значајног подручја СРП "Карађорђево", чине:

- Дунав и његов обалски појас са насипом као еколошки коридори од међународног значаја;
- еколошки коридори од регионалног значаја су Канал Каравуково - Бачки Петровац, канал Богојево - Озаци и ток Мостонге, укључујући и њихов обалски појас са насипом;
- локални еколошки коридори које чине мелиоративни канали, ливаде, пашњаци и шумски појасеви.

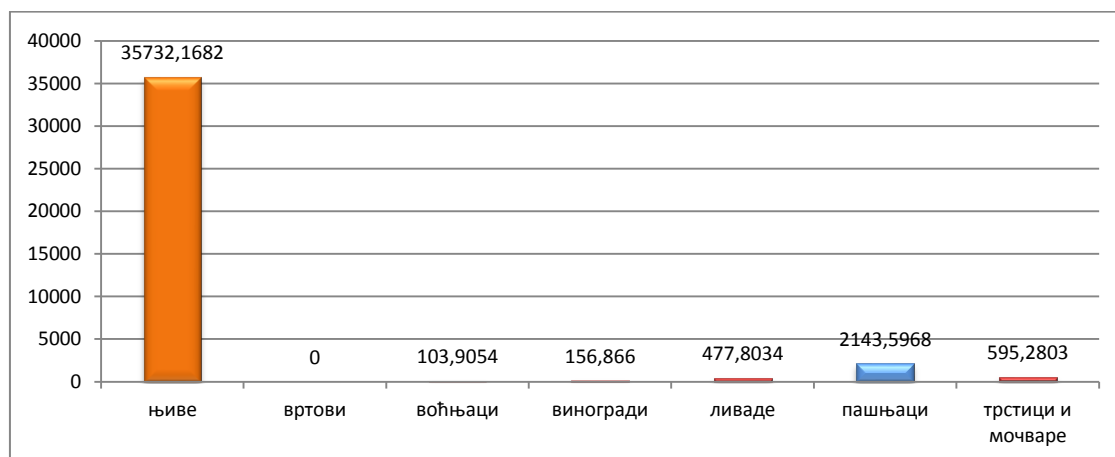
Еколошки значајно подручја еколошке мреже Републике Србије "Карађорђево" је еколошки значајно подручје бр. 13 утврђено Уредбом о еколошкој мрежи и обухвата: заштићена подручја СРП "Карађорђево" и ПП "Тиквара"; подручја планирана за заштиту Шаренградска ада и Хагла; Емералд подручје Карађорђево и IBA подручје Карађорђево.

4.5. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

4.5.1. Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште користи се на сличан начин као и у непосредном окружењу. Целокупно подручје које је у обухвату Просторног плана располаже земљиштем високог квалитета, што се одражава на структуру коришћења земљишта по категоријама. Ради се о изразито пољопривредном подручју, што се најбоље може сагледати ако се посматра структура коришћења земљишта по Катастарским општинама. Према подацима РГЗ у обухвату Просторног плана структура коришћења земљишта по категоријама приказана је на Графикону 1.

Графикон 1: Структура коришћења земљишта по категоријама 2009. године

Свих шест катастарских општина у општини **Бач** се налази у обухвату Просторног плана (Бач, Бачко Ново Село, Бођани, Вајска, Плавна и Селенча) у укупној површини од 36.727,157 ха. Према подацима РГЗ, обрадиво пољопривредно земљиште обухвата 24.383,78 ха, или 66,39%, необрадиво пољопривредно земљиште обухвата 1.737,51 ха, или 4,73%, док је укупно пољопривредно земљиште површине 26.121,29 ха, тј. 71,12%.

У обухвату Просторног плана је и једна катастарска општина општине **Бачка Паланка** - Катастарских општина Младеново, обухватајући укупну површину од 8.478,36 ха. Према подацима РГЗ, у Катастарској општини Младеново обрадиво пољопривредно земљиште обухвата укупно 5.069,34 ха, тј. 59,79%, а необрадиво пољопривредно земљиште 256,24ха, или 3,02%, док је укупно пољопривредно земљиште површине 5.325,76 ха, тј. 62,81%.

У обухвату Просторног плана је део општине **Оџаци** са две катастарске општине и то: Дероње и Каравуково. Према подацима РГЗ, те две катастарске општине укупно захватају површину од 11.499,24 ха. Обрадиво пољопривредно земљиште обухвата 7.017,62 ха, или 61,03%, необрадиво пољопривредно земљиште обухвата 745,13 ха, или 6,48%, док је укупно пољопривредно земљиште површине 7.762,75 ха, тј. 67,51%.

4.5.2. Шуме и шумско земљиште

Постојеће стање: На посматраном подручју налазе се шуме чији су корисници ЈП "Војводинашуме", ЈВП "Воде Војводине", Војна установа "Моровић", Манастир Бођани, као и мање површине приватних шума.

Површине чији је корисник ЈП "Војводинашуме" се налазе у оквиру газдинских јединица: ГЈ "Плавањске шуме", ГЈ "Ристовача", ГЈ "Церик" и ГЈ "Бођанска шума", којима газдује шумско газдинство "Нови Сад" преко шумске управе "Плавна" из Плавне и ГЈ "Брањевина" и "Камариште" којима газдује ШГ "Сомбор" из Сомбора. Укупна површина шума, шумског и осталог земљишта износи 4.596,18 ха, и то: 1.463,50 ха заузимају шумске културе, 2.368,98 ха шуме, а шумско земљиште обухвата 239,12 ха. На наведеним површинама се не налазе заштићена подручја. На површинама којима газдује ЈП "Војводинашуме" постоје четири основне намене: 1) *производња техничког дрвета* 2) *производни центар крупне дивљачи* 3) *ловно-узгојни центар крупне дивљачи*, и производно-заштитне шуме. Шуме манастира Бођани су формиране од шума које су враћене Манастиру на основу "Закона о враћању (реституцији) имовине црквама и верским заједницама, а чији су досадашњи корисници биле ЈП "Војводинашуме". Шуме ЈП "Воде Војводине" се простиру дуж насипа. Имају улогу заштите насипа и других водопривредних објеката од ударног таласа вода Дунава. Подељене су на водозаштитне шуме I и II степена. Шумску састојину чине меки лишћари. На укупно посматраном подручју налазе се делови ГЈ "Дунав" и ГЈ "ОКМ Сомбор - Оџаци", са укупном површином од 905,67 ха. Шуме ВУ "Моровић" се простиру поред Дунава од Бачке Паланке до Бачког Новог Села. Укупна површина ових шума је 3.692,23 ха. Према намени ове шуме су сврстане у четири категорије и то: производња техничког дрвета, СРП I, II и III степена.

4.5.3. Воде и водно земљиште

Површинске воде

Подручје обухваћено Просторним планом, у хидрографском погледу гравитира природном водотоку Дунав. Дуж целе обале Дунава изграђен је одбрамбени насип, чиме је територија заштићена од високих вода. Други водоток на посматраној територији је Мостонга која је сада регулисани водоток.

Речице Жива, Зечица, Берава и Вајиш, припадају западном делу Вајско-Бођанско-Плаванског рита, а корита су им укопана у алувијалну раван и захватају воду подземне издани. Настале су плављењем Дунава или од некадашњих рукаваца. Данас су све каналисане и у склопу су ХС ДТД. Немају више директан контакт са Дунавом, већ се њихове воде пребацују у Дунав преко црпних станица. Слив Зечице, Живе и Брзаве се евакуише црпном станицом "Лабудњача", а слив Вајиша и Главног канала, црпном станицом "Плавна".

Присуство пловног канала Каравуково-Бачки Петровац представља развојни фактор за будућу просторну организацију.

Подручје обухвата Просторног плана захвата неколико сливова за одводњавање од којих се неки налазе у потпуности, а неки само делом на територији обухвата. Сувишне воде са подручја се пребацују преко 4 црпне станице укупног капацитета 16 m³/s.

Језеро Провала се налази поред насеља Вајска. Површина језера износи 40 ha, просечне дубине око 4–5 m. Прихрањује се изданском водом и из атмосферских талоба.

Вештачко језеро – рибњак "Бач", изграђен је на мочварном тлу, на непродуктивном земљишту уз десну обалу Мостонге. Језеро је дуго око 3 km, а широко 2,5 km, укупне површине око 750 ha.

Подземне воде

На територији обухваћеној Просторним планом, дубина подземних вода није уједначена, и у зависности је од геоморфолошких одлика терена, близине Дунава и педолошког састава земљишта. Дубина је најмања у алувијалној равни где практично избија на површину терена, а на лесним терасама ниво осцилира на већој дубини и има тенденцију кретања ка алувијалној равни.

4.5.4. Ловна и риболовна фауна

На простору обухвата Просторног плана су установљена следећа ловишта: Камариште, Подунавско ловиште Плавна, Рибњак Мостонга, Бођански рит, Букињски рит, Врањак-Карађорђево, Лалинске ливаде, Моргаш, Ристовача и Тиквара. Сва ловишта спадају у равничарска, а према структури земљишта најзаступљеније су оранице, ливаде и пашњаци.

У ловиштима је заступљена крупна (јелен, срнећа дивљач, дивља свиња) и ситна (зец, фазан, дивља гуска, дивља патка, препелица, шумска шљука) ловна дивљач. Одређени број врста је заштићен као природна реткост.

По својим физичко-хемијским и биолошким карактеристикама воде и водотоци на подручју обухвата Просторног плана, посебно река Дунав и језеро Провала, су повољни за риболов, како спортски и рекреативни риболов, тако и привредни. На подручју обухвата Просторног плана постоје значајни предуслови за производњу конзумне рибе у рибњацима и за очекивати је да ће у наредном периоду поред постојећа три рибњака бити изграђени и нови.

Најчешће врсте рибе које се данас производе и узгајају у рибњацима су шаран (80%) и толстолобик, амур, смуђ, сом и штука (20%).

4.5.5. Минералне сировине

На простору обухвата Просторног плана одобрење за истраживање минералних сировина: нафта и гас, има "НИС" а.д. из Новог Сада, локалитет "јужна Бачка". На предметном простору постоје и производни капацитети (циглане) корисника опекарских сировина, чији је статус непознат и то: Циглана у Каравукову и Циглана у Плавни.

4.6. ПРИРОДНИ УСЛОВИ

4.6.1. Геоморфолошке и геолошке карактеристике

У геоморфолошком погледу на територији обухвата Просторног плана издвајају се две морфолошке целине: алувијална равна Дунава и лесна тераса. Алувијална равна Дунава се простире у западном и јужном делу обухваћеног подручја и граничи се са левом обалом Дунава. У алувијалној равни Дунава издвајају се два морфолошка члана – инундациона равна и алувијална тераса. Лесна тераса има највећу надморску висину (између 84 и 87 m) и заузима део источно од Бача и каналисане Мостонге. Главно обележје јој је обилан нанос леса на којем су се формирали плодни типови земљишта, те је искоришћена за интезивну пољопривредну производњу.

4.6.2. Климатске карактеристике

Територија обухвата Просторног плана налази се у појасу умерено-континенталне климе. У односу на климатске прилике Војводине, запажа се нешто већа количина падавина, што је последица западног периферног положаја, будући да влажност долази углавном са запада. Прелазна годишња доба се одликују променљивошћу времена са топлијом јесени од пролећа.

Количина падавина просечно годишње износи 610 mm воденог талога. Инсолација износи 2.130 часова годишње, што је највећа вредност у читавој Бачкој. Средња годишња температура износи 11,0°C. Најчешћи ветар је северозападни (156‰), док југоисточни ветар (кошава) по учесталости јављања заузима друго место и чешћи је током зиме и прелазних годишњих доба.

4.6.3. Сеизмика

На основу карте макросеизмичке рејонизације за повратни период од 100 година, односно 200 година, издате од стране Сеизмолошког завода Србије у Београду, обухваћено подручје се налази у зони могућих трусних покрета од 7°MCS.

4.6.4. Педолошке карактеристике

Као резултат различитог деловања геоморфолошких и других педогенетских чинилаца јавља се разнолик земљишни покривач са чак 26 типова, подтипова, варијетета и форми заступљених у оквиру обухвата Просторног плана.

Сва земљишта на посматраном подручју могу се поделити у седам основних типова.

Табела 2: Типови земљишта у обухвату Просторног плана

Ред. бр.	Назив	Површина на	Процентуална заступљеност
1.	Алувијална земљишта	18330,72	32,34
2.	Ритска земљишта	10046,47	17,72
3.	Черноземи	9364,43	16,52
4.	Ливадске црнице	9227,58	16,28
5.	Слатине	6600,55	11,64
6.	Реке, језера, баре, мочваре	3062,02	5,40
7.	Мочварно глејно земљиште	56,06	0,10

Алувијална земљишта заузимају ужи и шири појас поред Дунава. Наводњавањем ових земљишта постижу се високи приноси и веома су погодна за организацију интензивне производње. Ритска земљишта су потенцијално високе производне вредности, али је потребно редовно вршити регулисање водног режима хидротехничким мерама. У пољопривредној производњи најчешће се користи за ратарске културе, а на песковитом варијетету овог земљишта, у близини насеља, често се гаје повртарске културе. Черноземи се одликују са релативно дубоким хумусним хоризонтом, веома повољним хемијским, физичким, водно-ваздушним и производним карактеристикама. Ова земљишта су лака за обраду и највећим делом то су првокласна земљишта за пољопривредну производњу. Због своје високе производне вредности, потребно је рационално планирати коришћење ових земљишта у непољопривредне сврхе. Ливадске црнице по својим особинама спадају у првокласна земљишта на којима се са пуним успехом могу гајити све пољопривредне културе. Ливадска црница карбонатна на лесној тераси је изразито пољопривредно земљиште. Слатине: На посматраном подручју најзаступљенија слатина је солођ. Солођ је дефектно земљиште које је због штетних соли, абсорбованог натријума и лоших физичких карактеристика, више или мање неподобна за биљну производњу. За сада се користе као веома оскудни пашњаци.

4.7. ДЕМОГРАФСКО-СОЦИЈАЛНИ АСПЕКТ РАЗВОЈА И МРЕЖА НАСЕЉА

4.7.1. Становништво

Подручје обухваћено израдом Просторног плана чине сва насеља општине Бач (6 насеља) и по два насеља из општина Бачка Паланка и Оџаци. У ових 10 насеља, према резултатима пописа становништва 2011. године, живи 24524 становника.

Становништво посматраног подручја има неповољна демографска обележја која карактеришу и Војводину као целину. У свим насељима присутна је депопулација, становништво перманентно стари (висока негативана стопа природног прираштаја; неповољна старосна структура, са високим индексом старења), при чему избегличка популација није у великој мери имала утицај на побољшање виталних карактеристика популације, већ само на незнатно ублажавање постојећих неповољних демографских тенденција. Иако се образовна структура становништва побољшала, удео неписмених је још увек висок (знатно изнад просека за АП Војводину), као и удео неквалификованог становништва.

4.7.2. Јавне службе

Постојећа организација јавних служби у насељима у обухвату Просторног плана углавном задовољава потребе становништва. Заступљеност јавних служби у насељима је у складу са препорукама датим у РПП АПВ. Заступљена је примарна мрежа јавних служби и то у области социјалне заштите, образовања, здравствене заштите и културе.

4.7.3. Однос градских и сеоских насеља и функционално повезивање насеља и центара

Насеља у подручју обухвата Просторног плана имају карактеристике типичних војвођански насеља са елементима класичне колонизације и планске изградње, која су прилагођена рељефу и хидрографији терена на ком су настајала. Насеља су организована по принципу ушорених (урбанизованих) насеља. Основни чиниоци просторне структуре насеља су: стамбено ткиво, језгро (центар) насеља, радне зоне, комуналне површине, рекреативне површине, зеленило и саобраћај.

Просторним планом обухваћена је цела општина Бач, са шест насеља: Бач, Бачко Ново Село, Бођани, Вајска, Плавна и Селенча, југозападни део општине Бачка Паланка, са два насеља: Карађорђево и Младеново, и јужни део општине Оџаци, са два насеља: Дeroње и Каравуково. У подручју посебне намене нису насеља Каравуково и Селенча.

Насељено место Бач има статус локалног, општинског центра, градског је карактера са развијеном структуром услуга.

Осталих девет насељених места на посматраном подручју су насеља руралног карактера и имају статус насеља – локалне (месне) заједнице.

Општина Бач и Бачка Паланка припадају подручју кластеризације функционалних урбаних подручја - ФУП-ова и то: ФУП-у међународног значаја са центром у Новом Саду и ФУП-у националног значаја са центром у Сомбору. Бачка Паланка (насељено место Младеново) припада функционалном урбаном подручју (ФУП) међународног значаја са центром у Новом Саду, а Бачка Паланка је субрегионални центри – центар кластерисања ФУП-ова. Општина Озаци (насељена места Дероње и Каравуково) припада функционалном урбаном подручју националног значаја са центром у Сомбору. За задовољавање потреба вишег реда, као што су: високо специјализовано здравство, високо и специјално образовање, извесни садржаји у области културе и спорта, насељена места гравитирају и Београду – међународном центру (центру у категорији европских МЕГА-3 градова).

4.7.4. Рурално подручје

У свим насељима на посматраном подручју је присутна депопулација. Основна карактеристика популације је високи индекс старења и негативан природни прираштај. Квалитет живота локалног становништва, у смислу обезбеђивања саобраћајних и комуналних услуга, као и услуга јавних служби није на задовољавајућем нивоу. Да би се очувала биолошка виталности руралног подручја неопходно је побољшати квалитет живота и подићи економски ниво развоја. Развој села немогуће је посматрати одвојено од развоја пољопривреде. Изузетан квалитет овог подручја (богатство културним наслеђем: материјалним и духовним, богатство природним добрима, ресурсима и предеоним лепотама, положај уз Дунав) отвара могућност за развој туризма. Изградња туристичке инфраструктуре и опремање руралног подручја обезбедиће развој села и стварање бољих услова за даљи рад и задржавање што већег броја становника у њима. При планирању туристичких садржаја и пољопривредне производње неопходно је бити обазрив, и концепцију руралног развоја заснивати на одрживој експлоатацији наведених ресурса.

4.8. ПРИВРЕДНЕ ДЕЛАТНОСТИ

4.8.1. Пољопривреда

С обзиром на плодно земљиште и његов капацитет, пољопривреда је веома флексибилна грана, која општинама у обухвату Просторног плана пружа добру основу за будући привредни развој. По свом значају, на посматраном подручју пољопривреда представља једну од најважнијих грана привреде и велики број становника у насељима се бави пољопривредом, као основном или допунском делатношћу.

Највеће површине на подручју обухвата, посматрано по културама, налазе се под културом кукуруза. Пшеница је житарица са најдужом традицијом гајења на овом подручју и после кукуруза најзаступљенија је култура. Захваљујући шећерани у Бачу повећаване су површине под културом шећерне репе. Перспектива гајења ове културе, директно је везана за судбину ове шећеране. Значајне површине су засејане и јечмом, као сировинска база за оближње пиваре у Апатину и Челареву, као и за сточну храну. Воћарство и виноградарство слабо је заступљено и поред тога што за то постоје значајни предуслови. Сточарство је пољопривредна грана која показује значајне осцилације, производња је знатно мања од могућности које пружа природна средина. Преоравањем великих травних површина у другој половини 20. века, уништене су значајне пашњачке површине, које су преведене у оранице, а са друге стране није у ратарској производњи значајније заступљена производња крмног биља.

Релативно очувана природна средина даје могућности за производњу здраве хране. Стога је потребно водити рачуна о потреби да се пољопривредно земљиште сачува од загађења, као неповратни природни ресурс. Значајно је споменути да, од пет центара за органску производњу који постоје у Србији, један се налази у Селенчи, што даје додатну могућност да се пољопривредни произвођачи специјализују за производњу која је позната у њиховом региону. Подручје општине Бач, као и у осталом цео регион југозападне Бачке, представља подручје на коме је својевремено узгајан хмељ врхунског светског квалитета. Ова производња задњих деценија је значајно запостављена.

4.8.2. Шумарство

Привредни потенцијал шума се огледа првенствено кроз укупну дрвну масу и запремински прираст. На основу података, а према слободној процени, производни потенцијал станишта у односу на претпостављени оптимум се користи са 75%.

Обим сеча се одређује планским документима. Највећи део укупне запремине у шумама на подручју обухвата Просторног плана чине ЕА тополе, а најмање је ОТЛ. Највеће учешће у прирасту је код ЕА топола. Са аспекта привредне функције шума, приоритет је максимална и трајна производња дрвета најбољег квалитета. Сви произведени сортименти шумарства највећим делом се продају на територији Војводине. Најчешће се користи обло дрво (трупци и техничко дрво) за производњу фурнира и елемената за намештај, а такође значајна је и производња резане грађе, фризе за паркет и сл. Огревно дрво се продаје синдикалним организацијама или слободном продајом крајњим потрошачима. Потражња за огревним дрветом је знатно већа од укупне производње тако да је у потпуности обезбеђен и пласман огривног дрвета.

4.8.3. Лов и риболов

За развој лова као привредне гране постоје предуслови, посебно услови станишта, који погодују развоју дивљачи. Бујна вегетација је станиште разноврсне дивљачи, са могућношћу унапређивања ловног туризма.

Од производа лова и ловне привреде из шума на подручју обухвата Просторног плана најважнији су месо дивљачи и ловно-туристичке услуге. Ловишта и смештајне капацитете користе углавном домаћи ловци, а мањим делом и ловци из иностранства. Месо дивљачи се продаје на домаћем и страном тржишту.

Велико привредно богатство су 43 километра тока реке Дунав и мреже канала Дунав-Тиса-Дунав. По својим физичко-хемијским и биолошким карактеристикама ове воде и водотоци су погодни за рибарство. Такође је значајна производња рибе у три рибњака и то: рибњак Каравуково, рибњак Дериње и рибњак Мостонга Бач. Највећи рибњак је рибњак Мостонга Бач површине 800 ха (10 језера). У протеклих неколико година рибњак Мостонга врши производњу и узгој рибе на око 450 ха. Уз интензивнију и контролисану производњу и узгој, коришћењем екструдиране хране за рибу и разних система за ареаацију, годишња производња је око 700.000 kg конзумне рибе. Рибњак Мостонга у будућности планира и отварање погона за прераду рибе (сушена риба, вакумирана риба, рибљи филети, рибља паштета и сл.). Врсте рибе које се данас производе и узгајају на рибњаку Мостонга Бач су шаран (80%) и толстолобик, амур, смуђ, сом и штука (20%).

4.8.4. Индустрија

Посматрано подручје је изразито пољопривредно. Пољопривредна производња је оријентисана на производњу сировина за прехранбену индустрију, али она и поред тога није довољно развијена. Подручје располаже капацитетима за прераду сировина пољопривредног порекла (производња хлеба и пецива, колача, сокова, прерада меса и др.), као и капацитетима металске индустрије, производње сирових метли, индустрије грађевинског материјала, производње грађевинске столарије и електро инсталација и др.

Нема изразите поларизације између привредног центра Бача и остатка подручја. У осталим насељима претежно руралног карактера основна делатност је пољопривреда. У већини насеља изражен је проблем прерађивачких и складишних капацитета. Складишни простор је још увек недовољан и неадекватан, а недостају и погони за прераду пољопривредних производа (мањи део пољопривредне производње се претвара у финални производ).

4.8.5. Туризам

Територија обухвата Просторног плана има повољан географски положај уз Дунав, најзначајнији пловни пут Европе, а у исто време налази се у близини великих туристичко емитивних подручја Београда и Новог Сада. Са становишта све учесталије регионалне сарадње и повезивања у домену туризма подручје има потенцијале за заједничке пројекте са регионима у Хрватској и регијом Vacs-Kiskun у Мађарској. Такве заједничке програме подржава ЕУ и ту треба тражити шансу за улагања у туристичке пројекте.

Целокупно подручје историјски није било оријентисано на туризам као значајни покретач стварања благостања, те је ово подручје на почетном степену туристичког развоја. Постојећа туристичка понуда тренутно није адекватно развијена и афирмисана, с обзиром на потенцијале и могућности за развој туризма. Ипак, стратешки планови општина виде у туризму једног од главних покретача будућег развоја.

Културно-манифестациони туризам се везује за изузетно значајну културно-историјску баштину овог подручја (Тврђава и подграђе из 14. века, Фрањевачки самостан, Турско купатило-хамам, Самостан часних сестара, Манастир Бођани, статуета „Црвенокоса богиња“ пронађена 1991. године на археолошком налазишту „Доња Брањевина“ код села Дероње).

С обзиром на очуваност и атрактивност претежно руралног амбијента обухваћеног подручја, на њена природна добра и ресурсе, велики број традиционалних пољопривредних домаћинстава, као и све већи интерес међународног туристичког тржишта, **рурални и етно туризам** такође могу постати један од значајних туристичких производа.

Еко и туризам специјалних интересовања односи се на активности у очуваној природној средини, које укључују старе занате, етнолошке и културне садржаје и њихову комбинацију, а самим тим су неопходни природни услови као што су атрактивна природа, језера, шуме итд.

Ово подручје одликује развијен **ловни туризам** који има дугу традицију, а ловиште Карађорђево је једно од најпознатијих у Србији. Ловишта су: "Ристовача", "Плавна", "Бођански рит", "Мостонга-рибњак" и ловиште ВУ "Карађорђево".

Риболовни туризам – Подручје Просторног плана има већи економски значај од привредног него од спортско-туристичког риболова. Најбољи терени за спортски риболов и рекреацију на води су на Дунаву, на језеру "Провала", рибњаку "Бач" и каналима. Богатство вода уз богату културну традицију, традиционална јела и многобројне чарде представљају основ за туристички производ.

Циклотуризам је све значајнији вид туристичких кретања који може да послужи као ресурс за развој насеља, где ће се културно-историјске, етнолошке, манифестационе и природне атракције валоризовати.

За развој **наутичког туризма** потребно је изградити пристане, са свим пратећим садржајима, као и понудити посебне програме туристима који у ово подручје могу долазити туристичким бродовима и приватним пловилима.

4.9. ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ

4.9.1. Саобраћај и саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана егзистирају три вида саобраћаја: путни - друмски, железнички и водни. Путни - друмски саобраћај је основни вид саобраћаја у оквиру овог простора и својим капацитетима задовољава већину захтева за путничким и робним превозом, док се железнички и водни саобраћај користе само повремено, при превозу путника и масовних роба у транзиту.

Путни - друмски саобраћај омогућује доступност и комуникацију предметног простора са окружењем и субрегионима.

Основни саобраћајни капацитети¹ предметног простора у домену путног - друмског саобраћаја су:

- државни пут I6 реда бр.12 (М-18): Суботица – Сомбор – Оџаци - Бачка Паланка- Нови Сад – Зрењанин – Житиште - Нова Црња - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Српска Црња),
- државни пут IIа реда бр.112 (Р-102): Бачко Ново Село – Бач – Ратково - Деспотово- Сириг – Темерин - Жабаљ.

Систем општинских путева: У општини Бач као и деловима обухваћених општина Бачке Паланке и Оџака, општински путеви су различитог степена изграђености али се може констатовати да омогућују доступност овом простору из свих значајнијих праваца.

На простору обухвата Просторног плана егзистирају и некатегорисани путеви (приступни, шумски и атарски путеви), који делимично омогућују правилно - жељено функционисање овог простора.

У постојећем стању, на ширем простору, државни путеви I6 реда бр.12 (М-18) и IIа реда бр.112 (Р-102), кумулишу и дистрибуирају сав саобраћај за потребе овог простора на правцима север-југ (ДП бр.12) и исток – запад (ДП бр.112), и представљају најважније радијалне правце овог простора, који својом изграђеношћу повезују овај простор са околним регионима у Бачкој, са ниским степеном искоришћености капацитета (смањење обима саобраћаја).

Немоторни саобраћај на простору обухвата Просторног плана је присутан преко бициклистичких стаза међународног, национално и међунасељског ранга. Овај вид саобраћаја у постојећем стању није на потребном нивоу за оптимално функционисање.

Железнички саобраћај је присутан на овом простору преко постојеће железничке пруге из правца Оџака и утврђених коридора у којима је демонтирана пруга. Пруга је у таквом стању да омогућује повремено коришћење, док је пруга из правца Бачке Паланке делом уклоњена, те није могућа експлоатација.

Водни саобраћај на посматраном простору је присутан преко међународног пловног пута - реке Дунав – коридора VII и преко пловних канала из система ОКМ ХС ДТД Каравуково – Бачки Петровац и Бечеј – Богојево. Ови капацитети као потенцијали користе се минимално, иако за то постоје одлични просторни и хидролошки услови.

Ваздушни саобраћај на простору обухвата Просторног плана није присутан изузев микролокације хелидрома у оквиру комплекса Парк шума "Букински храстик", који је искључиво намењен за потребе функционисања предметног комплекса.

Гранични прелази: У подручју обухва Просторног плана, у Ко Плавна, лоцирана је једна организациона јединица Царинарнице Нови Сад. То је речни гранични прелаз према Републици Хрватској, преко кога се одвија само промет путника у пограничном саобраћају (преко Дунава, са хрватске стране је Вуковар).

¹ Донета је Уредба о категоризацији државних путева; у недостатку графичког дела Уредбе, у складу са текстом је направљена паралела са постојећим ДП:М-18 је ДП I6 реда бр.12, Р-102 је ДП IIа реда бр.112

4.9.2. Водопривредна инфраструктура

Снабдевање водом: Сва насеља на територији обухваћеној Просторним планом, организовано снабдевање водом за пиће обављају каптирањем подземних вода основног водоносног комплекса и водоносних средина плиоцена, те је сходно овоме проблематика квалитета захваћене воде приближно иста у свим насељима. Квалитет воде је релативно константан, с обзиром на хидрогеолошке и хидрохемијске карактеристике водоносног слоја. Квалитет захваћених вода карактерише повећани садржај амонијака, сувог остатка, хлорида и гвожђа, повишена концентрација органских материја, висока минерализација, садржај хлорида, а понегде и умерена концентрација метана због које непажњом може да се изазове експлозија. Степен прекорачења граничних концентрација је различит од насеља до насеља.

Сва насељена места су у потпуности покривена водоводном мрежом која је отворена за евентуално даље проширење. Мрежа је у веома лошем стању и изведена је углавном од азбестцементних цеви којима је прошао рок трајања, те су према томе склоне пуцању, што насељске водоводне системе чини несигурним у свом функционисању. Логичан наставак ове проблематике представља нефункционисање и запуштено стање водоводних арматура, које у великом броју нису у функцији.

Одвођење отпадних и атмосферских вода: Канализација отпадних вода, сем у појединим деловима Бача (око 30 %), није изграђена ни у једном насељу, а постројење за пречишћавање отпадних вода изграђено је једино у Бачу. Пречистач отпадних вода је типа биологуна са површинском аерацијом и инсталисан је на 8 000 еквивалентних становника са могућношћу проширења капацитета 100%. Обзиром да се врши секундарно пречишћавање отпадних вода, у плану проширења капацитета је и квалитативно побољшање у смислу терцијарног пречишћавања. Постојећа индустрија није прикључена на канализациони систем.

Евакуација отпадних вода у осталим насељима општине се и даље врши преко непрописно изведених септичких јама, чиме се непосредно угрожава животна средина и здравље људи.

Одвођење атмосферских вода у Бачу решено је са делимично зацевљеном канализационом мрежом, а делимично са отвореним каналима, док је у осталим насељима решено отвореним каналима положеним уз уличне саобраћајнице са уливом у најближе реципијенте, водотоке, депресије на периферији насеља или непосредно у мелиоративне канале. Канали углавном не врше своју функцију због неодржавања, па су неретко засути и тада постају "упојни канали".

Одбрана од поплава: Заштита од спољних вода је једна од првих водопривредних делатности које су се појавиле кроз историју на подручју Војводине. Нарочито су интензивни радови на изградњи насипа уз реке вршени крајем XIX и почетком XX века. Као последица поплава које су се десиле на Дунаву 1965.г. усвојен је јединствен принцип изградње и реконструкције одбрамбене линије у Војводини. Напомиње се да сходно топографским и хидрографским карактеристикама овог подручја, у највећем обиму спроводе се пасивне мере одбране од поплава кроз изградњу насипа и кејских зидова у насељеним местима.

Битно је напоменути да су одбрамбени системи, нарочито изградња насипа и одузимање инундације рекама, осим што су повећали одбрамбену сигурност довели и до повећања нивоа великих вода. Наиме, у задњих стотинак година нивои великих вода на Дунаву у зони Богојева су се повећали за око 1,6 m.

На територији обухваћеној Просторним планом насипи су најзаступљенији начин заштите од поплава. Одбрамбене линије су грађене у различитим временским периодима (највећим делом у XIX веку), а током времена у више наврата су дограђиване и појачаване, што је довело да различитог степена сигурности на појединим деоницама.

Из постојеће документације Основне каналске мреже (ОКМ) се може закључити да је степен сигурности неуједначен по појединим техничким деоницама; на деоницама у Бачкој заштитни објекти су оспособљени за прихват максималних водостаја регулисаног режима.

На осталим водотоцима, у ранијем периоду су рађени регулациони радови у смислу проширења протицајног профила, односно каналисања тока. Изградњом Хс ДТД већина ових водотокова је укључена у основну каналску мрежу и сходно томе њиховим режимом се управља системом устава и канала.

4.9.3. Електроенергетска инфраструктура

Сва насеља, као и постојећи садржаји ван насеља, туристички локалитети, радни комплекси и др, су покривени дистрибутивном мрежом и објектима за снабдевање електричном енергијом. Предметно подручје, коме припадају насеља Бач, Дероње, Каравуково, Вајска, Боћани, Плавна и Бачко Ново Село, се напајају електричном енергијом из трафостанице 110/20 kV "Оџаци", са два енергетска трансформатора по 31,5MVA. Напајање се врши 20 kV изводима "Дероње", "Вајска", "Каравуково", "Бач 1" и "Бач 2" са могућношћу резервирања. Насеља Младеново и Карађорђево се напајају из трафостанице 110/20 kV "Бачка Паланка", такође преко 20 kV извода. Покривеност простора је обезбеђена, али не и потребна сигурност и квалитет снабдевања електричном енергијом.

Основна карактеристика свих делова енергетског система је технолошка застарелост, ниска енергетска ефикасност, веома неповољно стање са становишта заштите животне средине, нерационално коришћење енергије и заостајање у енергетским индикаторима за чланицама ЕУ и земљама у окружењу.

4.9.4. Термоенергетска инфраструктура

Гасоводна инфраструктура: На простору обухвата Просторног плана који је на територији општине Бачка Паланка и Оџаци, налазе се изграђени објекти гасоводне инфраструктуре, и то: гасоводи високог притиска, ГМРС (главно мернорегулационе станице), мрежа гасовода средњег притиска, МРС (мерно регулационе станице) и дистрибутивна гасна мрежа. На простору територије општине Бач не постоји изграђена гасоводна инфраструктура.

На простору обухвата Просторног плана налази се планирани коридор одвојка за Републику Хрватску **транснационалног гасовода "Јужни ток"**.

Нафтоводна инфраструктура: На простору обухвата Просторног плана налази се постојећи нафтовод Дунав (ДН-1) са оптичким каблом за систем даљинског управљања и системом катодне заштите, такође планира се да траса будућег ПАН ЕВРОПСКОГ НАФТОВОДА (ПЕОП) прати на овој деоници буде у коридору постојећег нафтовода Дунав. На посматраном простору налази се одобрени истражни простор НИС-НАФТАГАСА (на основу Решења Покрајинског секретеријата за рударство и минералне сировине, истражни простор број 5074), као и бушотине: Пл-1, Пл-2, Пл-3 и Пл-4.

4.9.5. Обновљиви извори енергије

Коришћење енергије из обновљивих извора на планском подручју је безначајно.

4.9.6. Енергетска ефикасност

Ниска енергетска ефикасност је карактеристика целокупног енергетског система, производног, преносног и дистрибутивног, као и целокупна секторска потрошња (индустрија, саобраћај, зградарство), као и нерационална потрошња енергената.

4.9.7. Електронска комуникациона инфраструктура

Развој електронског комуникационог система на подручју Просторног плана се реализује у складу са Генералним плановима електронске комуникационе мреже надлежних предузећа. Изграђени су нови капацитети уз главне, као и саобраћајне правце нижег ранга све до општинских. Као главни медиј, поред постојећих спојних кабловских веза и РР система, коришћен је оптички кабл. У већим насељима, као и у великом броју мањих (све до сеоских насеља), у протеклом периоду су обезбеђени савремени дигитални комутациони системи, чиме је постигнуто знатно повећање капацитета мреже, обезбеђење високог квалитета, поузданости и расположивости, као и увођење савремених електронских комуникационих услуга (широкопојасни сервис).

4.10. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И РАТНИХ РАЗАРАЊА

На подручју обухвата Просторног плана могућа је појава **земљотреса** јачине 8°MCS, за повратни период од 500 година. Максимални догођени сеизмички интензитет на посматраном подручју је био 6° MCS, као манифестација земљотреса Дарда.

Речну мрежу предметног простора чини река Дунав са свим својим притокама и каналима. **За заштиту од поплава**, односно од дејства великих вода, дуж целе обале Дунава изграђен је одбрамбени насип, чиме је територија заштићена од високих вода. Остали водотоци су каналисани и у склопу су ХС ДТД. Немају више директан контакт са Дунавом, већ се њихове воде пребацују у Дунав преко црпних станица.

Заштита од града у подручју обухвата Просторног плана до сада се решавала са 11 противградних станица из три општине: Бач, Мали Бач, Вајска, Лабудњача, Жива, Плавна, Бачко Ново Село, Економија 3 (Бач 3), Младеново, Каравуково и Дероње.

Заштита од ветра на пољопривредном земљишту решавала се подизањем ветрозаштитних појасева уз јавне и главне атарске путеве. Непостојање или уништавање ветрозаштитних појасева доводи до тога да ветар постаје посебно непогодан, јер изазива еолску ерозију на великим пољопривредним површинама, чиме се смањује дебљина плодног пољопривредног покривача. Доминантан ветар на овом простору је северозападни, док југоисточни (кошава) је на другом месту по учесталости.

Појава **пожара** је могућа на свим просторима, а могућност настанка је већа у насељеним местима и градовима који имају развијенију привреду, већу густину насељености, производне објекте и складишта робе и материјала са веома високим пожарним оптерећењем и сл. Поред тога, могућа је појава пожара на великим пољопривредним површинама, посебно паљењем стрништа, кад се за то створе погодни услови.

Према подацима Министарства пољопривреде и заштите животне средине, у обухвату Просторног плана не постоји ни једно севесо постројење вишег и нижег реда. Најближе граници обухвата Просторног плана налазе се два СЕВЕКО постројења вишег реда на територије општине Оџаци ("Хипол" а.д. Оџаци и "Стандард гас" у Оџацима).

Усаглашавање просторног развоја са потребама **одбране** подразумева стварање просторних услова који у потпуности одговарају потребама савременог система одбране, ради сигурног функционисања у условима угрожене безбедности, обезбеђења просторних услова за несметано функционисање војних комплекса, простора и објеката од посебног значаја за одбрану земље и стварање услова за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса. Изналажење одговарајућих просторних решења за безбедносне и сигурносне зоне нарочито је значајно када се ради о комплексима са зонама забрањене и ограничене градње. Када није обезбеђено поштовање режима у тим зонама, не само да су угрожени људски и материјални ресурси, већ и функционалност војних комплекса и функционисање елемената система одбране.

5. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПРОСТОРНОМ ПЛАНУ

геоморфолошке карактеристике овог предела пружају јасан увид у еволуционе процесе прилагођавања и култивисања терена у сврху стварања мреже компактних насеља и продуктивног пољопривредног земљишта. Територија која је изворно формирана миленијумским циклусима река Дунава и Мостонге, а под утицајем многобројних регулаторних и аграрних политика, у целини представља јединствен и вредан феномен.

Формирањем такве територије у контексту геоморфолошких карактеристика и ширег геостратешког положаја, створили су се услови и потреба за градњом јединствених фортификацијских, духовних и профаних структура. Сачувано архитектонско наслеђе, грађено у распону од 12. века до данас, под утицајем романике, готике, ренесансе, византијске и исламске уметности, барока, као и различитих епоха новијег доба, недвосмислено је сведочанство о културном диверзитету и о прожимању средњеевропског и балканско - медитеранског света.

Према наводима у "Студији просторне диференцијације животне средине на територији АПВ у циљу идентификације најугроженијих локалитета", коју је израдио стручни тим ЈП Завода за урбанизам Војводине (2013), општине Бач, Бачка Паланка и Озаци, у контексту квалитета животне средине, карактеришу **зоне негативних утицаја V категорије**, односно локалитети деградиране животне средине и **зоне угрожености I, II, III, IV и V категорије** односно налазе се подручја квалитетне и веома квалитетне животне средине. Као зоне негативних утицаја идентификовани су: грађевинско подручје насеља, грађевинско земљиште ван грађевинског подручја насеља, радне зоне и комплекси, заштитни појас јавних путева и заштитни пружни појас, заштитни појас високонапонског далековода, заштитни појас нафтовода и гасовода високог притиска и зона негативних утицаја општинске комуналне депоније.

Обзиром да квалитет животне средине представља један од императива будућег развоја предметног простора, у циљу адекватне заштите природних ресурса неопходно је даљи развој општина усмерити у складу са основним принципима одрживог развоја.

На територији предметних општина није вршен континуирани мониторинг квалитета ваздуха, воде и земљишта као природних ресурса, као ни континуирано праћење нивоа буке, тако да није могуће егзактно анализирати и представити утицај деградационих пунктова околине на стање животне средине. Такође, нема регистрованих извора загађивања, у смислу локалног регистра извора загађивања животне средине, који је надлежни орган јединице локалне самоуправе у обавези да води, у складу са Законом о заштити животне средине, као део Националног регистра.

Квалитет животне средине општина у обухвату Плана је у одређеној мери деградиран због неадекватног коришћења природних ресурса.

Низак степен комуналне опремљености насеља је изазвао загађење фреатских вода, земљишта, а индиректно и ваздуха.

Велики број узорака воде за пиће не одговара захтеваном квалитету (у складу са Правилником о хигијенској исправности) и у микробиолошком и у физичко-хемијском погледу. Разлог лошијег квалитета воде за пиће је последица неадекватне обраде воде или њеног потпуног изостанка.

Неизграђеност система за одвођење отпадних санитарних вода из насеља утиче на загађење подземних вода прве издани, које се не могу користити за водоснабдевање. Такође, нису изграђени канали (осим у Бачу-општински центар) за одвођење атмосферских вода, па се на овај начин индиректно загађује и земљиште, као природни ресурс, што може бити лимитирајући фактор за пољопривредну производњу.

Делимично извршена гасификација општина је у одређеној мери у функцији заштите ваздуха од загађења.

Најзначајнији ресурси, односно потенцијали предметног простора су велике површине плодног земљишта, што је условило развој пољопривреде као најзначајније привредне гране. Ове површине су изложене потенцијално негативном утицају због интензивне, али неконтролисане примене хемијских средстава заштите у пољопривредној производњи, што утиче на контаминацију земљишта, а истовремено и на квалитет пољопривредних производа.

Загађење тла може бити проузроковано и нестручном употребом вештачких ђубрива у пољопривреди, која може изазвати повећане количине нитрата у земљишту, а тиме и у подземним водама, што касније може доспети у воду за пиће.

Амбалажа од употребе хемијских средстава у пољопривредне сврхе се најчешће стихијски одлаже на самим њивама или неуређеним депонијама, што такође представља директну опасност од контаминације тла и воде.

Пољопривредно земљиште је изложено негативном утицају и услед непостојања заштитних појасева уз инфраструктурне коридоре, што има за последицу одношење површинског слоја пољопривредног земљишта, односно усева у фази семена, због утицаја доминантних ветрова.

Неодржавање канала за одводњавање (одмуљивање и чишћење) и запуштеност црпних станица изазива сакупљање сувишних вода на алувијалним равницама, што одржава иначе висок ниво подземних вода.

Неадекватно одлагање комуналног отпада и животињских лешева у свим насељима угрожава земљиште и водоносне слојеве, а индиректно и ваздух, као природни ресурс и представљају изворе загађења околине.

Неуређене депоније представљају деградационе пунктове животне средине, које би требало санирати и рекултивисати.

Према подацима Министарства пољопривреде и заштите животне средине, у обухвату Просторног плана не постоји ни једно севесо постројење вишег и нижег реда.

До сада, на предметном простору нису регистрована постројења, која подлежу Закону о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

На предметном простору се налази СРП "Карађорђево", чији је основни значај очување природних станишта и дивљих врста у измењеном агрикултурном и урбаном окружењу, у којем доминирају околна насеља и оранице. На тај начин се уједно остварује развој подручја и заштита биолошке разноврсности, као и очување здраве животне средине. Због посебних природних вредности, јединствених ритских екосистема, значајно место у регионалном развоју заузима општина Бачка Паланка и Бач, као и у развоју АП Војводине. Поред значаја као заштићено подручје очуване природе, овај простор има еколошку, научно-истраживачку, васпитно-образовну и развојну функцију.

На подручју природног добра СРП "Карађорђево" није успостављено континуално праћење квалитета животне средине.

У оквиру насеља, која су у непосредном окружењу природног добра, не спроводи се континуално праћење емисије загађујућих материја, нити других законски утврђених параметара квалитета животне средине. Увидом у документацију Покрајинског секретаријата за заштиту животне средине и одрживи развој (Група аутора, 2004., Група аутора, 2005.), у анализи квалитета земљишта на локалитету Гувниште, утврђено је да измерене вредности загађујућих материја нису показале одступања од законских утврђених максимално дозвољених граница.

Доминантни угрожавајући фактори из области заштите животне средине на простору заштићеног природног добра су:

- загађење воде и земљишта и појава аутрофикације са променом вегетације, услед интензивног коришћења пољопривредних препарата на обрадивим површинама,
- загађење воде и земљишта услед неадекватног третмана комуналних отпадних вода насеља, комуналног и пољопривредног отпада,
- деградација простора у околини природног добра, услед експлоатације природних ресурса без дугорочних програмских оријентација.

Поред СРП "Карађорђево", на предметном простору се налази Парк шума "Букински храстик", као заштићено природно добро.

6. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ

Током израде Просторног плана разматрани су и идентификовани бројни постојећи и потенцијални проблеми, односно деградациони пунктови животне средине (приказани на графичком прилогу овог Извештаја), за које је неопходно усвојити најадекватнији начин коришћења природних ресурса и простора, са циљем очувања природних и културних вредности и унапређења животне средине.

У контексту решавања одређених питања и проблема везаних за заштиту животне средине потребно је поштовати следеће еколошке принципе:

- задржати, сачувати и штитити природно вредне и очуване екосистеме, као и просторе код којих капацитет животне средине није битније нарушен и
- санирати и ревитализовати деградиране и угрожене екосистеме и санирати последице загађења, што се приоритетно односи на постојеће радне комплексе, одлагалишта отпада, локације неконтролисаних улива отпадних вода у површинске водотокове и др.

Попут других привредних грана, туризам утиче на квалитет животне средине као корисник природних и других ресурса: земљишта, воде, ваздуха, горива, електричне енергије и хране, али и као произвођач значајне количине отпада и емисија загађивача. Потенцијални негативни утицаји туризма на животну средину изражени су кроз притисак на природне ресурсе, живи свет и станишта, као и стварање отпада и загађење воде, ваздуха и земљишта.

За успешан развој туризма неопходно је одржавати квалитет животне средине на високом нивоу. Позитивни ефекти туризма у односу на животну средину огледају се у чињеници да је реч о делатности, која тежи адекватном коришћењу природних ресурса, унапређењу предела и одржавању еколошких, економских и социо-културних вредности локалне заједнице, јер је чиста и здрава животна средина важна претпоставка његовог развоја.

Водоснабдевање представља један од најприоритетнијих проблема становника предметног простора јер квалитет сирове воде најчешће не одговара прописаним вредностима, а недостају водоводни објекти за потребне технолошке поступке, који би воду за пиће прерадили до потребног квалитета.

Насеља немају изграђене канализационе системе, а индустријски објекти не пречишћавају отпадне воде пре упуштања у водотоке (реципијенте).

Основни проблем у домену саобраћаја на предметном простору је пролазак значајног саобраћајног правца – државног пута IIа реда бр.112 / (P-102)², кроз урбани простор центра општине Бач и делимично насеља Селенча, Дероње и Каравуково (већи број комерцијалних возила – ТТВ и АВ) и изазивање низа негативних утицаја на околину (аерозагађење,бука,вибрације). Такође, као проблем не само овог простора је и степен неизграђености и експлоатационо стање појединих деоница путева, од важности за функционисање саобраћаја на том простору, односно неопходност довођења ових путева на одговарајући квалитетан ниво, прихватљив за правилно и безбедно функционисање.

Такође разматрани су и проблеми:

- недостатак организоване заштите од негативних утицаја саобраћаја на окружење подизањем одређених врста засада, који минимизирају те негативности,
- неустављање мониторинга за праћење негативних утицаја ради одређивања одговарајућих мера заштите.

Постојећи коридори гасоводне и нафтоводне инфраструктуре се задржавају, планирана је изградња објеката гасоводне инфраструктуре, као и обезбеђење мера заштите свих објеката гасоводне инфраструктуре од акцидентних ситуација. Стога, приликом проширења и изградње гасоводне мреже, формирања истражних бушотина, коришћења нових и обновљивих извора енергије (биомаса, геотермалне воде, соларна енергија и енергија ветра) мора се обратити посебна пажња у фази планирања, а касније и изградњи поменуте термоенергетске инфраструктуре. Сходно томе, приликом планирања морају се обезбедити и применити посебни услови од одговарајућих институција, као и обезбедити законом прописана урбанистичка документација.

На простору обухвата Просторног плана, одобрење за истраживање минералних сировина нафте и гаса има "НИС" а.д. из Новог Сада, локалитет "Јужна Бачка". На предметном простору постоје и производни капацитети (циглане) корисника опекарских сировина, чији је статус непознат и то: Циглана у Каравукову и Циглана у Плавни.

Постојећи коридори електроенергетске инфраструктуре ће се задржати, предвиђена је реконструкција и ревитализација постојеће мреже, као и обезбеђење довољних капацитета у смислу квалитетног и сигурног напајања електричном енергијом, као и обезбеђења мера заштите свих електроенергетских објеката од елементарних непогода и пожара.

Реализација планиране електроенергетске инфраструктуре, уз поштовање свих потребних мера са аспекта заштите животне средине, неће довести до негативних утицаја, те проблеми у Просторном плану везано за електроенергетску инфраструктуру нису ни разматрани.

Проблеми из области заштите животне средине, везани за електронску комуникациону инфраструктуру нису разматрани у Просторном плану, с обзиром да изградња планиране и експлоатација постојеће нема негативних утицаја на животну средину.

Изградња антенских система за потребе остваривања радио-релејних веза мобилних комуникација, кабловског дистрибутивног система, интернета, радија и телевизије, који ће се у актуалном периоду реализовати, нису разматрани као објекти који ће допринети негативном утицају на животну средину, с обзиром да се негативан утицај огледа у нејонизованом зрачењу који емитују антенски системи, на веома блиским растојањима од извора зрачења, од свега неколико метара. Приликом одређивања локација ових објеката, као и изградње, предузимају се мере како би се негативан утицај на животну средину свео на минимум (постављањем извора ових зрачења, антена, на веће висине, на антенске стубове или друге више објекте, онемогућавањем приступа итд.).

² По новој уредби о категоризацији државних путева М-18 је ДП Iб реда бр.12, такође по истој уредби P-102 је државни пут IIа реда бр.112

Објекти за смештај електронских комуникационих уређаја фиксне, мобилне комуникационе мреже и опреме за РТВ и КДС, мобилних централа, базних радио станица, радио релејних станица, као и антене и антенски носачи могу се поставити у оквиру објекта, на слободном простору, у зонама привредне делатности, у објекту у оквиру појединачних корисника, у оквиру комплекса појединачних корисника, изузимајући објекте школа, дечијих установа, здравствених установа, објеката културе и сл. Слободностојеће антенске стубове, као носаче антена градити у привредним зонама и ободима насеља и атару. Антене се могу постављати и на високе објекте (силоси и сл), а у централним деловима насеља антене треба постављати на постојеће антенске стубове и објекте. У зонама посебне намене не могу се градити антенски стубови.

Ради откривања присуства, утврђивања опасности, обавештавања и предузимања мера заштите од нејонизујућих зрачења врши се **систематско испитивање нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини општине Бач**, у складу са Законом о нејонизујућем зрачењу ("Службени гласник РС", бр. 36/2009), на основу Програма систематског испитивања нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини за период од две године.

Концепција развоја шума и шумског земљишта на подручју обухвата Плана, подразумева повећање површина под шумама, унапређење постојећих шума и њихово коришћење у складу са еколошким принципима и условима заштите природе, уз остваривање заштитних, културно-социјалних и производних функција.

Шумско земљиште на територији обухвата се може повећати пошумљавањем обрадивог пољопривредног земљишта без обзира на катастарску класу по претходно прибављеној сагласности Министарства. Шумско земљиште, као ресурс, треба користити у складу са његовим биолошким капацитетима. Одговарајући избор станишта за пошумљавање, избор врста дрвећа, као и примена прописане технологије гајења шума, спада у најважније превентивне мере заштите шума и шумског земљишта.

Поједина питања из области заштите животне средине, која нису била меродавна за разматрање, су:

- **климатске промене и промене озонског омотача**, с обзиром на досадашњу и очекивану еманиацију CO₂ и других гасова са ефектом стаклене баште, или са утицајем на озонски омотач, простор у обухвату Просторног плана није посебно меродаван у потенцијално позитивном и негативном смислу, а са аспекта обавеза према међународним споразумима;
- **јонизујуће зрачење**, с обзиром да планирана намена простора не представља опасност по животну средину и утицај на ниво постојећег природног зрачења.

7. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАТНИХ РЕШЕЊА, НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторним планом нису предвиђена варијантна решења. Усвојена решења која се на директан и индиректан начин односе на заштиту животне средине, интерпретирана су у планском документу и предметним елаборатом односно Извештајем о стратешкој процени утврђено је да су у складу са основним принципима одрживог развоја у погледу свих даљих активности на простору обухвата Просторног плана.

У случају нереализовања Просторног плана, досадашње негативне тенденције у уређењу и коришћењу предметног простора ће се вероватно одвијати према следећем сценарију:

- неадекватна презентација и интерпретација непокретних културних добара, у првом реду највреднијег наслеђа од изузетног и великог значаја и добара на Тентативној листи UNESCO-а;
- успорено утврђивање статуса и категоризације непокретних културних добара и застој у стручној валоризацији недовољно истражених, вредних делова подручја Просторног плана;
- заузимање површина квалитетног пољопривредног земљишта непланском изградњом, праћено повећањем загађивања земљишта и подземних и површинских вода неконтролисаним испуштањем отпадних вода индустрије и домаћинства, као и неконтролисаним применом хемијских средстава заштите у пољопривредној производњи;
- настављање неконтролисаног одлагања отпада на неуређена одлагалишта отпада, стихијски насталих на више локација, њиховој непосредној близини насељима, са вероватноћом настајања нових површина;
- стагнација и назадовање у привредном и целокупном развоју простора у обухвату Просторног плана;
- нереализовањем доградње/модернизације инфраструктуре наставиће се сценарио угрожавања животне средине и природних и културних вредности предметног простора;
- деградирање водних ресурса и земљишта услед неадекватног третмана отпадних вода и нереализовања изградње капацитета инфраструктуре за одвођење комуналних и индустријских отпадних вода;
- изостајање развоја категорије заштитних појасева зеленила.

8. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Карактеристике подручја у обухвату Просторног плана, непосредног и ширег окружења, постојеће и планиране намене и функције, условиле су, у поступку израде Просторног плана, консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Све консултације су релевантне за процес стратешке процене и израду Извештаја о стратешкој процени, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења и саставни су део Извештаја о стратешкој процени.

Током усаглашавања Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени, прибављени су услови и обављене су консултације са следећим органима, организацијама и предузећима:

1. Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Управа за превентивну заштиту, Београд
2. Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Управа за управљање ризиком, Одељење противградне заштите, Нови Београд
3. Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине, Одсек за заштиту од хемијског удеса, Нови Београд
4. Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру, Београд
5. Република Србија, Министарство финансија, Управа царина, Београд
6. Републички хидрометеоролошки завод Србије, Београд
7. Републички сеизмолошки завод, Београд
8. Покрајински секретеријат за енергетику и минералне сировине, Нови Сад
9. Покрајински секретеријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Нови Сад
10. Покрајински секретеријат за међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, Нови Сад
11. Покрајински секретеријат за привреду, запошљавање и равноправност полова Нови Сад

12. Покрајински секретеријат за културу и јавно информисање, Нови Сад
13. Покрајински секретеријат за здравство, социјалну политику и демографију, Нови Сад
14. Покрајински секретеријат за спорт и омладину, Нови Сад
15. Покрајински секретеријат за науку и технолошки развој, Нови Сад
16. Туристичка организација Војводине, Нови Сад
17. Туристичка организација Бач, Бач
18. Туристичка организација Оџаци, Оџаци
19. Дирекција за водне путеве "Пловпут", Београд
20. Директорат за цивилно ваздухопловство, Сектор за ваздушну пловидбу, Нови Београд
21. ЈП "ПУТЕВИ СРБИЈЕ", Сектор за стратегије, пројектовање и развој, Београд
22. АД "ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ", Сектор за инвестиције, развој и технологију, Београд
23. ЈВП "ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ", Нови Сад
24. Покрајински секретеријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Влада АП Војводине, Нови Сад
25. ЈВП "ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ", Служба за природне ресурсе, Нови Сад
26. ЈП "ВОЈВОДИНАШУМЕ", Петроварадин
27. Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад
28. Покрајински завод за заштиту споменика културе, Петроварадин
29. ЕМС ЈП "Електромрежа Србије", Нови Сад
30. ЈП "Електромрежа Србије", Београд
31. ПД за дистрибуцију електричне енергије "ЕЛЕКТРОВОЈВОДИНА" ДОО Нови Сад, Служба планске енергетике, Нови Сад
32. ПД за дистрибуцију електричне енергије "ЕЛЕКТРОВОЈВОДИНА" ДОО Нови Сад, Електродистрибуција "Нови Сад", Нови Сад
33. ПД за дистрибуцију електричне енергије "ЕЛЕКТРОВОЈВОДИНА" ДОО НОВИ САД, Електродистрибуција "Сомбор", Сомбор
34. "VIP MOBILE", ДОО, 11070 Нови Београд
35. "Telenor" ДОО, 11070 Нови Београд
36. Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија", Дирекција за технику, Функција планирања и развоја, Сектор за планитање и развој транспортне телекомуникационе мреже, Нови Београд
37. Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија", Дирекција за технику, Извршна јединица Нови Сад, Нови Сад
38. Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија", Дирекција за технику, Извршна јединица Сомбор, Сомбор
39. РДУ РТС, Дирекција РДУ РТС, Сертификационо тело РТС Развој и сертификација, Београд
40. ЈП "СРБИЈАГАС", Нови Сад
41. ДП "НОВИ САД-ГАС", Нови Сад
42. НИС АД НОВИ САД, Нови Сад
43. ЈП "ТРАНСНАФТА", Панчево
44. ЈП ПТТ САОБРАЋАЈА „СРБИЈА“ Дирекција за поштанску мрежу, Београд
45. ЈП "ПТТ Србије", РЈ поштанског саобраћаја "Сомбор", Сомбор
46. ЈП "ПТТ Србије", РЈ поштанског саобраћаја "Нови Сад", Нови Сад
47. Општина Бач, Одељење за урбанизам и комунално-стамбене послове, Бач
48. Општина Бачка Паланка, Одељење за урбанизам и грађевинарство, Бачка Паланка
49. Општина Оџаци, Одељење за урбанизам, стамбено-комуналне, имовинско-правне послове и заштиту животне средине, Оџаци
50. Министарство спољних послова Републике Србије, Београд
51. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
52. Република Србија, Министарство унутрашњих послова, Дирекција полиције, Управа граничне полиције, Београд
53. Покрајински секретеријат за образовање, управу и националне заједнице, Нови Сад
54. ВОЈНА УСТАНОВА "МОРОВИЋ"
55. ВД "Дунав" АД Бачка Паланка
56. Српска православна црква, Епархија Бачка, Владичански двор, Нови Сад
57. Римокатоличка црква, Суботичка бискупија, Суботица
58. Словачка евангелистичка црква А.В., Бискупија, Нови Сад

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике, Покрајине и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму.

Генерално, општи циљ стратешке процене представља одрживо коришћење простора обухваћеног Просторним планом како би се обезбедили адекватни услови за живот и здравље људи.

Општи циљеви Стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину су:

- 1) Очување, презентација и адекватно коришћење културних добара и градитељског наслеђа у циљу **одрживог развоја подручја**;
- 2) Очување и унапређење животне средине, заштита здравља становништва и стварање оптималних животних услова на подручју у обухвату Просторног плана;
- 3) Обезбедити задовољавајући ниво квалитета ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта и њихова заштита од загађења;
- 4) Смањење емисије буке из саобраћаја и индустријских постројења и превенција акцидентата;
- 5) Рационално коришћење природних ресурса, обновљивих и нарочито необновљивих, као и делимично обновљивих (воде, земљиште, минералне сировине);
- 6) Заштита и очување постојећих екосистема, аутохтоности и разноврсности предела и пејзажа и целокупне биолошке и предеоне разноврсности на подручју обухвата Плана;
- 7) Обезбеђивање стандарда грађења, комуналног и инфраструктурног опремања подручја и реконструкција постојећих мрежа и система;
- 8) Одрживо управљање комуналним и осталим врстама отпада;
- 9) Одрживо управљање водним ресурсима и развој организованог водоснабдевања;
- 10) Развој еколошке етике и знања о узроцима и последицама нарушавања животне средине;
- 11) Усклађивање намене и коришћења простора са могућностима и ограничењима природних и створених вредности, као и са потребама социјалног и економског развоја подручја и локалне заједнице.

2. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Посебни циљеви стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину су:

- у области заштите културних добара- валоризација, конзервација и адекватна и интегрисана интерпретација културних добара односно утврђивање начина чувања, одржавања и коришћења културних добара у контексту одрживог развоја предметног простора;
- Туристичка интерпретација непокретног и нематеријалног културног наслеђа;
- Смањење емисије загађујућих материја у ваздух услед саобраћајних активности и из индивидуалних ложишта, као и појединачних привредних субјеката на подручју обухвата Просторног плана;
- Примена обновљивих извора енергије, избор еколошки најприхватљивијих енергената и успостављање енергетске ефикасности;
- Изградња канализационе мреже, спречавање изливања отпадних вода без предходног третмана на уређајима за пречишћавање комуналних и индустријских вода;

- Заштита изворишта водоснабдевања;
- Регулација водотокова, спровођење мера заштите вода, организовање мониторинга и система за обавештавање;
- Повећање површина под шумама, подизање заштитних имисионих шума у граничним зонама индустријских постројења и саобраћајница;
- Рекултивација, ремедијација и унапређење стања животне средине свих деградираних локација;
- Контролисана примена агрохемијских средстава заштите у пољопривредној производњи;
- Смањење нивоа буке, формирање зона заштитног зеленила дуж главних саобраћајних праваца и око производних комплекса;
- Примена мера заштите идентификованих потенцијалних деградационих пунктова;
- Одговорно и безбедно управљање комуналним и осталим врстама отпада;
- Поштовање планских мера, мера заштите животне средине, правила уређења и грађења;
- Подизање и јачање нивоа еколошке свести, информисања и едукације становништва о еколошким проблемима укључивањем јавности у доношење одлука у погледу мера заштите животне средине;
- Успостављање система контроле над свим облицима загађивања превентивним и санационим плановима и мерама заштите животне средине;
- Обавезне Процене утицаја на животну средину при реализацији планова нижег реда и појединачних пројеката, као и прописивање мера за спречавање, отклањање и минимизирање утицаја на природну и животну средину, као и мера заштите и мониторинга животне средине.

3. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу дефинисаних посебних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који се користе у изради Стратешке процене.

Индикатори који репрезентују стање животне средине на неком простору морају бити лако разумљиви, транспарентни и да показују поуздане сигнале о значајним трендовима појава, који ће се тако исказати да ће репрезентовати конкретне ситуације и да током времена могу бити упоредиви. Представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење и извесне променљиве вредности, а неопходни су као улазни подаци за планирање. Индикатори Стратешке процене су припремљени у складу са наведеним циљевима Стратешке процене, а на основу стратешких документа, који су израђени у контексту одрживог развоја и заштите животне средине.

Приказ индикатора одрживог развоја је често лимитиран начином прикупљања и обраде статистичких података и траже дужи период обраде података, јер су у већини случајева изведени показатељи у Србији, за које је неопходна статистичка обрада на основу постојеће статистичке документације.

За индикаторе стања животне средине које није могуће квантитативно коментарисати услед недостатка података, могуће је квалитативно оценити кроз одређене утицаје или активности у простору, за које се очекује или процењује да могу имати значајне утицаје на животну средину.

У складу са Правилником о Националној листи индикатора заштите животне средине, на предметном простору су дефинисани релевантни индикатори, који су приказани у наредној табели:

Табела 4. Циљеви Стратешке процене утицаја и индикатори стања животне средине на предметном подручју

Општи циљеви СПУ	Посебни циљеви СПУ	Индикатори
(1) Очување, презентација и адекватно коришћење културних добара и градитељског наслеђа;	- валоризација, утврђивање начина чувања, одржавања и коришћења културних добара - туристичка интерпретација непокретног и нематеријалног културног наслеђа;	-стање и статус културних добара; -број посетилаца и доступност у оквиру туристичке понуде
(2) Очување и унапређење животне средине, заштита здравља становништва и стварање оптималних животних услова на подручју обухвата Просторног плана	-Смањење емисије загађујућих материја у ваздух услед саобраћајних активности и из индивидуалних ложишта, као и појединачних привредних субјеката на подручју обухвата Просторног плана	БРОЈ ДАНА СА ПРЕКОРАЧЕНОМ ГВЕ ЗА ТАЛОЖНЕ МАТЕРИЈЕ, ЧАЂ, SO _x , NO _x , CO
(3) Обезбеђивање задовољавајућег нивоа квалитета ваз-духа, површинских и подземних вода и земљишта и њихова заштита од загађења;		
(4) Смањење емисије буке из саобраћаја и индустријских постројења и спречавање инцидентних неконтролисаних испуштања загађујућих материја у ваздух, воде и земљиште;	- Примена обновљивих извора енергије, избор еколошки најприхватљивијих енергената и успостављање енергетске ефикасно-сти - Изградња канализационе мреже, спречавање изливања отпадних вода без предходног третмана на уређајима за пречишћавање комуналних и индустријских вода	ПРОЦЕНТУАЛНИ УДЕО ПРИМЕНЕ ОБНОВЉИВИХ ОБЛИКА ЕНЕРГИЈЕ БРОЈ ПОТРОШАЧА ПРИРОДНОГ ГАСА ПРОЦЕНАТ ИЗГРАЂЕНЕ И РЕКОНСТРУИСАНЕ КАНАЛИЗАЦИОНЕ МРЕЖЕ ПРОЦЕНАТ ДОМАЋИНСТАВА ПРИКЉУЧЕНИХ НА КАНАЛИЗАЦИОНУ МРЕЖУ ПОСТОЈЕЋИ И ПЛАНИРАНИ ППОВ
(5) Рационално коришћење природних ресурса, обновљивих и нарочито необновљивих, као и делимично обновљивих (воде, земљиште,);	- Заштита изворишта водоснабдевања - Регулација водотокова, спровођење мера заштите вода, организовано мониторинга и система за обавештавање	СТАЊЕ И КАПАЦИТЕТ ИЗВОРИШТА ВОДОСНАБДЕВАЊА КВАЛИТЕТ ВОДЕ ЗА ПИЋЕ РАДОВИ НА ОДРЖАВАЊУ ОБЈЕКТА ЗАШТИТЕ ОД ПОПЛАВНИХ ВОДА, ИНТЕГРАЛНИ МОНИТОРИНГ
(6) Заштита и очување постојећих екосистема, аутохтонности и разноврсности предела и пејзажа и целокупне биолошке и предеоне разноврсности на подручју обухвата Просторног плана;	- Повећање површина под шумама, подизање заштитних имисионих шума у граничним зонама индустријских постројења и саобраћајница - Рекултивација, ремедијација и унапређење стања животне средине свих деградираних локација	ПРОЦЕНАТ ПОВЕЋАЊА ПОВРШИНА ПОД ШУМОМ ФОРМИРАНЕ ПОВРШИНЕ ЗАШТИТНОГ ЗЕЛЕНИЛА БРОЈ ЛОКАЦИЈА ЗА САНАЦИЈУ И РЕКУЛТИВАЦИЈУ
(7) Обезбеђивање стандарда грађења, комуналног и инфраструктурног опремања подручја и реконструкција постојећих мрежа и система;	- Контролисана примена агрохемијских средстава заштите у пољопривредној производњи - Смањење нивоа буке, формирање зона заштитног зеленила дуж главних саобраћајних праваца и око производних комплекса	ПРОЦЕНАТ ПОВРШИНА ОБРАДИВОГ ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА БРОЈ ПОСТОЈЕЋИХ И ПОТЕНЦИЈАЛНИХ ИЗВОРА БУКЕ
(8) Одрживо управљање комуналним и осталим врстама отпада;	- Примена мера заштите идентификованих потенцијалних деградационих пунктова;	БРОЈ НЕУРЕЂЕНИХ ОДЛАГАЛИШТА ОТПАДА БРОЈ САНИРАНИХ И РЕКУЛТИВИСАНИХ ЛОКАЦИЈА
(9) Одрживо управљање водним ресурсима и развој организованог водоснабдевања;	- Одговорно и безбедно управљање комуналним и осталим врстама отпада	ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ ПОКРИВЕНОСТ СВИХ НАСЕЉА ОПШТИНЕ ОРГАНИЗОВАНИМ САКУПЉАЊЕМ ОТПАДА ОПШТИНСКИ СПОРАЗУМ О ПРИСТУПАЊУ РЕГИОНАЛНОМ СИСТЕМУ УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ
(10)Развој еколошке етике и знања о узроцима и		

Општи циљеви СПУ	Посебни циљеви СПУ	Индикатори
<p>после-дицама нарушавања живот-не средине;</p> <p>(11) Усклађивање намене и коришћења простора са могућностима и ограничењима природних и створених вредности и са потребама социјалног и економског развоја подручја и локалне заједнице.</p>	- Поштовање планских мера, мера заштите животне средине, правила уређења и грађења	СПРОВЕДЕНЕ ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ, МЕРЕ ЗАШТИТЕ И СМАЊЕЊА ШТЕТНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
	- Подизање и јачање нивоа еколошке свести, информисања и едукације становништва о еколошким проблемима укључивањем јавности у доношење одлука у по-гледу мера заштите животне средине	УСПОСТАВЉЕНИ СИСТЕМИ КОНТРОЛЕ НАД СВИМ ОБЛИЦИМА ЗАГАЂИВАЊА СА ПЛАНОВИМА ПРЕВЕНТИВНИХ, САНАЦИОНИХ И ОСТАЛИХ МЕРА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
	- Успостављање система контроле над свим облицима загађивања превентивним и санационим плановима и мерама заштите животне средине	ИНТЕГРАЛНИ МОНИТОРИНГ ВАЗДУХА, ВОДЕ, ЗЕМЉИШТА И БУКЕ ФОРМИРАН ЛОКАЛНИ РЕГИСТАР ИЗВОРА ЗАГАЂИВАЊА
	- Обавезне Процене утицаја на животну средину при реализацији планова нижег реда појединачних пројеката и прописивање мера за спречавање, отклањање и минимизирање утицаја на природну и животну средину, као и мера заштите и мониторинга животне средине	БРОЈ УСВОЈЕНИХ ПЛАНОВА БРОЈ ПОКРЕНУТИХ ПОСТУПАКА ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ БРОЈ МЕРНИХ МЕСТА, СТАЊЕ МРЕЖЕ МОНИТОРИНГА

4. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

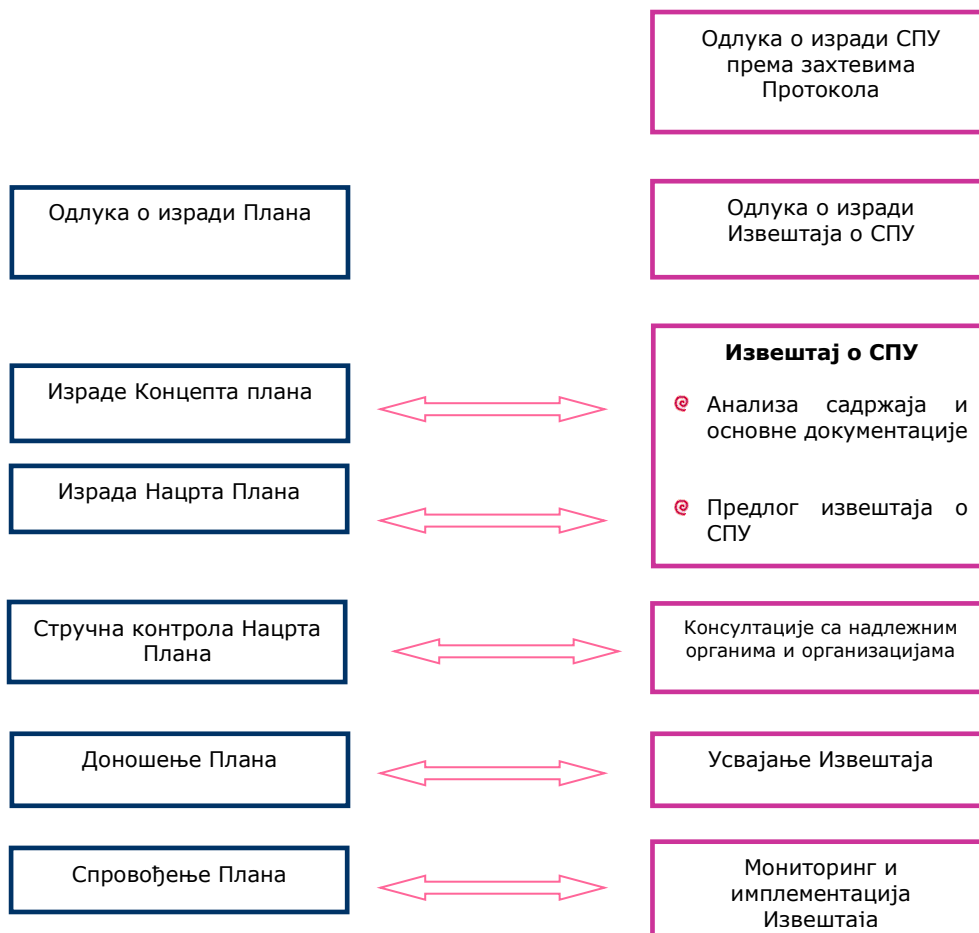
Многи међународни документи упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде стратешке процене утицаја на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања.

Стратешка процена утицаја је делимично интегрисана у планове и програме уколико се израђују у одвојеним фазама. Да би била потпуно интегрисана процедура израде стратешке процене утицаја, неопходно је да се преплиће са процедуром израде планова или програма. Шема 1. приказује принцип по којем су се стручњаци Завода за урбанизам Војводине руководили при изради ова два елабората, односно приказана је веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене утицаја плана на животну средину.

Шема 1. Везе између фаза израде Просторног плана и стратешке процене утицаја

Израда плана

Стратешка процена утицаја

Циљеви стратешке процене су, с обзиром на паралелну израду ова два документа у потпуности усаглашени са циљевима Нацрта Плана.

III ПРОЦЕНА МОГУЋНИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

1. ПРОЦЕНА УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА МЕРАМА ЗАШТИТЕ

Планом се не предвиђају варијантна решења. Сва варијантна решења разматрана су у току израде претходних фаза Просторног плана, односно у току израде Концепта просторног плана. Усвојена су планска решења, која су и у функцији заштите животне средине и интерпретирана су у Плану. Предметним елаборатом односно Извештајем о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене на животну средину утврђено је да су у складу са основним принципима одрживог развоја у погледу свих даљих активности на простору општине.

Разлози за избор одговарајућих планских решења током разматрања варијантних решења

Планом нису разрађивана ни предложена варијантна решења, већ је дато решење адекватно планираној намени простора. Утврђени су основни критеријуми просторног уређења и правила изградње, дефинисани су основни коридори инфраструктурних

система и утврђени су критеријуми коришћења природних ресурса, културног наслеђа и мере заштите животне средине.

С обзиром да Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину не прописује шта представљају варијантна решења Плана, која подлежу Стратешкој процени утицаја, разматрана је варијанта - да се Просторни план не реализује.

2. ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА

У случају нереализовања плана односно планских активности, стање животне средине на предметном подручју ће бити и даље у одређеној мери деградирано, што може за последицу имати:

- Нарушавање основног концепта дугорочног одрживог развоја ;
- неадекватну презентацију и интерпретацију непокретних културних добара;
- Недостатак мера и инструмената за управљање простором на еколошки прихватљив и одржив начин;
- Непланску реализацију појединачних пројеката и делатности на појединим локацијама, које не испуњавају претходне услове заштите простора и животне средине;
- Појаву неконтролисане и непланске градње, што неминовно доводи до деградације, пејзажних и природних вредности на подручју обухвата Плана и у окружењу;
- Потенцијално угрожавање квалитета ваздуха, вода, земљишта и здравља становништва емисијом загађујућих материја;
- Неадекватну заштиту и презентацију природних и културних добара;
- Непоштовање Планом предвиђених решења и мера за уређивање подручја;
- Нерационално коришћење и деградацију пољопривредног земљишта;
- Недовољну и неадекватну комуналну и инфраструктурну опремљеност насеља;
- Непоштовање општих и посебних смерница и мера заштите животне средине из планова на вишем хијерархијском нивоу и предметног Плана.

Планом је предвиђено формирање међуопштинских региона за одлагање комуналног отпада, са изградњом регионалних депонија, које се планирају за општине Бач и Оџаци на територији општине Сомбор, а да се до њене реализације користи постојећа општинска депонија у складу са Уредбом о одлагању отпада на депоније, а за општину Бачка Паланка у Новом Саду. У случају да се ове планске мере не реализују, постојеће депоније, обзиром да капацитетом и санитарно-хигијенским условима функционисања не задовољавају потребе предметних општина у планском периоду, представљаће деградациони пункт животне средине, који ће угрозити квалитет природних ресурса и здравље локалног становништва.

3. ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНОГ РЕШЕЊА УСВАЈАЊА И ИМПЛЕМЕНТИРАЊА ПЛАНА

Циљ израде Плана је дефинисање планских решења за даљи одрживи развој предметног подручја, заштиту и одрживо коришћење природних ресурса (ваздуха, воде, земљишта, биљног и животињског света, заштићених природних вредности, биодиверзитета), рекултивацију и ревитализацију деградираних локација, заштиту животне средине, презентацију и одрживо коришћење културних добара и заштиту простора у целини. У оквиру Плана је извршена свеобухватна анализа подручја, постојеће структуре, стање инфраструктурне и комуналне опремљености, предности, потенцијала, могућих ограничавајућих фактора и услова надлежних институција.

Варијантним решењем у контексту **усвајања** Плана стварају се услови за:

- адекватну презентацију, заштиту и интерпретацију културног наслеђа са развојем комплементарне туристичке понуде;
- рационалну организацију, уређење простора и развој, заснован на основама заштите и одрживог коришћења простора, природних, културних и створених вредности и животне средине;

- инфраструктурно и комунално опремање и уређење подручја у обухвату Плана;
- заштиту природних вредности и животне средине, (заштиту од аерозагађивања, загађивања подземних и површинских вода, земљишта, заштиту од буке);
- заштиту и презентацију и природних добара;
- заштиту здравља становништва и оптимални квалитет живота на подручју у обухвату Плана;
- успостављање интегралног система за праћења стања животне средине тј. ваздуха, воде, земљишта и буке (мониторинг);
- управљање свим генерисаним врстама отпада и отпадних вода;
- дефинисање мера заштите за хијерархијски ниже нивое, које ће се оперативно пројектовати и спроводити у процесу имплементације Плана изразом стратешких процена утицаја за планове нижег хијерархијског нивоа;
- дефинисање мера заштите, при реализацији појединачних пројеката у обухвату Плана, уз обавезу процене утицаја на животну средину, прописивање и спровођење мера заштите, мера управљања ванредним ситуацијама и мониторинг животне средине;
- имплементирање обавезујућих смерница прописаних планским документима вишег хијерархијског нивоа;
- укључивање јавности у процес планирања и доношења одлука везаних за развој предметног подручја.

4. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОРА НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЕШЕЊА СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У поступку стратешке процене утицаја Просторног плана односно планских решења на животну средину разматрана су варијантна решења (неусвајање и усвајање Просторног плана) како би се извршило поређење и вредновање у контексту заштите простора и животне средине.

Табела 5. Поређење варијантних решења у односу на циљеве Стратешке процене

Упоредни приказ варијантних решења неусвајања тј. усвајања Просторног плана и циљева Стратешке процене			
	ПОСЕБНИ ЦИЉ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ I	ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ II
(1)	валоризација, утврђивање начина чувања, одржавања и коришћења културних добара, са развојем комплементарне туристичке понуде	-	+
(2)	Смањење емисије загађујућих материја у ваздух услед саобраћајних активности и из индивидуалних ложишта, као и појединачних привредних субјеката на подручју обухвата Просторног плана	-	+
(3)	Примена обновљивих извора енергије, избор еколошки најприхватљивијих енергената и успостављање енергетске ефикасности	0	++
(4)	Изградња канализационе мреже, спречавање изливања отпадних вода без предходног третмана на уређајима за пречишћавање комуналних и индустријских вода	--	++
(5)	Заштита изворишта водоснабдевања	-	++
(6)	Регулација водотокова, спровођење мера заштите вода, организовање мониторинга и система за обавештавање	0	+
(7)	Повећање површина под шумама, подизање заштитних имисионих шума у граничним зонама индустријских постројења и саобраћајница	-	++
(8)	Рекултивација, ремедијација и унапређење стања животне средине свих деградираних локација	--	++
(9)	Контролисана примена агрохемијских средстава заштите у пољопривредној производњи	-	0/M

Упоредни приказ варијантних решења неусвајања тј. усвајања Просторног плана и циљева Стратешке процене			
	ПОСЕБНИ ЦИЉ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ I	ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ II
(10)	Смањење нивоа буке, формирање зона заштитног зеленила дуж главних саобраћајних праваца и око производних комплекса	--	++
(11)	Примена мера заштите идентификованих потенцијалних деградационих пунктова	-	++
(12)	Одговорно и безбедно управљање комуналним и осталим врстама отпада	0	+
(13)	Поштовање планских мера, мера заштите животне средине, правила уређења и грађења	--	++
(14)	Просторни развој туризма, организација и уређење туристичких и рекреативних простора са акцентом на еко-туризам	-	++
(15)	Подизање и јачање нивоа еколошке свести, информисања и едукације становништва о еколошким проблемима укључивањем јавности у доношење одлука у погледу мера заштите животне средине	-	+
(16)	Успостављање система контроле над свим облицима загађивања превентивним и санационим плановима и мерама заштите животне средине	-	++
(17)	Обавезне Процене утицаја на животну средину при реализацији планова нижег реда појединачних Пројеката и прописивање мера за спречавање, отклањање и минимизирање утицаја на природну и животну средину, као и мера заштите и мониторинга животне средине	+	++

Оцена утицаја: ++ веома позитиван; + позитиван; 0 неутралан или неопознат; - негативан; -- веома негативан;
М - зависи од мера заштите

5. ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Проценом утицаја Планом предвиђених активности на животну средину уочава се усклађивање просторног развоја са условима природног и културног окружења. Еколошки фактори у простору чине веома сложен систем јер се узајамно условљавају и мењају, а њихова интеракција готово увек има реверзибилни карактер.

Процена утицаја планских решења на животну средину извршена је квалитативном анализом и евалуацијом могућих утицаја, са циљем утврђивања значаја утицаја према критеријумима прописаним Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Целокупно подручје историјски није било оријентисано на туризам као значајни покретач стварања благостања, те је ово подручје на почетном степену туристичког развоја, обзиром на богато културно-историјско и духовно наслеђе.

Приоритет развоја планског подручја је конципирање, организација, афирмација и комплетирање специфичне туристичке понуде и атрактивних програма, комплетирање јавнокомуналне и туристичке инфраструктуре у функцији развоја туризма, повећање стандарда услуга постојећих и планираних туристичких капацитета, активирање локалног становништва на руралном подручју и његовог стамбеног фонда за развој одрживог туризма.

Просторно-планским мерама ће се омогућити да туризам представља основну или алтернативну делатност и вид компензације локалном становништву за различита ограничења у развоју који намећу режими заштите културног, природног и предеоног наслеђа. Посебна пажња биће посвећена развоју туризма коришћењем значајних културних, етнолошких, еколошких и ловно-риболовних ресурса. Очекује се активирање развоја комплементарних активности и структура (посебно у производњи органске хране, аутентичних етно-производа, традиционалних заната, јавних служби, инфраструктуре и др.), који ће подржати заштиту и презентацију свих наведених вредности, што ће допринети економском и социјалном развоју посматраног подручја, развоју његовог идентитета и привлачности за инвестирање.

Опште мере заштите природних ресурса и створених вредности односе се на:

- вођење локалног регистра извора загађивања животне средине од стране надлежног органа општина у обухвату Плана;
- идентификацију привредних субјеката-оператера који су у обавези да поднесу Захтев за издавање интегрисане дозволе у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04) и пратећим подзаконским актима;
- идентификација СЕВЕСО постројења на територији Општине на основу Закона о заштити животне средине и пратећим подзаконским актима;
- формирање заштитних појасева зеленила (ветрозаштитни и пољозаштитни) на територији општине у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта, у циљу заштите од еолске ерозије тј. одношења површинског слоја земљишта и усева у фази семена.

Процена утицаја планираних активности у односу на:

5.1. НЕПОКРЕТНА КУЛТУРНА ДОБРА

Планом су предвиђене активности у контексту заштите непокретних културних добара, која се заснива на њиховом очувању, уз израду неопходне документације, даљем истраживању и бољој презентацији културног наслеђа. Планира се израда низ планских докумената, а пројекат „Векови Бача“ представља регионални развојни пројекат, базиран на вредностима културног и природног наслеђа, као водећем фактору развоја локалне заједнице. *Комплекс тврђаве са подграђем* представља генератор развоја културног туризма бачке општине. Такође је планирана адекватна туристичка интерпретација непокретног и нематеријалног културног наслеђа, развијање свести о значају културног наслеђа, заштита културног наслеђа од свих облика неконтролисане изградње, укључивање културног наслеђа у европске и националне путеве културе, пренамена неких вредних, историјских објеката и њихова интеграција у савремени животни амбијент и рурална рециклажа – поновно коришћење и пренамена напуштених, празних, недовољно коришћених простора и ревитализација историјских језгара села.

5.2. ПРИРОДНА ДОБРА И БИОДИВЕРЗИТЕТ, ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ

Све наведене активности предвиђене Планом су усмерене на заштиту, коришћење и развој природних добара на предметној територији. Планом се предвиђа спровођење мера заштите над заштићеним природним добром, подручјима планираним за заштиту, подручјима од међународног значаја за очување биолошке разноврсности, стаништима врста од националног и међународног значаја, као и локалитетима који представљају еколошки значајно подручје и деоницама еколошких коридора (део еколошке мреже на територији АП Војводине, односно Републике Србије).

Планирана решења у области шума и заштитног зеленила ће позитивно утицати на пејсаж укупног простора. Формирањем заштитног зеленила ће бити повезани међусобно удаљени биотопи, посебно мање површине под шумама у атару општине. На тај начин ће бити унапређене и естетске вредности пејсажа.

Будућом хортикултурном уређеношћу треба створити нове амбијенте, који су комплементарни са постојећим, како би ти предели задржали своју панонску аутентичност.

У циљу спречавања негативних утицаја на површине под шумама неопходно је крчење шума ускладити са Законом о шумама, а газдовање шумама и њихово унапређивање спроводити на основу Посебне шумске основе.

Крчење шума у складу са Законом се може вршити ради промене врсте дрвећа или узгојних облика шуме, подизања шумских плантажа и расадника, отварања шумских просека, изградње шумских саобраћајница и других објеката који служе газдовању шумама и којима се обезбеђују унапређење и коришћење у случајевима утврђеним планом, као и код спровођења комасације и арондације пољопривредног земљишта. У другим случајевима за крчење шума се плаћа надокнада.

Корисници шума су дужни да предузимају мере заштите од пожара и других елементарних непогода.

5.3. ПРЕДЕО

У свим планским мерама и активностима, полазиште за очување идентитета Културног предела Бач представља утврђивање његовог подручја, као и подручја целина и подцелина, утврђених на основу изражене концентрације културних добара, природних вредности и њихове генеричке историјске повезаности.

У подручју Културног предела Бач предвиђени су очување и заштита свих добара са споменичким вредностима и специфичне просторне целине, независно од њиховог формалног статуса (категорисано, евидентирано, добро под предходном заштитом), због њиховог одрживог коришћења за развој туризма, креативних индустрија и других активности. Очување се структуре, разноврсност и међусобне интеракције природних (абиотичких и биотичких) и културних (руралних и урбаних) елемената предеоних подцелина.

Основне активности везане за развој и уређење Културног предела Бач, као механизма одрживог развоја, заштите и идентитета и интеракције културних и природних вредности су представљене у три групе:

1. **успостављање контролисаног и селективног развоја активности**, начина и интензитета коришћења простора који могу да имају негативан утицај на очување и унапређење слике (доживљаја) предела, посебно дефинисаних подцелина Културног предела Бач;
2. **стварање информативне инфраструктуре** (инфо-пунктови, дифузни музеј, дигиталне апликације, натписи, и др.) у циљу презентације (интерпретације), развоја свести и анимирања јавности о значају Културног предела Бач;
3. **умањење и превенција даље деградације карактера предела и праћење ефеката** предузетих мера на очување и унапређење предела.

5.4. ВАЗДУХ

Одређене активности предвиђене Планом су усмерене у контексту заштите и унапређења квалитета ваздуха, а односе се на:

- формирање регистра извора загађивања на територији сваке општине и успостављање мониторинга ваздуха,
- унапређење комуналне инфраструктуре у насељима,
- реконструкцију и модернизацију саобраћајне мреже,
- формирање заштитног зеленила у виду пољозаштитних и ветрозаштитних појасева, посебно на правцима доминантних ветрова,
- коришћење пољопривредног земљишта на адекватан начин (адекватна обрада и контролисано коришћење хемијских средстава),
- адекватно одлагање комуналног отпада у складу са Стратегијом управљања отпадом и важећим прописима,
- санацију постојећих и неуређених депонија са рекултивацијом, применом биотехничких мера, као и других деградираних површина (позајмишта глине).

Све Планом предвиђене активности у контексту заштите животне средине у складу су са основним принципима одрживог развоја. У том контексту ваздух, као природни ресурс, биће заштићен, посредно и непосредно. Применом тзв. «чистих» технологија у планирању будућих производних процеса заштитиће се овај витални природни ресурс.

Успостављањем континуираног мониторинга ваздуха (у радним зонама у грађевинском и ван грађевинског подручја насеља), омогућиће се активна заштита и праћење свих евентуалних неправилности, што представља свакако превенцију, а такође, омогућава правовремено реаговање у случају акцидентне ситуације.

Одређене активности из саобраћајног домена, које имају за циљ побољшање и унапређење квалитета ваздуха, су:

- елиминација транзитних саобраћајних токова из урбаних простора,
- оплемењавање и унапређење хортикултурних садржаја у коридорима саобраћајница како унутар насеља тако и ван њих (засади, зеленило, и др.),
- формирање ветрозаштитних и пољозаштитних појасева на ваннасељским деоницама путева, како би се неутралисао и смањено утицај карактеристичних ветрова, смањило еродирање земљишта и негативан утицај продуката саобраћајних возила.

У оквиру предметног простора егзистирају категорисани путеви (ДП I и II реда и општинска путна мрежа) тако да се од саобраћаја могу очекивати у одређеној мери негативни утицаји на ваздух, који ће настати од возила која транзитирају тим деоницама. Интензитет емисије издувних гасова ће зависити од обима саобраћаја и од структуре возила у саобраћајном току (видети следећу табелу).

Табела 3. Фактори емисије за тешка теретна возила

Модус вожње		0	4	3	2
Средња брзина V_{sr}	[km/h]	19,5	26,6	42,5	60
CO	[g/h]	240,4	235,0	231,6	248,8
	[g/km]	12,33	9,04	5,45	4,15
CxHx	[g/h]	166,1	165,6	161,9	161,4
	[g/km]	8,52	6,37	3,81	2,69
NOx	[g/h]	294,8	383,7	598,7	819,8
	[g/km]	15,12	14,76	14,9	13,66

где се под модусима вожње подразумева емисија у условима саобраћајног тока и то:

- " 0 " - емисија за проточни саобраћај на градској саобраћајници за брзине од 17 - 22 km/h,
- " 4 " - емисија за успорени проточни саобраћај на градској саобраћајници за брзине од 22 - 30 km/h,
- " 3 " - емисија за проточни саобраћај на транзитној саобраћајници за брзине од 30 - 55 km/h,
- " 2 " - емисија за проточни саобраћај на градској магистрала, обилазницама и прикључцима на међуградске и ауто-путеве за брзине од 55 - 60 km/h,

Развој саобраћајне инфраструктуре у планском периоду је у складу са свим принципима одрживог развоја јер предвиђа изградњу саобраћајног капацитета високог хијерархијског нивоа (категирија ДП I реда), што ће последично условити да тешки саобраћај на правцу Нови Сад – Бачка Паланка – Озаци - Сомбор буде измештен из зоне насеља Бача и самог урбаног ткива насеља. Ово планско решење ће повољно утицати и на промену свих параметара животне средине у оквиру урбаног простора, што ће резултирати вишим квалитетом ваздуха и смањеним нивоом буке и вибрација. Ново решење претпоставља и одређено заузимање земљишта за ову намену, али је овај аспект занемарљив у поређењу са позитивним резултатима које ово решење носи.

У наредној табели дате су граничне вредности емисије за комерцијална (привредна возила), којих се према Еуро 3 (4 и 5) стандардима треба придржавати за сва возила која транзитирају постојећим саобраћајницама. Уколико су измерене вредности емисије веће од наведених вредности, евидентно је загађење ваздуха услед повећане емисије полутаната у коридорима ових саобраћајница.

Табела 4. Граничне вредности емисије за комерцијална (привредна) возила масе $\geq 3,5$ t са дизел агрегатима у ЕУ (ЕУРО стандарди) [g/кWh]

Загађујућа материја	ЕУРО 3	ЕУРО 4	ЕУРО 5
CO [g/кWh]	2,1	1,5	1,5
CxHv [g/кWh]	0,66	0,46	0,46
NOx [g/кWh]	5,0	3,5	2,0
Честице [g /кWh]	0,02	0,02	0,02
Дим (m ⁻¹)	0,8	0,5	0,5

Дуж државних путева бр.12 (М-18), бр.112 (Р-102) (кроз насеља Бач, Селенча) могу се очекивати највеће концентрације загађујућих материја односно то су деонице са највећим ризиком угрожавања животне средине.

Поред аерозагађења, бука се појављује у одређеној мери, као пратећи феномен саобраћаја.

Међутим, бука, која се може очекивати на предметном простору, не би требало да негативно утичу на урбану структуру насеља, с обзиром на постојеће и планиране капацитете друмске саобраћајне инфраструктуре.

Обзиром да су вибрације пратећи елеменат свих саобраћајних догађања, присутне су и унутар предметног простора. Кретањем саобраћајних средстава (теретна возила друмског саобраћаја, путничка возила) изазивају се одређене вибрације које могу негативно деловати на околину. С обзиром на правце пружања садашњих (и будућих) саобраћајних коридора и узимајући у обзир процене, вибрације ће бити у оквирима дозвољених вредности.

5.5. ВОДУ

Вода и водотоци као добра од општег интереса за задовољење општих и појединачних интереса под посебном су заштитом и користе се под условима и на начин који одређује Закон о водама.

Приликом коришћења вода не смеју се угрозити прописани водни режими (квалитативне и количинске компоненте), довести у опасност здравље људи, угрозити животињски и биљни свет, природне и културне вредности и добра (естетске вредности вода и околине, археолошки, историјски, биолошки и геолошки ресурси, итд.), као и рационалне потребе низводних корисника и заинтересованих за воде.

Код свих врста изворишта, а посебно код изворишта чије су воде намењене водоснабдевању становништва, морају се предузети све потребне мере развоја и превентивне заштите изворишта од случајног или намерног загађивања. Ово се пре свега односи на потребу увођења зона санитарне заштите и опште санитарно уређење изворишта у складу са Законом о водама и Правилником о начину одређивања и одржавања санитарне заштите изворишта за водоснабдевање.

Као потенцијални извор загађења изворишта и вода уопште, пре свега представља индустрија. Ради евиденције потенцијалних загађивача потребно је прикупити податке о отпадним водама које се јављају у току производних процеса. Такође, треба нагласити и оне потенцијалне загађиваче за које до сада нису спроведена истраживања о испуштању отпадних вода, а која према врсти делатности представљају потенцијалне загађиваче.

Постојећа и планирана индустрија мора своје отпадне воде решавати посебним системом, а у зависности од врсте и типа загађене воде, вршиће се њихово претходно пречишћавање кроз предтретман до нивоа квалитета који задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију, па ће се тек онда ићи на заједничко пречишћавање са санитарном отпадном водом.

Други потенцијални загађивач представља пољопривредно земљиште. Употреба хербицида, пестицида и осталих препарата, требала би да буде строго контролисана, посебно у осетљивим зонама као што су изворишта, јер се неконтролисаним дугогодишњим коришћењем ових средстава, стварају предуслови за пролаз загађења до издани. У којој мери и концентрацији загађење може да стигне до издани са ових површина немогуће је прецизно проценити, посебно због нехомогености повлатног слоја и вероватног постојања вертикалне инфилтрације, кроз које би загађење могло да продре до издани.

Гробља су такође могући загађивачи због тога што представљају стални извор нитрата и нитрита, који се слабо разграђују у подземљу, а релативно лако транспортују. Као мера заштите, треба успоставити мониторинг контролних пијезометара на одређеном растојању од изворишта, а потребно је и ограничити ширење гробља ка изворишту.

Као могући загађивачи, јављају се напуштени бунари и септичке јаме са упојним бунарима, преко којих се директно загађује подземље. Неопходно је евидентирати све овакве бунаре и спровести одговарајуће радове конзервације.

Изградњом канализационих система за одвођење атмосферских и отпадних вода у насељима, спречиће се даља деградација површинских и подземних вода у насељу, а у циљу смањења хидрауличког оптерећења или загађења у водотоковима.

На основу искуства и урађених процена, генерално можемо закључити да манифестације **саобраћаја** имају мали ризик утицаја на квалитет вода (површинских и подземних). Током транспорта се јављају мале количине течности које би својим изливањем могле угрозити квалитет вода. Локални утицаји на воде могу имати само акцидентне ситуације (аутоцистерне са опасним материјама, течностима, гасовима и сл., које својим изливањем (расипањем) изазивају загађење земљишта и вода (мањег обима). Настанак ових акцидентних ситуација је повремениг карактера, а на местима где су статистички утврђене могуће локације акцидената, могу се предузети мере пасивне безбедности, које ће ублажити евентуалне последице или минимизирати могуће настајање акцидентних ситуација (постављање заштитних еластичних ограда, саобраћајне сигнализације за упозоравање, заштитног зеленила).

Постојећа гасоводна инфраструктура нема негативних утицаја на воду као природни ресурс, а такође и све активности које се предузимају при изградњи гасоводне инфраструктуре, неће имати негативних утицаја на воду.

5.6. ЗЕМЉИШТЕ

Планом су предвиђене све активне посредне и непосредне мере заштите земљишта, као природног ресурса.

Сагледавањем свих планских мера и активности у погледу утицаја на земљиште, установљено је да Планом предвиђене пољопривредне активности повољно утичу на очување структуре земљишног покривача на територији предметног обухвата.

Контролисана употреба агро-хемијских мера ће се вршити континуирано, у оквиру пољопривредне производње, да би се заштитило пољопривредно земљиште од загађења.

Планом је предвиђено да се земљиште, као природни ресурс, заштити низом мера и активности, које ће допринети његовом очувању и унапређењу квалитета. То се првенствено односи на одвођење отпадних вода из насеља сепаратном канализационом мрежом, затим на елиминацију комуналног отпада континуираним одношењем на регионалне депоније. За све деградиране површине треба извршити санацију и рекултивацију. Третман сточних лешева потребно је вршити у складу са Законом о ветеринарству.

У оквиру обухвата Плана, обзиром на планирани обим саобраћаја, не очекује се негативни утицај на земљиште у зони саобраћајница, који би могли бити изазвани емисијом продуката сагоревања, насталих радом мотора саобраћајних возила.

Евидентни, потенцијално негативни утицаји саобраћајне инфраструктуре на земљиште као природни ресурс, јављају се у току зиме, услед одржавања путева посипањем сољу и осталим материјама за одржавања путева. На земљиште такође имају утицај и наноси ситнозрних материја – прашине (које у себи садрже штетне материје), као и наноси снега, који у себи садрже со и остале материје код зимског одржавања путева. Ови наноси су дисперирани у зони пута и имају мањи утицај на околну флору у оквиру вегетационог периода. Да би ове негативне утицаје минимизирали и довели на ниво прихватљивости, могуће је уместо соли користити друге материјале (камена ситнеж, ризла, биоразградиви материјали и сл.) који су нешто скупљи, али постижу исти ефекат и знатно умањују ризик од контаминације земљишта у непосредној близини путева.

Приликом изградње гасовода, током извођења земљаних радова - ископавања рова и затрпавања гасовода у одређеној мери ће се нарушавати слојевита структура земљишта, односно доћи ће до краткотрајне деградације земљишта на месту извођења радова. Ови радови међутим немају сигнификантно негативан утицај на земљиште као природни ресурс, с обзиром да при оваквим радовима не долази до загађења земљишта.

Изградња комуналних објеката и уређење комуналних површина ће се вршити на дефинисаним просторима одређене намене, а у складу са потребама и условима и нормама који дефинишу одређену област (гробља, водозахват, УПОВ, паркови, заштитно зеленило и др). На истим површинама ће се вршити изградња и пратећих садржаја, неопходних за несметано функционисање садржаја.

Општина Бач је, заједно са општинама Сомбор, Апатин, Кула и Озаци, потписала споразум о формирању Западнобачког региона, са регионалном депонијом на територији општине Сомбор.

За предметни регион израђен је и План управљања отпадом којим су дефинисане све активности везане за регионално депоновање отпада са територије ових општина, потребан број трансфер станица итд... На територији општине Бач, наведени План предвиђа трансфер станицу на локацији садашње општинске депоније, након њене санације и рекултивације.

Општина Бачка Паланка припада региону, чија се регионална депонија налази у Новом Саду.

Одлагања сточних лешева треба вршити у складу са Стратегијом управљања отпадом односно Законом о ветеринарству.

5.7. МРЕЖУ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ НАСЕЉА

Мрежа насеља у подручју посебне намене дефинисана је РПП АП Војводине, и преузета у Просторни план општине Бач, Просторни план општине Бачка Паланка и Просторни план општине Озаци. Овим Просторним планом мрежа насеља је допуњена само у делу којим се дефинишу надлежности Културног предела Бач. У складу са тим, у подручју обухвата Културног предела Бач у мрежи насеља заступљена је следећа хијерархија:

- Локални центар-примарни центар Културног предела Бач је насеље Бач;
- Насеље - локална заједница-секундарни центар Културног предела Бач су насеља: Бачко Ново Село (у општини Бач), Карађорђево (у општини Бачка Паланка) и Дeroње (у општини Озаци);
- Насеља - локалне заједнице: Бођани, Вајска и Плавна (у општини Бач) и Младеново (у општини Бачка Паланка).

Развој нових насељских функција, између осталог, проистиче и из њихове будуће улоге у заштити и коришћењу подручја Културног предела Бач. У планском периоду морају се искористити све постојеће вредности ових насеља, и створити нове, у сврху развоја туристичке инфраструктуре и што боље презентације Културног предела Бач. За наведене потребе неопходне су одређене стратешке интервенције унутар насеља.

Утицај посебне намене на функционисање насеља односи се на:

- забрану градње,
- ограничење ширења грађевинских подручја насеља због потребе обезбеђивања визура ка одређеним реперима посебне намене;
- ограничење повећања спратности због потребе обезбеђивања визура ка одређеним реперима посебне намене,
- забрану увођење производних комплекса у историјско језгро насеља ради очувања амбијенталних целина;
- дефинисање посебних услова за уређења/изградњу;
- побољшање квалитета саобраћајне мреже и комуналне опремљености;
- очување, подстицање и унапређење еколошке свести.

5.8. РАЗВОЈ И РАЗМЕШТАЈ ЈАВНИХ СЛУЖБИ

Развој и размештај јавних служби ће у будућности у великој мери зависити од потреба корисника, постојећих објеката јавних служби и особености посматраног подручја. Утицај посебне намене на развој и организацију мреже јавних служби се односи на организовање и обезбеђивање простора за рад:

- Јавног предузећа за уривљање Културним пределом Бач и Туристичке организације Културног предела Бач у насељу Бач;
- Дифузног музеја, са седиштем у Бачу и испоставама у Бачком Новом Селу, Дероњама и Карађорђеви;
- бољу комуникацију и доступност јавних служби, посебно мобилних;
- реконструкцију запуштених објеката и развој нових јавних служби за које постоји интерес локалне заједнице, уз подстицање јавно-приватног партнерства;
- стварање повољних услова за прекограничну сарадњу и финасирање пројеката из међународних фондова.

5.9. СТАНОВНИШВО

Планом предвиђене активности ће имати позитиван утицај на становништво, јер су предвиђене посебне мере заштите, очувања, унапређења и адекватнијег коришћења предметног простора у обухвату Плана.

Обзиром да је планско подручје од изузетног културно - историјског, природног и предеоног значаја и да овај развојни потенцијал није довољно активиран на локалном, регионалном, националном и интернационалном нивоу, на основу стања, потенцијала и основних поставки планова вишег реда, предметним планом су дефинисани циљеви регионалног развоја, усмерени на јачање регионалних веза и ефикасније коришћење постојећих ресурса и вредности. Формирањем адекватног идентитета предметног подручја, успоставиће се услови за одрживи развој туризма и стварање конкурентних услова за развој рецептивног туризма, који ће као извозна компонентна допринети економском просперитету локалне средина као целине, а становништву ће се на овај начин обезбедити бољи услови живота и рада. У наведеном контексту, биће створени и услови за будући приступ међународним фондовима за финансирање заштите, управљања и планирања предела.

У насељима, са специфичним туристичким функцијама и њиховом окружењу, предузимаће се активности на очувању предеоних, природних и културних вредности. Квалитативним променама туристичких производа и организацијом пружања туристичких услуга, неопходно је утицати на стицање реномеа и привлачење домаћих и страних туриста. Такође је значајно повезивање са понудом из окружења, у складу са потребама тржишта.

Тиме ће се омогућити и стимулирати запошљавање и активирање локалног становништва кроз породичне бизнис програме у пољопривреди и туризму, нарочито задржавање млађег, радноспособног становништва и активирање женског дела радног контингента на руралном подручју (еко-етно производи, гастрономске и друге услуге у туризму).

Смештајни туристички капацитети развијаће се у постојећим објектима и приватном смештају, без значајније нове изградње, али уз реконструкцију постојећих капацитета.

Изградња водопривредне инфраструктуре ће се позитивно одразити на квалитет урбаног живота становништва предметног простора.

Разводни гасоводи високог и средњег притиска се по правилу граде ван насељених места, па се не може ни говорити о утицају трасе на становништво.

Гасоводна инфраструктура ће индиректно утицати на побољшање животног стандарда и очување животне средине.

Негативан утицај надземних водова напона 400 kV, 110kV, 20kV и 10kV, као и високонапонских разводних постројења, огледа се у постојању електромагнетног поља у близини самих водова, што се може негативно одразити на здравље људи, ако су дуготрајно изложени његовом утицају. Да би се избегао негативан утицај на људе, ови водови се граде ван насељених места, у атару, а око њих се обезбеђује заштитни коридор, у којем није дозвољена изградња објеката и нормира се висина проводника. Техничким мерама, постављањем заштитног ужета и уземљењем, надземни вод се штити од пренапона услед атмосферског пражњења.

У наредном периоду предвиђена је потпуна дигитализација телефонске мреже, што подразумева увођење дигиталних комутационих центара и дигиталних система преноса у свим равнима мреже. Ово подразумева и полагање каблова са оптичким влакнима, као медијумом преноса на свим нивоима, како међумесне мреже, тако и месне мреже. Ова мрежа ће бити грађена подземно у земљаним рововима и кабловској канализацији, где то у насељима буде потребно. Оптички каблови биће додатно постављени у заштитним ПВ цевима. Трасе планираних подземних мрежа биће у коридорима саобраћајница.

Редован процес радио-релејне станице, антенски стуб са антенама и контејнер са радио-релејним уређајима, одвија се путем зрачења електромагнетних таласа (микроталаса). Ово зрачење је усмерено, малих снага, са веома малом ширином снопа свега неколико степени, а поље брзо опада са удаљавањем од правца максималног зрачења. Стога би анализа сваке појединачне антене показала да због мале снаге зрачења радио-релејне антене, јачина поља не прелази границу дозвољену за људе у окружењу, осим у непосредној близини извора, тј. антене, на растојањима до максимално неколико метара. Извесна опасност по људе, према томе може настати само уколико се поједини делови тела нађу у непосредној близини антене. Приступ антени могу имати само професионална лица, која у случају рада непосредно до антене морају искључити радио-релејни предајник.

Повишене вредности нивоа дневне, а поготово ноћне буке, могу довести до субјективно непријатног осећаја звука и нарушавања здравља током дугогодишње изложености. Здравствене последице крећу се у распону од осећаја замора, измењених психичких реакција на разне подражаје, поремећаји сна, а континуирано излагање буци један је од најважнијих етиолошких фактора у настајању неуроза. Такође су могући поремећаји у раду вегетативног нервног система, који консеквентно доводе до поремећаја у функцији кардиоваскуларног система, са статистички значајном појавом повишеног крвног притиска и сужења периферних крвних судова. Поред овога, бележе се и измењене реакције ендокриног система. На органу слуха могућа је појава слушног замора при дуготрајној експозицији повишеним нивоима буке, што води ка оштећењу слуха и појави субјективног осећаја пиштања и зујања у уху.

Наведени негативни ефекти утицаја буке на становништво би требало да буду елиминисани дислокацијом прометних државних путева из насеља, што је предметним планом и предвиђено.

Неадекватно одлагање комуналног отпада индиректно лоше утиче на здравље становништва због следећих утицаја:

- инфилтрација загађених отпадних вода из тела депоније у земљиште може изазвати деградацију подземних вода,
- разношењем отпада по околини од стране животиња (глодара и инсеката),
- издавајање гасова, посебно метана у већој концентрацији, опасних по здравље људи,
- ширење непријатних мириса,
- услед појаве пожара,
- појава заразе услед неконтролисаног одлагања анималног отпада.

Негативан утицај неуређених депонија на здравље људи ће се елиминисати или ублажити у довољној мери изградњом регионалних депонија.

5.10. ЕКОНОМИЈУ И ПРИВРЕДНЕ СИСТЕМЕ

Полазећи од расположивих ресурса производње, најважнији привредни потенцијал, као основа будућег развоја подручја посебне намене, представља пољопривредно земљиште, као и богато културно наслеђе (археолошки локалитети, споменици културе и др.) и природне вредности подручја, нарочито СРП "Карађорђево", које су недовољно искоришћене за развој туризма. Сходно томе, развојни циљ овог подручја требало би да буде динамичнији развој туризма, у односу на остале привредне гране, као и контролисани развој пољопривреде. Неопходно је усмеравати економски развој према оним видовима коришћења, који мање оптерећују животну средину и омогућавају очување културне баштине и обнављање природних ресурса, у складу са принципима одрживог развоја. Потребно је пружати помоћ локалном становништву за прелазак на интегралну пољопривреду или на производњу здраве хране; органски производи се могу појавити као елемент комплексне туристичке понуде. Усмерено развијање других привредних грана, као што је угоститељство и сеоски туризам, такође може деловати у правцу афирмације и бољег искоришћења постојећег културног наслеђа. Посебно треба радити на томе да, упркос стриктном концепту заштите културних добара и природних вредности, која се из оперативних разлога базира на забранама, локално становништво препозна свој интерес у процесу остваривања заштите културне баштине и природних вредности (туристичка валоризација, брендирање производа органске производње, одрживо коришћење споменика културе и др.).

5.11. РАЗВОЈ ТУРИЗМА

Туристичка делатност у оквиру општина које су обухваћене Просторним планом у протеклом периоду није имала оно учешће у привредном развоју које јој по потенцијалима припада. Заједнички приступ туристичком развоју ове три општине повећава шансу креирања конкурентских предности кроз повећање укупног сета атракција, које се интегришу у јединствену дестинацију.

У оквиру туристичке делатности циљ је да се, у односу на потенцијале са једне стране, и циљна тржишта са друге, планира изградња и повезивање туристичке и друге потребне инфраструктуре која би омогућила дужи и садржајнији боравак туриста. Од пресудне је важности заштита, очување и правилна валоризација културно-историјског наслеђа, па у том контексту треба планирати туристички производ чија ће основа бити валоризовање културне и етно баштине, за шта постоји све значајнија тражња.

Имајући у виду садашњи организациони, институционални и инвестициони капацитет локалне самоуправе, као превасходног заступника јавног сектора, потребно је у првом кораку развијати оне туристичке производе који се најбрже могу пласирати и комерцијализовати на туристичком тржишту, а то су "догађаји" (култура, уметност и забава, спортска такмичења, рекреација) и "посебни интереси" (лов, риболов, камповање, бициклизам, јахање и др.).

У ту сврху потребна је:

- изградња и реконструкција саобраћајне инфраструктуре и смештајних капацитета различитог нивоа услуга за прихват туриста и за њихов дужи боравак (паркинге, смештајне капацитете различитих категорија и квалитета услуга - хотеле, мотеле, пансионе, домаћу радиност, водичке службе, сувенирнице, ресторане, итд);
- изградња рекреативно-спортских садржаја, плажа са свим потребним садржајима, очување свих заштићених површина (природних и антропогених);
- формирање информативних пунктова, продавница сувенира, туристичке сигнализације;
- развијање постојећих и формирање свих потребних служби и организација које ће омогућити реализацију задатих активности.

Све ове активности треба да допринесу да се туристички производ прилагоди туристичкој тражњи тако да се са једне стране повећа обим туристичког промета, а са друге омогући задржавање туриста више од једног дана. У оба случаја резултат је повећање прихода од туризма, повећање запослености становништва – једном речју туризам постаје развојни фактор привреде овог подручја.

У последњих неколико година постоји низ пројеката и иницијатива усмерених на туристички развој, фокусиран углавном на локације уз реку Дунав, што значи да су предузетничке структуре препознале празан простор уз Дунав као кључни ресурс овог подручја. Фокус је на Подунављу, као све значајнијем туристичком коридору Европе (пројекат изградње пристана за туристичке бродове, европски пројекат бициклистичких стаза, пројекат изградње марине итд.), и његово повезивање са туристичким потенцијалима општина.

Пројекат "Подграђе у Бачу" подразумева обнову постојећих кућа према аутентичним правилима и архитектонским стандардима. Предлог је да се ревитализацијом комплетног Подграђа са околним подручјем креира зона са туристичком понудом, која се базира на културно-историјској баштини, традицији и локалној гастрономији, као и интерпретацији целокупне историје Бача. Организација и оперативне активности овог пројекта укључују повезивање Подграђа са тврђавом, турским купатилом, самостаном и манастиром у смислу стварања јединственог искуства историје и културе Бача.

На овај начин би била креирана додатна вредност већ постојећој иницијативи "Векови Бача", а кроз отварање могућности за мале пословне иницијативе, даје се подршка одрживом развоју локалне економије. С обзиром на то да у већини кућа живи локално становништво, њиховом обновом и активирањем у смислу туристичке понуде, отвара се могућност активирања локалног становништва на пољу малог предузетништва и остваривања додатних прихода.

Велики туристички имиџ овог простора ствара и СРП "Карађорђево", као историјска председничка резиденција, која међутим никад није остваривала значајан економски ефект с обзиром на то да је била објекат затвореног типа.

Карађорђево је центар ловног и излетничког туризма I категорије, а могу се развијати и друге туристичке активности: спортско-рекреативне, циклотуризам, екскурзионе и риболовне. Такође, Планом се предлаже и увођење нових туристичких производа као што су фотосафари, birdwatching, едукативни програми итд. Туристима се поред лова и риболова могу понудити програми јахања, вожње фијакером, чамцима. Карађорђево такође располаже и са квалитетним смештајним капацитетима. Међутим, постојеће капацитете је потребно реновирати и објединити понуду, на основу планова одрживог развоја ловног туризма, у односу на све субјекте који газдују ловиштима.

Активирањем својих туристичких потенцијала у Културном пределу Бач, општине могу обезбедити да туризам постане један од важних сектора обнове и развоја, са израженим позитивним утицајем на подстицање привредног развоја, пораст запослености и подизање стандарда локалног становништва.

5.12. ИНФРАСТРУКТУРУ

Саобраћајна инфраструктура

На основу светских искустава, са великом поузданошћу се може тврдити да будућа саобраћајна решења и изграђеност саобраћајних капацитета на овом простору минимизирају потенцијалне негативне утицаје на животну средину. Процењује се као неопходност утврђивање мониторинга квалитета ваздуха, воде и земљишта у домену саобраћаја, нарочито у зонама садржаја са повећаним ризиком функционисања (станице за снабдевање горивима и складишта горива). Током изградње и експлоатације саобраћајних капацитета, морају се предузети мере и контрола негативних утицаја на животну средину, а ако до акцидената дође морају се предузети мере брзе санације и рекултивације, како не би дошло до нежељених импликација.

Водопривредна инфраструктура

Планиране активности неће имати негативних утицаја на инфраструктурне системе, већ ће се даљом изградњом и развојем истих, постићи њихово боље и оптималније функционисање и коришћење, а у складу са одрживим развојем и заштитом животне средине.

Елементарне препоруке побољшања управљања евакуацијом употребљених и атмосферских вода на урбаном подручју Бача су:

- 1) Реконструкција и доградња постојеће канализације употребљених вода и атмосферских вода ради обухватања комплетног урбаног подручја Бача;
- 2) Изградња колектора за сакупљање употребљене воде;
- 3) Даља фазна изградња секундарне мреже употребљених вода ради повећања броја прикључака и смањења евакуације употребљених воде путем пропусних септичких јама и упојних бунара;
- 4) Реконструкција и изградња црпних станица;
- 5) Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода.

Израда регистра индустријских извора загађивања, раздвајање санитарно-технолошких отпадних вода од атмосферских вода у кругу објеката индустрије и инсталација примарних пречистача у кругу фабрика, требало би да смање загађење реципијената, потенцијално угрожених непречишћеним или недовољно пречишћеним отпадним водама на територији предметних општина.

Нестручна употреба хемијских препарата пољопривредника, који доспевају у каналску мрежу, угрожава квалитет каналске воде која се користи за наводњавање и одводњавање и која токовима доспева у реку Дунав.

Термоенергетска инфраструктура

Планиране активности на проширењу и изградње гасоводне инфраструктуре неће имати негативан утицај на остале инфраструктурне објекте и системе, уз поштовање заштитних коридора око инфраструктурних објеката и система и техничких норматива и стандарда.

Развој термоенергетске инфраструктуре на простору обухвата Плана биће у функцији привредног развоја, побољшања услова стандарда и живота, као и заштите животне средине. На такав позитиван тренд нарочито ће утицати стимулисање развоја и коришћења алтернативних облика енергије.

Електроенергетска и електронска комуникациона инфраструктура

Планиране активности неће имати утицаја на електроенергетску и електронску комуникациону инфраструктуру, уз поштовање заштитних коридора око инфраструктурних објеката и система.

Обновљиви извори енергије

Процењује се да би на подручју Просторног плана у наредном десетогодишњем периоду учешће неконвенционалних енергетских извора у укупној потрошњи могао да достигне 20%.

Подручје Просторног плана располаже знатним потенцијалом обновљивих извора енергије. Соларним атласом који је израђен за потребе Покрајинског секретаријата за енергетику и минералне сировине утврђена је могућност развоја пројеката фотонапонских електрана у овом подручју, а регион располаже и значајним потенцијалом биомасе и биогаса.

5.13. АНАЛИЗА КАРАКТЕРИСТИКА УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Карактер, интензитет, сложеност, реверзибилност, вероватноћа, трајање, учесталост, понављање на локалном, регионалном и ширем нивоу, кумулативна и синергијска природа утицаја, могу се разматрати као:

- могући утицаји у границама валоризованог простора у обухвату Плана;
- могући утицаји на нивоу региона;
- могући утицаји националног значаја;
- могући утицаји глобалног значаја;
- могући утицаји из непосредног и ширег окружења на подручје обухвата Плана.

Просторно-положајне, природне карактеристике подручја и постојеће стање простора у обухвату Плана, опште карактеристике непосредног и ширег окружења, планиране намене и капацитети, намећу пре свега:

- вредновање потенцијалних утицаја и њихових карактера простора у обухвату Плана (локални ниво),
- вредновање утицаја, њихових карактера и ефеката на нивоу припадајућег региона (регионални ниво),
- вредновање значаја и карактера утицаја планских решења на шире просторно окружење (национални ниво).

Подручје у обухвату Плана представља сложену, вишефункционалну просторну целину са планираном наменом, мрежом насеља, инфраструктурном матрицом, чија реализација неминовно доводи до промена у простору. Проценом утицаја Планом предвиђених активности на животну средину се уочава усклађивање просторног развоја са условима природног окружења.

Све промене у обухвату Плана, потенцијално, директно и индиректно утичу на грађевинска подручја, али и шире окружење, на регионалном и покрајинском нивоу. Постоји вероватноћа потенцијално негативних утицаја на природне вредности – површинске и подземне воде и остале вредности животне средине у обухвату Плана и окружењу, у случају непоштовања мера претходног комуналног и инфраструктурног уређења локација и зона, непоштовања прописаних правила уређења и грађења и непоштовања мера заштите животне средине и акцидентних (удесних) ситуација у границама обухвата Плана.

На основу анализе могућих утицаја и вредновања могућих промена и ефеката у простору и животној средини, може се закључити да се имплементацијом планских решења изазива трајна промена у простору са дугорочно позитивним ефектима на побољшање стања у простору, стандарда и квалитета животне средине, живота локалног становништва и осталих корисника простора и услуга.

Вредновањем односа позитивних и негативних утицаја и ефеката, може се закључити да имплементација Плана обезбеђује трајне позитивне ефекте у смислу контролисаног управљања простором и животном средином. Планирани мониторинг животне средине омогућиће и контролу утицаја Плана на животну средину.

Примена и спровођење планираних мера заштите при имплементацији Плана, изради, усвајању и имплементацији планова нижег реда, контрола и надзор над применом мера и мониторинг животне средине, представљају обавезне еколошке мере и смернице у циљу спречавања појава негативних утицаја и ефеката на животну средину у обухвату Плана. Предвиђене мере и активности, које ће обезбедити одрживи развој овог подручја, имаће кумулативно дејство у погледу заштите природних ресурса (воде, ваздуха и земљишта).

Инфраструктурно опремање насеља, радних зона ван грађевинског рејона и туристичких локалитета, имаће утицаја на заштиту вода (водоводна и канализациона мрежа) и земљишта (адекватно одлагање комуналног отпада), а индиректно ће утицати и на заштиту ваздуха од загађења.

Коришћење пољопривредног земљишта, уз контролисану примену хемијских средстава заштите биља и адекватних агромера, биће у функцији заштите тла од загађења, а индиректно и водоносних слојева. Овакав начин пољопривредне производње ће унапредити и приносе, у погледу квалитета и квантитета.

Формирањем заштитних појасева ће се обезбедити заштита предметног простора од еолске ерозије.

Адекватним одлагањем комуналног отпада и сточних лешева ће се заштитити земљиште од потенцијалног загађења, а истовремено и водоносни слојеви, што посебан значај има у случајевима епидемија сточних болести.

Развој туризма и експлоатација туристичких локалитета може имати потенцијално негативне утицаје на земљиште, а индиректно и на воду, као природни ресурс, у случају непредузимања предвиђених мера заштите животне средине. Карактер ових утицаја може бити краткотрајан, у зависности од реализације планираних мера.

Највећи број еколошких фактора, због међусобне условљености и интеракције, имају реверзибилни карактер, што се предпоставља и за посматрани простор.

5.14. МОГУЋНОСТ ПРЕКОГРАНИЧНОГ УТИЦАЈА

Бач са околином дефинисан је као културни предео захваљујући резултатима истраживања, спроведених у оквиру развојног пројекта интегративне заштите наслеђа "Векови Бача", имајући у виду целовитост, садржану од материјалних (насеља, просторне целине, појединачне грађевине, зидно сликарство, покретно наслеђе, археолошки локалитети), и нематеријалних елемената (садржаних у топонимима, легендама, култури живљења/обичајима итд.). Под називом "Древни Бач са окружењем" ова територија је стављена на Прелиминарну листу Светске баштине, а потом и уграђена у Просторни план Републике Србије и Регионални просторни план АП Војводине.

Интегрисање подручја Просторног плана у шири регионални контекст подразумева уважавање најважнијих европских докумената којим је дефинисан просторни развој, као и примену њихових препорука за остваривање међународне, а посебно прекограничне сарадње.

Важно је истаћи значај прекограничног еколошког коридора реке Дунав који повезује подручја преко државне границе. Предуслов за успостављање прекограничног заштићеног подручја у Републици Србији и Републици Хрватској је сарадња везана за развој прекограничне сарадње кроз пројекте заштите биодиверзитета и одрживог развоја подручја од заједничког интереса.

У примени међународних и европских конвенција, европских стратешких докумената и директива највећи директан значај за међународну и прекограничну сарадњу на одрживом развоју коридора VII имаће имплементација **Дунавске стратегије ЕУ**.

6. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

6.1. МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Генералне смернице за очување културних добара су следеће:

- очувати старе, постојеће специфичне урбане матрице насеља, са регулационим елементима првобитне мреже улица и блокова (раскрснице са угаоним објектима, крстови, распећа, парковске површине, спомен обележја, локације старих гробаља);
- није дозвољено спајање више парцела ради изградње већих структура на регулационим линијама старе урбане матрице, нити увлачење грађевинске линије са циљем постизања нових целина у централним зонама насеља;
- забрањено је складиштење отпадних и штетних материја у непосредној близини културних добара, као и изградњу индустријских и објеката инфраструктуре (бензинске пумпе, подстанице, трафо станице и сл.);
- забрањено је постављање високих антенских постројења у непосредној близини културног добра и у зони центра насеља;
- дозвољена је промена намене културног добра (културно добро може добити намену у оквиру културног туризма регије: манифестације локалног карактера са темом виноградарства, повртарства, воћарства, лова; формирање музејских поставки, културних маршрута и сл.);
- Препоручује се оснивање карактеристичних етно целина за ову територију - окућница са музејском поставком и пратећим садржајима;
- културна добра означити путем путарских информационих табли;
- За све објекте наведене у списку, као и за њихову непосредну околину (припадајуће парцеле) важе одредбе Закона о културним добрима. За радове на тим објектима (адаптације, реконструкције, ревитализације, доградње, пренамене, премештања), сходно члановима 99-110. Закона о културним добрима власници - носиоци права коришћења морају прибавити посебне услове – мере техничке заштите од стране Покрајинског завода за заштиту споменика културе, као и да прибаве сагласност на пројектну документацију.
- За археолошке локалитете важе исте одредбе Закона о културним добрима, које обавезују власника или инвеститора да пре предузимања било каквих земљаних радова обезбеди посебне услове од Покрајинског завода за заштиту споменика културе.

Уколико се током грађевинских и других радова на свим облицима инфраструктуре, наиђе на археолошко налазиште или предмете односно на природно добро геолошко - палеонтолошког и минеролошко - петрографског порекла, радови се морају прекинути и о свом налазу информисати Општински завод за заштиту споменика културе, односно Покрајински Завод за заштиту споменика културе и предузети све мере да се налазиште не оштети или уништи.

6.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРЕДЕЛА

Осим наведених општих и посебних услова, Просторним планом су предвиђене мере заштите природног и културног наслеђа, које се односе на структурирање предела и заштиту вредности предеоних елемената, као основне идеје уређења подручја Просторног плана, а односе се на простор предходно дефинисаних целина и подцелина Културног предела Бач:

- забрањена је промена основне намене површина у оквиру подцелина дефинисаних овим Просторним планом;
- забрањена је изградња ветроелектрана и соларних електрана на пољопривредном, шумском и водном земљишту, као и малих хидроелектрана на водном земљишту;
- на пољопривредном земљишту, на 100m од регулационе линије коридора јавне саобраћајне површине ван насеља, забрањена је изградња нових садржаја;

- забрањена је изградња објеката који неповољно утичу на ваздух, воде, земљиште и шуме, изгледом, прекомерном буком или могућношћу да на други начин могу да наруше природне и остале вредности подручја, а посебно амбијенталне вредности насеља, непокретних културних добара, геоморфолошких формација и станишта биљака и животиња (напр. индустријски објекти, складишта/стоваришта, фарме капацитета преко 50 условних грла и др. објеката);
- забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност система водотока и канала;
- обавезно се морају одржавати еколошки коридори унутар грађевинских подручја успостављањем континуитета зелених површина чија структура и намена подржава функције коридора;
- без сагласности Покрајинског завода за заштиту природе забрањена је изградња на пашњацима и ливадама;
- забрањени су радови и интервенције који могу изазвати процес водне ерозије;
- неопходно је одржавање непосредног окружења културних добара, историјских споменика и јавних чесми, обрадивог пољопривредног и шумског земљишта, водотокова и канала и земљишта уз њих, површина за рекреацију, саобраћајне инфраструктуре, и др.

6.3. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВАЗДУХА

Основна мера за спречавање и ограничавање негативног утицаја на квалитета ваздуха, као природног ресурса, на територији сваке општине односи се на успостављање мониторинга квалитета ваздуха, у складу са законском регулативом од стране надлежне институције, као и евиденцијом потенцијалних загађивача са утврђеним програмом праћења њиховог рада.

Заштита ваздуха ће се обезбедити применом следећих **општих мера**:

- Поштовање Закона о заштити ваздуха и пратећих подзаконских аката;
- Обавезно вршење мониторинга квалитета ваздуха на територији сваке општине у обухвату Плана, на основу утврђене мреже мерних станица и/или мерних места у државној и локалној мрежи мерних станица;
- Вршење континуалног и/или повременог мерења/узимања узорака загађујућих материја на фиксним локацијама;
- Повремена мерења/узимање узорака загађујућих материја на мерним местима која нису обухваћена мрежом мониторинга квалитета ваздуха;
- Поштовање Уредбе о поступању са супстанцама које оштећују озонски омотач, као и о условима за издавање дозвола за увоз и извоз тих супстанци ("Службени гласнику РС", бр. 22/10), којом су дефинисани рок и распоред за смањивање потрошње контролисаних супстанци до њиховог потпуног искључивања из употребе, начин и поступци издавања дозволе за увоз или извоз контролисаних супстанци;
- Израда локалног регистра извора загађивања животне средине у складу са Законом о заштити животне средине;
- Мониторинг квалитета ваздуха успоставити посебно поред државних путева.

Посебне мере заштите ваздуха за постројења су:

- Поштовање Уредбе о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух ("Службени гласник РС", бр. 71/10 и 6/11);
- Примена одговарајућих техничко-технолошких решења и мера, приликом пројектовања, градње и експлоатације постројења, којима се обезбеђује да емисија загађујућих материја у ваздуху задовољава прописане граничне вредности;
- Уколико дође до квара уређаја којим се обезбеђује спровођење прописаних мера заштите, или до поремећаја технолошког процеса, услед чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, носилац пројекта је дужан да квар или поремећај отклони или прилагоди рад новонасталој ситуацији, односно обустави технолошки процес, како би се емисија свела у дозвољене границе у најкраћем року;

- У случају прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху, обавезно је предузимање техничко-технолошких мера или обустављање технолошког процеса, како би се концентрације загађујућих материја свеле на ниво прописаних вредности;
- Код стационарног извора загађивања, у току чијег обављања делатности се могу емитовати гасови непријатних мириса, обавезна је примена мера које ће довести до редукције мириса, иако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије;
- Субјекат новоизграђеног или реконструисаног стационарног извора загађивања за који није прописана обавеза издавања интегрисане дозволе или израде студије о процени утицаја на животну средину дужан је да пре пуштања у рад прибави дозволу.

Око постојећих индустријских зона неопходно је формирати заштитне појасеве, као баријере у промету аерозагађивача у односу на околне садржаје.

Током истраживања и евентуалне експлоатације нафте и гаса неопходна је примена заштитних мера ваздуха од загађивања, у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима.

Око комуналних површина, радних зона, поред саобраћајница и др. потребно је формирати зелене заштитне појасеве, који ће бити у функцији заштите ваздуха од дистрибуције аерозагађивача.

6.4. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ВОДА

Заштита водних ресурса обезбедиће се применом општих и посебних мера.

Опште мере заштите вода односе се на:

- снабдевање свих насеља водом највишег квалитета;
- водоснабдевање индустријских капацитета уз увођење процеса рецикулације;
- заштиту изворишта водоснабдевања у складу са Правилником о начину одређивања и одржавања санитарне заштите изворишта за водоснабдевање, елиминисањем евентуалних активности, које могу проузроковати загађења, као и контролисаном употребом пестицида и ђубрива у пољопривреди;
- очување водних ресурса и водних потенцијала адекватним одвођењем отпадних вода односно изградњом канализационих система у свим насељима, уз обезбеђење пречишћавања отпадних вода, до степена који пропише надлежно водопривредно предузеће;
- до изградње фекалне канализације и ППОВ, отпадне воде прикупљати путем бетонских водонепропусних септичких јама одговарајућег капацитета, које ће се периодично према потребама празнити аутоцистернама, ангажовањем надлежног комуналног предузећа;
- атмосферску канализацију градити делимично као зацевљену, положену уз уличне саобраћајнице, а делимично као отворену, у зависности од техно-економске анализе;
- атмосферске воде пре упуштања у реципијент очистити од механичких нечистоћа на таложнику, односно сепаратору уља и масти;
- одвођење атмосферских вода из индустријских зона и комплекса вршити искључиво преко сепаратора уља и масти;
- реализацију постројења за пречишћавање отпадних вода за сва насеља у општини;
- примену посебних хемијских и биолошких мера чишћења вода.

У циљу заштите вода од загађења, у складу са Законом о водама и Законом о заштити животне средине, предвиђене су следеће посебне мере заштите вода за појединачне објекте:

- Забрана испуштања отпадних вода у површинске и подземне воде, које прелазе граничне вредности емисије;
- Забрана испуштања отпадних вода које су прекомерно термички загађене;

- Постављање уређаја за континуирано мерење количине отпадних вода и израда извештаја о мерењу квалитета отпадних материја који се квартално доставља јавном водопривредном предузећу, Министарству надлежном за послове заштите животне средине;
- Обавеза биохемијског и механичког испитивања параметара квалитета отпадних вода.

Ради заштите и коришћења подземних вода обавезно се прати стање нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих издани и дубоких подземних вода.

Стање нивоа и квалитета подземних вода прве (фреатске) издани прати Републички хидрометеоролошки завод, а дубљих издани и дубоких подземних вода, предузеће, односно друго правно лице коме то повери министарство надлежно за геолошке послове.

Регулисање водног режима у земљишту ће се вршити изградњом и реконструкцијом постојећих хидротехничких мелиоративних система.

Заштита предметног простора од спољних и унутрашњих вода ће се обезбедити одржавањем и заштитом постојећих водопривредних објеката и реализацијом услова, уз обезбеђење њихове сигурности.

6.5. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗЕМЉИШТА

Мере за санирање штетних утицаја на земљиште превасходно се односе на задовољење свих законских прописа и стандарда при изградњи инфраструктурних објеката, као и заштиту од евентуалних загађења.

Заштита земљишта ће се обезбедити на следећи начин:

- Применом мера које се односе на заштиту функције земљишта, заустављање деградације земљишта и рекултивацију деградираних површина;
- На предметном подручју неопходно је извршити идентификацију контаминираних подручја (неуређена одлагалишта отпада, зоне интензивне пољопривредне производње, привредни комплекси и др.) и израдити пројекте ремедијације ових површина;
- Сакупљањем, прерадом или уништавањем анималног отпада у објектима намењеним за прераду, обраду или уништавање лешева животиња и других отпадака животињског порекла, у складу са Законом о ветеринарству, при чему је локална самоуправа дужна да на својој територији организује зоохигијенску службу;
- Идентификацијом површина угрожених флувијалном и еолском ерозијом и применом мера континуалног одржавања одговарајућег вегетативног покривача.
- Применом биоразградивих материјала у зимском периоду за одржавање проходности свих јавних путева.

Значајна мера контроле је и континуирано праћење стања подземних вода (и земљишта) пијезометрима на местима потенцијалних угрожавања параметара животне средине (на местима где су лоциране бензинске станице).

Такође значајна мера је евидентирање материјала који се користе за одржавање проходности категорисаних путева током зимског периода.

У циљу заштите земљишта од загађења неопходно је вршити контролисану употребу пестицида на пољопривредном земљишту.

Заштита земљишта ће се реализовати преласком на систем регионалног депоновања отпада, формирањем вишеопштинских региона са регионалном депонијом у Сомбору и Новом Саду, а потребно је санирати и рекултивисати све постојеће насељске депоније и неуређена одлагалишта отпада.

6.6. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ШУМА И ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА, ЛОВНЕ И РИБОЛОВНЕ ФАУНЕ

Шумска вегетација је најстабилнија животна заједница од изузетног значаја за очување биолошких, климатских, хидролошких и пејсажно - естетских вредности Културног предела Бач.

Правци развоја шумских заједница и ловне фауне у подручју Културног предела Бач су:

- примена аутохтоних врста дрвећа (домаћа топола и врба) и њихових заједница;
- конверзија и реконструкција изданаčkih шума у високи узгојни облик;
- конверзија шикара у стабилне високо-продуктивне шуме;
- подизање мешовитих аутохтоних састојина;
- усмерено и планско газдовање, тако да се у свакој састојини остваре најповољније општекорисне, еколошке и естетско - декоративне функције;
- у заштитном појасу насипа форсирати аутохтоне врсте;
- повећање површина под шумама пошумљавањем шумског земљишта – чистина;
- коришћење шумског земљишта у складу са његовим биолошким капацитетима;
- унапређење стања постојећих шума;
- организовање трајне максималне шумске производње;
- подизање заштитних појасева зеленила на око 2% територије ван заштићених подручја на деловима простора уз канале, путне коридоре, и у оквиру пољопривредног земљишта са циљем побољшања микроклиматских услова повећања приноса у пољопривреди и укупне шумовитости у обухвату Просторног плана;
- формирање заштитног зеленила уз радне површине у атару, на просторима за рекултивацију (напуштене депоније, деградирано земљиште) и у зонама кућа за одмор и рекреацију;
- повезивање шума и заштитног зеленила у систем зелених површина који ће омогућити јачање укупног био-еколошког система.

Заштита ловне фауне у подручју Културног предела Бач обезбеђује се:

- успостављањем мониторинга, очувањем стабилности и квалитета ловне дивљачи;
- очувањем и побољшањем услова изворних типова станишта за дивљач ради повећања хранидбене базе и места за заклон;
- заштитом ретких врста птица (орао белорепан и црна рода) кроз очување старих стабала као потенцијалних гнездилишта и видре као изузетно ретке врсте;
- развојем ловног туризма у II и III зони заштите Резервата у складу са прописаним режимима;
- подизањем пуног економског капацитета ловишта;
- заштитом и очувањем ретких и угрожених врста;
- изградњом ловно-техничких објеката уз могућност ограђивања делова ловишта;
- повећањем економских ефеката ловства, кроз развој ловног туризма.

6.7. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

У области заштите природе, забраном активности, које би угрозиле природна добра, сачување се њихова изворност и аутохтоност и омогућити одрживо коришћење простора.

У заштићеним подручјима је неопходно спроводити мере заштите у складу са актом о заштити.

Заштићена подручја

1. СРП "Карађорђево"

Режим заштите I степена

Строга заштита спроводи се на делу заштићеног подручја са изворним, неизмењеним или мало измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја.

У овом режиму могућа су научна истраживања и праћење природних процеса, контролисана едукација и активности у образовне, рекреативне и опште културне сврхе, као и спровођење мера заштите у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава болести и пренамножавања штеточина уз сагласност Министарства.

Очуваност изворности подручја обезбеђује се прописаним мерама заштите којима се искључује било каква изградња у границама овог природног добра.

ЗАБРАЊУЈЕ СЕ: коришћење природних ресурса и изградња објеката.

ОГРАНИЧАВАЈУ СЕ РАДОВИ И АКТИВНОСТИ НА:

- научна истраживања и праћење природних процеса;
- контролисану посету у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе;
- спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина;
- постепену замену састојина и групација инвазивних врста дрвећа аутохтоним;
- интервентне мере на заштити екосистема по посебним условима заштите природе.

Режим заштите II степена

Режим заштите II степена се спроводи на делу заштићеног подручја са делимично измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја. Овде су могуће управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења природног добра без последица по примарне вредности његових природних станишта, популација и екосистема, као и контролисане традиционалне делатности које током свог одвијања нису угрозиле примарне вредности простора.

МЕРЕ ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА:

- успостављање семенских састојина аутохтоних врста дрвећа;
- постепена замена засада клонских топола и других алохтоних врста дрвећа аутохтоним, најкасније по истеку опходње.

ЗАБРАЊУЈЕ СЕ: кретање чамаца на моторни погон, осим на Дунаву и старом Дунавцу као и за потребе управљања.

ОГРАНИЧАВА СЕ:

- обнова шума на просторне целине до 5 ха за оплодну сечу и 3 ха за чисту сечу, осим за потребе ревитализације;
- спортски риболов на обалу уз насип канала Ловренац.

Режим заштите III степена

Режим заштите III степена се спроводи на делу заштићеног подручја са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима од научног и практичног значаја. У овом степену заштите могуће је селективно и ограничено коришћење природних ресурса, управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења природног добра, одрживо коришћење, уређење објеката културно - историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очување традиционалних делатности локалног становништва, развој инфраструктуре усклађене са вредностима, потенцијалима и капацитетима заштићеног простора намењене развоју еколошког, руралног, здравственог, спортско-рекреативног и осталих видова туризма у складу са принципима одрживог развоја.

МЕРЕ ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА: Одрживо коришћење и уређење објеката ловног туризма, угоститељских објеката, културно - историјског наслеђа и традиционалног градитељства.

Опште мере заштите на подручју под режимом заштите II и III степена

МЕРЕ ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА:

- очување репрезентативних геоморфолошких и хидролошких појава и одлика, биогеографских обележја подручја, предеоног, екосистемског, специјског и генетског диверзитета;
- картирање станишта и мониторинг природних вредности;
- чишћење и ревитализација влажних станишта у циљу обезбеђивања проточности ритова;
- остављање најмање 5 стабала аутохтоних врста по хектару у процесу обнове шума, приоритетно лужњака, црне и беле тополе, пољског јасена и аутохтоних воћкарица;
- фаворизовање природне и мозаичне обнове шума на мањим површинама, остављање појединачних извала и сувих стабала;
- планске активности и интервентне мере на очувању природне структуре и састава животних заједница;
- очување шумских чистина (бара, ливада, пашњака);
- сузбијање инвазивних врста и градација паразитских врста шумског дрвећа применом биолошких и биотехничких средстава, као и хемијских средстава по посебном одобрењу Министарства;
- редовно одношење биомасе приликом кошења и/или сече;
- популаризација заштите природе и промоција природних вредности;
- развој ловног, еко и риболовног туризма као традиционалних облика коришћења простора.

ЗАБРАЊУЈЕ СЕ:

- узнемиравање, непланско сакупљање и уништавање дивљих животиња;
- уништавање и непланско уклањање и сакупљање дивљих биљака и гљива, уништавање и угрожавање станишта строго заштићених дивљих врста;
- радови и активности који могу имати значајан неповољан утицај на геоморфолошке, хидролошке и педолошке карактеристике, живи свет, животну средину, еколошки интегритет и естетска обележја предела;
- повећање расцепканости (фрагментације) станишта стварањем нових или јачањем ефеката постојећих баријера;
- уношење инвазивних биљних и животињских врста;
- промена намене површина, осим за потребе ревитализације природних станишта;
- извођење свих радова у кругу мањем од 50 m од стабала у чијим крошњама се налазе гнезда строго заштићених врста птица;
- пошумљавање влажних ливада, бара и пашњака;
- сеча старих репрезентативних јединки аутохтоних врста дрвећа;
- замена састојина аутохтоних врста дрвећа алохтоним;
- лов на пернату дивљач на простору Шаренградске, Моховске аде и Хагела;
- пресецање миграторних путева дивљачи на високим гредама подизањем скупних узгојних ограда или другим препрекама;
- преграђивање водених миграторних праваца риба;
- привредни риболов;
- риболов на растојању мањем од 30 m од ушћа водотокова и бара у Дунавац и Дунав;
- хемијско и физичко загађивање заштићеног подручја, отварање депонија, одлагање опасних материја и сл;
- изградња надземних енергетских и других водова, као и антенских стубова.

ОГРАНИЧАВА СЕ:

- газдовање клонским тополама и другим алохтоним врстама на укупну површину не већу од постојеће;
- обнова алохтоних врста дрвећа и хибридних топола на удаљеност већу од 30 m од руба водотокова и бара;
- обнова састојина инвазивних дрвенастих врста на обнову постојећих састојина багрема у Врањаку и Гувништу;
- уношење алохтоних врста на ловне врсте дивљачи на простору Врањака и Гувништа;
- рекреативни риболов на подручје Ловренца, Дунаваца, Хагела и Шаренградске аде;

- Испуштање пречишћених отпадних вода на оне чији квалитете испуњава критеријуме минимално II мезосапробне класе;
- употреба хемијских средстава на примену за потребе управљања;
- изградња инфраструктуре на одржив начин на простор намењен за развој туризма и потребе управљања.

2. Парк шума (ПШ) "Букински храстик"

У циљу спровођења проглашене намене на простору Парк шуме:

ЗАБРАЊУЈЕ СЕ:

- сеча стабала у привредне сврхе;
- испаша стоке и друге активности које доводе у питање стабилност шуме и станишта;
- лов и убијање дивљачи ван простора парк шуме;
- неконтролисана изградња објеката супротно основној намени.

ДОЗВОЉАВА СЕ:

- пошумљавање аутохтоним врстама;
- уношење страних врста у циљу обogaћивања парк шуме врстама;
- уношење и обogaћивање фауне;
- изградња путева, стаза, типских ловно техничких објеката, проширење језера, односно оних објеката који ће унапредити пејзажне и естетске вредности Парк шуме.

3. Споменик природе Стабло шимшира у Плавни

Споменик природе (СП) Стабло шимшира у Плавни је заштићено Решењем СО Бач о заштити СП "Стабло шимшира у Плавни", бр. 322-7/ 77/ IV ("Службени лист општине Бач", бр. 7/78), на основу кога се спроводе мере заштите.

Подручја планирана за заштиту и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја

На подручјима планираним за заштиту и стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја:

ЗАБРАЊЕНО ЈЕ: мењати намену површина (осим у циљу еколошке ревитализације станишта), преоравати површине под природном вегетацијом, уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта, подизати соларне и ветрогенераторе, градити нове рибњаке, отварати површинске копове, мењати морфологију терена, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња.

НЕОПХОДНО ЈЕ: ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта (очување старих раса и сорти, обнова екстензивног сточарства и сл.), обнављати шумарке аутохтоних врста на одговарајућим ливадским стаништима до 20% покривности по парцели, односно до максималне величине појединачних површина до 0.05 ha, ускладити лланске документе у газдовању шумама са очувањем заштићених врста путем сарадње корисника шума и надлежне институције за заштиту.

ПРИБАВИТИ ПОСЕБНЕ УСЛОВЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ ЗА СЛЕДЕЋЕ АКТИВНОСТИ: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности; уређење вода, радови на одржавању каналске мреже укључујући и уклањање вегетације и остали мелиорациони радови; геолошка и друга истраживања; подизање ваншумског зеленила, сеча дрвореда, група стабала и шумица, крчење жбуња, паљење вегетације ливада, пашњака и трстика, као и ревитализацију станишта, формирање

појилишта (копање јаме, бушење новог или обнављање запушеног бунара), као и за подизање привремених објеката (надстрешнице и сл.).

Мере заштите еколошких коридора

1. Очувати и унапредити природне и полуприродне елементе еколошких коридора у што већој мери:

- није дозвољена промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (ливаде, пашњаци, тршњаци, итд) као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора;
- обезбедити повезивање шумских, ливадских и мочварних станишта заштићених врста подизањем/обнављањем комбинованих појасева високог зеленила и шумских типова вегетације;
- обезбедити повезивање слатинских станишта заштићених врста очувањем постојећих ливада и пашњака уз еколошки коридоре;
- поплочавање и изградњу обала водотока/канала са функцијом еколошких коридора свести на најнеопходнији минимум; поплочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m), применити еколошке типове обалоутврде и прекидати поплочане делове мањим зеленим површинама које су саставни део заштитног зеленила; поплочани или бетонирани делови обале не могу бити стрмији од 45°, изузев пристана, а структура њихове површине треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димеизија;
- током поправке/реконструкције постојећих обалоутврда, применити еколошко повољна решења и на тај начин омогућити кретање врста кроз измењене деонице реке;
- обезбедити отвореност канала/водотока по целој дужини (одстранити постојеће цевоводе);
- испод мостова као и на местима укрштања државних путева вишег реда са еколошким коридором, приликом изградње или реконструкције наведених објеката применити техничка и планска решења којима се обезбеђује безбедан пролаз животиња;
- обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситним врстама сувих травних станишта;
- избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења у складу са еколошком функцијом локације (тип и усмереност светлосних извора, минимално осветљење);
- прибавити посебне услове заштите природе од надлежне институције за заштиту природе за израду техничке документације регулације водотока, поплочавања и изградње обала, изградње или обнављања мостова и саобраћајница;
- на грађевинском земљишту, наменити приобаље деонице еколошког коридора за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности.

2. Урбане садржаје распоредити по принципу зонације којом се одређује минимална удаљеност објеката од еколошких коридора и намена простора унутар зоне директног утицаја на коридор:

- на простору изван зона становања, забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока;
- у зонама становања, минимална удаљеност планираних објеката који захтевају поплочавање и/или осветљење је 20 m а оптимална 50 m од обале коридора;
- уз обалу пловних канала и Дунава чији је део планиран за спортско-рекреативне активности, могу бити смештени објекти везани за активности на води (нпр. привез за чамце или монтажано-демонтажни молови) на тај начин да не прекидају континуитет коридора, а у појасу вишеспратног зеленила планирати објекте који не захтевају вештачку подлогу и осветљење, нпр. трим стаза, дечије игралиште, уређена зелена површина);

- у простору еколошког коридора и зони непосредног утицаја ширине до 200 m од коридора, забрањено је одлагање отпада и свих врста опасних материја, складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) и нерегуларно одлагање отпада.
- 3. Успостављањем континуитета зелених површина чија структура подржава функције еколошког коридора, очувати и унапредити вегетацију приобаља еколошких коридора:**
- уређењем континуираног појаса вишеспратног заштитног зеленила очувати појас приобалне вегетације (врбака и мочварне вегетације) на што већој дужини обале Дунава и мелиоративних канала на њеном плавном подручју; обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста плавног подручја (тополе, врбе, панонски јасен, брест, храст лужњак итд.) који је неопходно обогатити жбунастим врстама плавног подручја;
 - обезбедити континуитет травног појаса уз коридоре слатинско-степских станишта (Мостонга, канал Каравуково-Бачки Петровац, и мелоративни канали лесне терасе);
 - приобално водно земљиште водотока/канала (код локалних коридора у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m, а код регионалних коридора у ширини од најмање 10 m, а оптимално 20 m), треба да има травну вегетацију која се одржава редовним кошењем и која не може бити засенчена дрворедом; забрањено је узурпирати заштитни појас коридора преоравањем, изградњом објеката и сл.;
 - стимулисати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета (испаша, кошење и сл.) на простору еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља;
 - забрањено је сађење инвазивних врста, а током уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста и обезбедити редовно одржавање зелених површина.
- 4. У заштитној зони еколошких коридора и идентификованих станишта:**
- 4.1. До 500 метара од коридора/станишта ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):**
- Забрањује се изградња:
 - нових салаша и других стамбених и производно-прерађивачких објеката;
 - ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина).
 - Ограничава се израда планова на планска решења којима се обезбеђује очување карактеристика хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.
- 4.2. До 200 метара од коридора /станишта ограничава се:**
- изградња укопаних складишта на она чије се дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде и која су изграђена на начин којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор;
 - израда планова на планска решења којима се обезбеђује:
примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења;
дефинисање правила озелењавања грађевинском дозволом:
 - забрана коришћења инвазивних врста;
 - примена смерница: најмање 50% аутохтоних врста и најмање 30% покривности у спрату дрвећа (крошње).
- 4.3. До 200 метара од коридора/станишта ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја):**
- ограничава се изградња објеката:
 - на водопривредне објекте и на неопходну инфраструктуру наведених објеката;
 - на објекте у воћарским-виноградарским зонама;
 - на саобраћајнице чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица;

- ограничава се изградња електричних водова ниског и средњег напона на водове који су изграђени применом посебних техничко-технолошких решења која спречавају колизију и електрокуцију птица;
 - забрањено је пошумљавање и подизање ваншумског зеленила у заштитној зони слатинско-степских станишта и травних коридора;
 - резервисати појасеве за пољозаштитно зеленило (осим у зонама заштите слатинско-степских станишта и коридора).
- 4.4. До 200 метара од коридора /станишта на грађевинском подручју (насеља, радне зоне, викенд зоне, туристичко-рекреативне и сл.), ограничава се изградња објеката на оне чије граничне вредности индикатора буке не прелазе утврђене норме за чисто стамбена подручја (55-45 dB(A)) а њихово осветљавање не делује на станиште или коридор.
- 4.5. До 50 метара од коридора или станишта ограничава се израда планова на планска решења којима се обезбеђује:
- проходност еколошког коридора површинских вода (забрана ограда појаса уз обалу или примена типова оgrade које омогућују кретање ситних животиња);
 - континуитет зеленог тампон појаса у складу са типом вегетације коридора/станишта у ширини од 10 метара код постојећих објеката, а 20 метара код планираних објеката;
 - приоритет ових простора за добијање инвестиција за потребе побољшања квалитета животне средине на подручју еколошке мреже.
- 4.6. До 50 метара од коридора или станишта забрањује се примена техничких решења којима се формирају сјајне површине (нпр стакло, метал) усмерене према коридору или значајном станишту.
- 4.7. До 50 метара од коридора или станишта ван грађевинског подручја (пољопривредно, шумско и водно земљиште, укључујући и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја) ограничава се изградња:
- објеката на водопривредне објекте и на неопходну инфраструктуру наведених објеката;
 - надземне инфраструктуре, на деонице оних чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица.
- 4.8. До 50 метара од коридора или станишта на грађевинском подручју (насеље, радне зоне, викенд зоне, туристичко-рекреативне и сл.) ограничава се изградња:
- објеката на оне чије граничне вредности индикатора буке не прелазе утврђене норме за чисто стамбена подручја (55-45 dB(A)), а њихово осветљавање не делује на станиште или коридор;
 - вештачких површина (паркинг, спортски терени и сл.) на парцеле са уређеном зеленом површином са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора или тампон зоне станишта;
 - саобраћајница са тврдим застором за моторна возила на уређење постојећих саобраћајница насеља и на прилазне путеве објеката чија је намена везана за водоток, уз примену техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и којима се смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора/станишта.
5. Приликом подизања пољозаштитног зеленила са улогом вишефункционалног пуфер појаса, потребно је:
- **постојеће** и планиране површине ваншумског зеленила повезати у целовит систем зеленила и фокусирати планирање заштитног зеленила на промену намене обрађених површина слабијег квалитета (испод 4. класе);
 - учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде најмање 50% ради очувања биодиверзитета аграрног и урбаног предела уз одговарајућу разноврсност врста и физиогномије тј., спратовности дрвенасте вегетације заштитних појасева будући да монокултуре евроамеричких топола не испуњавају функције заштитног зеленила;
 - избегавати коришћење инвазивних врста.

6. Прибавити посебне услове заштите природе од Покрајинског завода за заштиту природе приликом укрупњавања пољопривредног земљишта и пројектовања зелених појасева уз постојеће и планиране државне путеве и пруге.

Опште мере заштите биодиверзитета насеља

Концептом озелењавања (на грађевинском земљишту) насељених места:

- формирати систем јавног зеленила и повезати га са просторним целинама од значаја за очување биолошке разноврсности у обухвату Просторног плана;
- повећати проценат зелених површина, броја и разноврсности постојећих категорија јавног зеленила и одржавати га у блиско природном стању;
- учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде минимално 20% и оптимално 50%, а примену четинарских врста (максимум 20%) ограничити само на интензивно одржаваним зеленим површинама са наглашеном естетском наменом;
- очувати зелене површине унутар стамбених блокова, у зони породичног (индивидуалног) и вишепородичног становања и блокова са становањем као преовлађујућом наменом и повезати их у целину;
- при озелењавања комплекса, блокова и локација намењених за производњу, пословање и услуге, формирати више спратова зеленила са што већим процентом аутохтоних врста и користити примерке егзота за које је потврђено да се добро адаптирају датим условима средине и не спадају у категорију инвазивних, како би се обезбедила заштита околног простора од ширења последица загађивања;
- дуж фреквентних градских саобраћајница, формирати и одржавати густ зелени појас од врста отпорних на аерозагађење, са израженом санитарном функцијом, средњег и високог ефекта редукције буке, у комбинацији са жбуњем, а паркинг просторе равномерно покрити високим лишћарима;
- избегавати примену инвазивних врста током уређења зелених површина и подизања заштитног зеленила.

Приликом укрупњавања пољопривредног земљишта и пројектовања зелених појасева, уз постојеће и планиране државне путеве и пруге неопходно је прибавити посебне услове заштите природе од Покрајинског завода за заштиту природе.

Пронађена геолошка и палеонтолошка документа (фосили, минорали, кристали и др.) која би могла представљати заштићену природну вредност, налазач је дужан да пријави надлежном Министарству у року од осам дана од дана проналаска, и предузме мере заштите од уништења, оштећивања или крађе.

Решење инфраструктуре на подручју Плана (пре свега канализационе, планирање изградње система за пречишћавање отпадних вода, континуално побољшање методологије управљања чврстим отпадом и сл.) потребно је усагласити са свим важећим прописима, како би се обезбедила заштита земљишта, воде и ваздух.

6.8. . МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД БУКЕ

Поред аерозагађења, бука се појављује у одређеној мери, као пратећи феномен саобраћаја. Обавезе локалне самоуправе у контексту заштите од буке су дефинисане Законом о заштити од буке у животној средини.

Праћење нивоа буке треба вршити у складу са Правилником о дозвољеном нивоу буке у животној средини, Правилником о методологији за одређивање акустичких зона, Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке и Правилником о методологији за израду акционих планова и Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини.

Опште мере заштите од буке

Мере заштите од буке јединица локалне самоуправе - Општина врши у складу са Законом о заштити од буке и подзаконским актима:

- Врши акустично зонирање,
- Обезбеђује израду стратешких карата буке,
- Доноси локални акциони план заштите од буке, односно обезбеђује услове и стара се о његовом спровођењу,
- Обезбеђује финансирање мониторинга буке.

Посебне мере заштите од буке

- за појединачна постројења надлежни орган може утврдити потребу мониторинга буке, на основу увида у Студије процене утицаја на животну средину и Захтеве за издавање интегрисане дозволе,
- дуж државних путева I и II реда и поред појединих индустријских објеката у насељима, који представљају извор буке, препоручује се праћење нивоа буке.

6.9. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ КОД ИЗГРАДЊЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

Водоводна инфраструктура

Заштита изворишта подземних вода се спроводи формирањем зона заштите у којима се прописују мере заштите, у складу са Правилником.

Мере заштите, које се предвиђају у овим зонама, своде се на то да се објекти и активности у појединим зонама прилагоде на тај начин да се спречи евентуално преношење загађујућих материја до изворишта.

Заштита вода од загађивања спроводи се у складу са планом за заштиту вода од загађивања. Планом за заштиту вода од загађивања утврђују се нарочито: мере за спречавање или ограничавање уношења опасних и штетних материја, мере за спречавање и одлагање отпадних и других материја на подручјима, на којима то може утицати на погоршање квалитета вода, мере за пречишћавање загађених вода, начин спровођења интервентних мера у одређеним случајевима загађивања, организације које су дужне спроводити поједине мере, рокови за смањење загађивања воде, као и одговорности и овлашћења у вези са спровођењем заштите.

У циљу заштите вода забрањено је:

- 1) уношење опасних и штетних материја које доводе до прекорачења прописаних вредности;
- 2) уношење чврстих и течних материја, које могу загадити воду или могу изазвати замуљивање, заслањивање воде и таложење наноса;
- 3) испуштање у јавну канализацију отпадних вода које садрже опасне и штетне материје изнад прописаних вредности или које могу штетно деловати на могућност пречишћавања вода из канализације или које могу оштетити канализацију и постројење за пречишћавање вода;
- 4) коришћење напуштених бунара као септичких јама;
- 5) остављање у кориту за велику воду природних и вештачких водотока и језера материјала који могу загадити воде.

Ради заштите вода и водотока, спречавања оштећења и заштите водопривредних објеката и постројења, забрањено је:

- 1) извршити радње које могу оштетити корита и обале природних и вештачких водотока, као и објеката за уређење водних токова или за заштиту од штетног дејства вода;
- 2) уносити у природне, вештачке водотоке, језера и ретензије, камен, земљу, јаловину, посечено дрво и други материјал, као и упуштати загађене воде и материје;

- 3) изводити радове и вадити материјал из водотока, који би могли угрозити: водни режим, стабилност бране или њену наменску употребу, стабилност одбрамбених насипа, регулационих и других водопривредних објеката, као и мењати природне услове у околини акумулационих и ретенционих басена, услед чега би могло доћи до клизања терена, појаве ерозије или настајања вододерина и бујица;
- 4) градити објекте или вршити садњу у плавној зони на начин, који омета протицање воде и леда или је у супротности са прописима за градњу на плавном подручју;
- 5) садити дрвеће на одбрамбеном насипу или поред насипа у појасу ширине 10 метара према водотоку и 50 метара на брањеном подручју, рачунајући од ножице насипа;
- 6) садити дрвеће поред канала у појасу од 5 метара са обе стране, рачунајући од ивице канала;
- 7) мењати или пресецати токове подземних вода, односно искоришћавати те воде у обиму, којим се угрожавају снабдевање питком или технолошком водом, минерална и термална изворишта, стабилност тла и објеката;
- 8) на каналима на удаљености мањој од 2 метра, односно другој удаљености утврђеној одлуком јавног водопривредног предузећа, орати или копати земљу и обављати друге радње којима се могу оштетити канали или пореметити њихово редовно функционисање.

Саобраћајна инфраструктура

Код изградње нових саобраћајних капацитета, потребно је придржавати се постојећих законских прописа и правилника, у циљу смањења деградације природе и рационалног заузимања земљишта.

Реконструкцију постојећих саобраћајних капацитета, категорисаних путева и железничке пруге потребно је реализовати уз поштовање прописаних режима и мера заштите.

Електроенергетска и електронска комуникациона инфраструктура

Опште мере предвиђене законским и другим прописима, подразумевају нормативе и стандарде који се примењују при изградњи овакве врсте објеката, као и при избору опреме и уређаја.

Овим мерама обухваћени су и услови надлежних органа и организација код издавања услова, одобрења и сагласности за изградњу објеката, извођење радова и употребу објеката. При изградњи, морају се поштовати сви технички прописи предвиђени Законом.

Опрема треба да буде атестирана, прописно заштићена, обележена и са свим упутствима за безбедан рад.

Да би се избегао негативан утицај надземних водова, нарочито виших напона, на људе, ове водове је потребно градити ван насељених места, у атару, а око њих је потребно обезбедити заштитне коридоре, у којем није дозвољена изградња објеката за становање као ни других објеката.

Техничким мерама, постављањем заштитног ужета и уземљењем, надземни вод ће се штитити од пренапона услед атмосферског пражњења.

При изградњи антенских стубова и постављању антенског система за пренос сигнала морају се поштовати мере предвиђене законским и другим прописима, које подразумевају нормативе и стандарде за ту врсту објеката, као и мере и услове, које утврђују надлежни органи и организације.

Антенски стуб, као носач антена за потребе одвијања електронског комуникационог саобраћаја, пројектовати у складу са Правилником о техничким мерама за изградњу, постављање и одржавање антенских постројења ("Службени лист СФРЈ" бр. 1/69),

Правилником о техничким нормативима за заштиту од атмосферског пражњења ("Службени лист СРЈ" бр. 11/96), стандардима за громобранске инсталације, челичне конструкције за ношење антена - прорачун, конструисање и извођење, стандардом о максималним нивоима излагања људи радио-фреквенцијским електромагнетим пољима.

Простор око релејне станице мора бити ограђен и недоступан за улазак неовлашћених лица, као и приступ објекту за смештај опреме и пењање на антенски стуб.

На видљивим местима треба поставити упозорења о забрани приступа антенама. Приступ антенама могу имати само професионална лица која у случају интервенције и рада непосредно поред антена морају искључити радио-релејни предајник. Антенски стуб и антене морају имати адекватну громобранску заштиту. Обавезно треба вршити мерења електромагнетног зрачења у близини стуба. У случају прекомерног зрачења које потиче од квара, предајник се мора искључити и што пре приступити отклањању узрока.

Све инсталације за потребе рада овог система у комплексу се морају каблирати. Све електроинсталације се морају одржавати у исправном стању.

Термоенергетска инфраструктура

Природни гас се по својим хемијским и физичким карактеристикама мора третирати као пожарно и експлозивно опасан медиј, који у контакту са ваздухом може формирати запаљиве и експлозивне смеше.

Гасоводни систем може бити извор пожарних или експлозивних опасности само у случајевима појаве неконтролисаног истицања гаса из гасоводног система, које су последица непридржавања прописаних мера заштите, техничких услова и експлоатације - одржавања.

Надземни делови гасовода морају бити удаљени од стубова електричне мреже за најмање висину стуба увећану за 3 m, док удаљеност подземног цевовода гасовода од стубова електричне мреже мора бити толика да не угрожава стабилност и електрично уземљење стуба и не сме бити мања од 1 m.

На свим местима укрштања и паралелног вођења у близини гасовода копање се мора вршити ручно.

Предвиђена су потпуна испитивања гасовода методама, које прецизно утврђују стање унутрашње и спољашње површине гасовода и утицај окружења на очекиване физичко хемијске промене на гасоводима. Дакле, методе које поред тачног констатовања стања могу и да предвиде даље промене и њихову брзину (сеизмички утицаји на промене положаја гасовода као састав транспарентног гаса и земљишта на брзину хемијско корозивних промена у цевима).

Транспорт природног гаса до крајњих потрошача захтева гасоводне мреже велике разгранатости и територијалне распрострањености, што условљава да се са мерама превентивне заштите и предвиђеним акцијама морају упознати сви радници који раде на одржавању и остали субјекти на територији на којој је гасовод изграђен као што су: органи СУП-а, ватрогасне организације и друштвено-политичке заједнице.

Ако се током извођења радова наиђе на природно добро, које је геолошко-палеонтолошког или минеролошко-петрографског порекла (за које се представља да има својство природног споменика) извођач је дужан да о томе обавести овај Завод и да предузме све мере, како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

Заштита геолошких ресурса

Према Закону о рударству и геолошким истраживањима: "геолошки ресурси обухватају: простор са својим геолошким, амбијенталним и другим карактеристикама, минералне ресурсе, ресурсе подземних вода и геотермалне ресурсе".

Експлоатационо поље обухвата простор у коме се налазе резерве минералних сировина и геотермалних ресурса, као и простор предвиђен за смештај јаловишта и другог рударског отпада, за изградњу објеката припреме минералних сировина, за изградњу објеката одржавања, водозахвата и других објеката, а ограничено је одговарајућим полигоним линијама на површини терена и простире се до пројектоване дубине експлоатације.

Заштитни простор око експлоатационог поља је простор у коме експлоатација није планирана нити се изводи, већ представља простор који раздваја експлоатациона поља и омогућава да, у једном тренутку времена, носилац одобрења за експлоатацију за исти простор може тражити истражно право уколико постоје индиције да се ресурси минералних сировина налазе и ван постојећих граница експлоатационог поља.

Заштиту геолошких ресурса, вршити у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима.

Ради заштите вода и животне средине, привредни субјект је дужан да:

- 1) планира мере којима се спречава угрожавање режима вода и животне средине, односно мере рекултивације и санације и да обезбеди извршење прописаних мера;
- 2) води податке о врстама и количинама опасних и штетних материја које користи у вршењу делатности, односно да води податке о врстама и количинама опасних, штетних и отпадних материја које испушта или одлаже у животну средину;
- 3) спроводи мере и услове за спречавање угрожавања режима вода и животне средине садржане у анализи утицаја обављања делатности на животну средину и режим вода у складу са посебним законом.

Носилац експлоатације је дужан да у току и по завршетку извођења радова на експлоатацији, а најкасније у року од једне године од дана завршетка радова на површинама на којима су рударски радови завршени, изврши рекултивацију земљишта у свему према пројекту рекултивације земљишта, који се израђује по посебним прописима, односно да предузме мере заштите земљишта на коме су се изводили радови и мере заштите и санације животне средине и вода, ради безбедности и здравља људи и безбедности имовине.

6.10. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ВАНРЕДНИХ СИТУАЦИЈА

Заштита простора од ванредних ситуација врши се у складу са одредбама Националне стратегије заштите и спасавања у ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, број 86/11), Закона о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“, бр. 111/09, 92/11 и 93/12), Уредбе о садржају и начину израде планова заштите и спасавања у ванредним ситуацијама („Службеном гласнику РС“, бр. 8/11), Правилника о начину израде и садржају плана заштите од удеса („Службеном гласнику РС“, бр. 82/12), Правилника о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службеном гласнику РС“, бр. 41/10) и др.

На утврђивање концепције просторног развоја утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и инплементација мера превенције има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса. Ове мере се односе на:

- адекватно просторно планирање и зонирање простора (подразумева одређивање зона заштите, удаљености опасних активности од насеља, дислокацију постојећих ризичних садржаја, планирање одговарајућих садржаја у циљу спречавања ширења последица од потенцијалних удеса, итд.);
- специфичне услове за изградњу објеката и инфраструктуре са повећаним ризиком од удеса;
- израду анализе ризика од удеса и давање мишљења и сагласности на њих;
- избор и примену технологија, чијом се експлоатацијом мање загађује животна средина и обезбеђује већи степен заштите од потенцијалног загађења;
- благовремено отклањање свих уочених техничко-технолошких недостатака;
- утврђивање траса транспорта опасних материја изван насељених места.

Заштита од пожара обезбедиће се: поштовањем прописа при пројектовању и градњи објеката (удаљеност између објеката, услови складиштења лако запаљивих течности, гасова и експлозивних материја и слично); градњом саобраћајница према датим правилима (неопходне минималне ширине, минимални радијуси кривина и слично); поштовањем задатих регулационих и грађевинских линија; одговарајућим капацитетом водоводне мреже, тј. обезбеђивањем проточног капацитета и притиска за ефикасно гашење пожара; обезбеђивањем услова за рад ватрогасне службе.

Заштита од земљотреса обезбедиће се: прорачуном на отпорност за земљотрес јачине најмање 7⁰ MCS за све објекте; поштовањем норматива за изградњу високоградње; поштовањем прописане минималне ширине саобраћајних коридора, како би се обезбедили слободни пролази у случају зарушавања.

Заштита од метеоролошких појава (атмосферског пражњења, олујних ветрова и града) обезбедиће се: извођењем громобранских инсталација у складу са одговарајућом законском регулативом; заштита од олујних ветрова обезбедиће се подизањем заштитног зеленила; заштита од града обезбедиће се постојећим противградним станицама, са којих се током сезоне одбране од града, по потреби, испаљују противградне ракете.

Заштита од поплава и подземних вода обезбедиће се: поштовањем основне намене канала, који пролазе поред и кроз предметни простор, односно насеље, и имају најважнију улогу у евакуацији атмосферских вода из насеља (сачувати интегритет детаљне каналске мреже и припадајућих објеката); поштовањем важећих прописа приликом пројектовања и изградње хидротехничких објеката (карактеристике канала, пропуста и сл.).

Заштита од техничко-технолошких несрећа (акцидената) обезбедиће се: предузимањем мера за спречавање истицања било које супстанце, која је штетна или разарајућа по тло или његове особине; складиштење горива и манипулацију са нафтом и њеним дериватима одвијати у осигураним подручјима, у циљу спречавања истицање горива и мазива, а сличне услове применити на мазивна уља, хемикалије и течни отпад; паркирање грађевинских машина вршити само на уређеним местима, уз предузимање посебних мера заштите од загађивања тла уљем, нафтом и нафтним дериватима; разношење чврстог отпада, који се јавља у процесу градње и боравка радника у зони градилишта, спречити његовим систематским прикупљањем и депоновањем на за то уређеним депонијама; уколико дође до хаварије возила, које носи опасне материје у прашкастом или грануларном стању, зауставити саобраћај и обавестити специјализовану службу, која обавља операцију уклањања опасног терета и асанацију коловоза; уколико дође до несреће возила са течним опасним материјама, зауставити саобраћај, алармирати надлежну службу и специјализоване екипе за санацију несреће. Постројења у којем се обављају активности, у којима је присутна или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних (у даљем тексту: севесо постројење), регулисана су Законом о заштити животне средине и другим подзаконским актима, на основу чега се одређује обавеза израде Политике превенције удеса, Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса, прописује се листа опасних материја и њихове количине и критеријуми за одређивање врсте

документа које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса у коме се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја. Локална самоуправа је у обавези да, на основу Плана заштите од удеса оператера, који се налазе на територији те локалне самоуправе, изради План заштите од удеса локалне самоуправе (екстерни План заштите од удеса), чији је садржај и методологија израде уређена Законом о ванредним ситуацијама.

6.11. ЗАШТИТА ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ И РАТНИХ РАЗАРАЊА

Основни циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране је стварање услова за деловање цивилне заштите становништва, заштиту материјалних и природних ресурса у случају ратних дејстава.

Просторни системи који због своје намене, места и улоге у систему одбране имају посебан значај, јесу велики инфраструктурни системи, градска насеља, просторне целине као материјалне подршке систему одбране у свакодневном функционисању и у ванредним ситуацијама, објекти и комплекси које непосредно користе снаге система одбране, као и остали објекти и системи дефинисани посебним законским актима.

У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу обезбеђења услова за потребе деловања и извршење одбране.

У поступку усаглашавања просторног развоја са потребама одбране, објекти и комплекси који се непосредно користе за функционисање Војске, најчешће у оквиру просторних структура (намена површина), подразумевају "зоне просторне заштите" око војних комплекса, које се дефинишу као простори са посебним режимом планирања, уређења и коришћења.

Услови и захтеви за израду ППППН културног предела Бач, добијени од стране Министарства одбране (Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру), уграђени су у овај План. Елементи који имају поверљив карактер обрађени су у Посебном прилогу, који је саставни део овог Плана.

7. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

Спровођење Просторног плана односи се на подручје Културног предела Бач и реализује се кроз:

- обавезну израду плана детаљне регулације на основу смерница утврђених овим Просторним планом;
- примену планских докумената општине Бач уз обавезну примену смерница и мера заштите утврђених овим Просторним планом;
- примену планских докумената општине Бачка Паланка уз обавезну примену смерница и мера заштите утврђених овим Просторним планом;
- примену планских докумената општине Оџаци уз обавезну примену смерница и мера заштите утврђених овим Просторним планом;
- директну примену Просторног плана;
- директну примену Просторног плана уз обавезну израду урбанистичког пројекта,

осим за подручје у Културном пределу Бач на ком је дефинисана друга посебна намена тј. директна примена других просторних планова подручја посебне намене.

Сва планска докумената чије је доношење у надлежности јединице локалне самоуправе, а чији су делови у граници подручја Културног предела Бач, морају се усагласити у посебној намени са овим Просторним планом. При усаглашавању планских докумената чије је доношење у надлежности јединице локалне самоуправе не може се мењати посебна намена простора.

Овим Просторним планом прописује се обавезна израда плана детаљне регулације у посебној намени, тамо где је неопходно дефинисати грађевинско земљиште, односно тамо где је неопходно разграничити јавно од осталог грађевинског земљишта.

За наведене планове орган надлежан за припрему плана може донети Одлуку о изради стратешке процене, према критеријумима прописаним Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину, ако утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

За све објекте који могу имати утицаја на животну средину, надлежни орган може прописати обавезу израде Студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину, Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, као и Уредбом о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину.

Процена, која се ради за дату локацију, а на основу теничко-технолошке концепције објекта, као и на основу постојећих знања и расположивих података, врши се у смислу процене могућег утицаја анализираног објекта и процеса који се у оквиру делатности одвијају на животну средину.

Мере заштите животне средине и мониторинг, који се интерпретирају у Студији процене утицаја објеката на животну средину, представљају услове који се морају испоштовати при изради пројектне документације и реализовати током рада и функционисања објеката.

IV ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Успостављање система мониторинга је један од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине у Просторном плану могле успешно имплементирати у пракси. Програм праћења стања животне средине у току спровођења Просторног плана садржи, према Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину, следеће делове:

- 1) Опис циљева Просторног плана;
- 2) Индикаторе за праћење стања животне средине;
- 3) Права и обавезе надлежних органа; и
- 4) Поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја.

1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Опис циљева Просторног плана је наведен у поглављу I-2.3.2. овог Извештаја. Основни циљ Програма праћења стања животне средине је да се обезбеди, поред осталог, правовремено реаговање и упозорење на могуће негативне процесе и акцидентне ситуације, као и потпунији увид у стање елемената животне средине и утврђивање потреба за предузимање мера заштите у зависности од степена угрожености и врсте загађења. Потребно је обезбедити континуирано праћење стања квалитета животне средине и активности на простору у обухвату Просторног плана чиме се стварају услови за рационално управљање овим простором.

Према Закону о заштити животне средине, Република, аутономна покрајина односно јединица локалне самоуправе, у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са овим и посебним законима, а циљеви Програма праћења стања животне средине били би:

- обезбеђење мониторинга;
- дефинисање садржине и начина вршења мониторинга;
- одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга;
- дефинисање мониторинга загађивача;
- успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног регистра извора загађивања;
- увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

2. ПРЕДЛОГ ИНДИКАТОРА ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Праћење стања животне средине и утицаја који поједини сектори својим деловањима имају на животну средину, врши се систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине, које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине.

На подручју обухвата Просторног плана није успостављен континуални мониторинг квалитета ваздуха, воде, земљишта и буке .

Имајући у виду дефинисане посебне циљеве, током израде стратешке процене врши се избор одговарајућих индикатора, на основу којих се врши оцењивање планских решења, са становишта могућих негативних утицаја на животну средину, утврђивање неповољних утицаја и даје се предлог мера за спречавање или смањење идентификованих утицаја.

Предлог индикатора за праћење стања животне средине предложен је на основу дефинисаних циљева стратешке процене у претходним поглављима.

Имајући у виду обухват Просторног плана, постојеће и будуће садржаје, као и могућа загађења, мониторинг се односи на:

- успостављање мреже мерних места за одређивање квалитета ваздуха тј. праћење степена загађености ваздуха на посматраном подручју;
- контролу и праћење квалитета вода;
- праћење квалитета земљишта контролом концентрација загађујућих супстанци;
- успостављање мерних места у циљу праћења нивоа буке, као и акустичко зонирање подручја;
- сталну урбанистичко-грађевинску контролу лоцирања и изградње објеката.

2.1. МОНИТОРИНГ СИСТЕМ ЗА КОНТРОЛУ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Законом о заштити ваздуха дат је законски оквир за проучавање и праћење квалитета ваздуха које за циљ има контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивање тренда загађења, како би се правовремено деловало ка смањењу штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине.

Контрола квалитета ваздуха се остварује праћењем нивоа загађујућих материја у ваздуху у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха и Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздуху.

Надлежни органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, у оквиру својих надлежности, обезбеђују:

- мерне станице и/или мерна места за фиксна мерења у државној и локалним мрежама;
- континуално и/или повремено мерење/узимање узорак загађујућих материја на фиксним локацијама;
- повремено мерење/узимање узорак загађујућих материја на мерним местима која нису обухваћена мрежом мониторинга квалитета ваздуха;
- пренос, обраду, проверу валидности и анализу резултата добијених мерењем и/или узимањем узорак и анализом;
- проверу квалитета мерних поступака;
- одржавање мерних места, мерних инструмената са пратећом опремом, и опреме за пријем и пренос података.

При успостављању и функционисању мреже мерних станица и/или мреже мерних места, обавезе се односе на:

- одређивање фиксних макролокација;
- одређивање фиксних микролокација;
- припрему и обезбеђивање фиксне локације;
- обезбеђивање одговарајућих техничких услова за мерење и/или узимање узорак загађујућих материја на фиксним локацијама;
- опремање мерних места за фиксно мерење;
- одржавање мерних места, мерних инструмената и опреме за праћење и пренос података.

Захтеви квалитета ваздуха су:

- граничне вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху;
- горње и доње границе оцењивања нивоа загађујућих материја у ваздуху;
- границе толеранције и толерантне вредности;
- концентрације опасне по здравље људи и концентрације о којима се извештава јавност;
- критични нивои загађујућих материја у ваздуху;
- циљне вредности и (национални) дугорочни циљеви загађујућих материја у ваздуху;
- рокови за постизање граничних и/или циљних вредности, у случајевима када су оне прекорачене у складу са Законом о заштити ваздуха.

Према Уредби о изменама и допунама Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 75/10) критеријуми за оцењивање концентрација загађујућих материја дате су у следећој табели:

Загађујућа материја $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Период усредњавања	ГВ (гранична вредност)	Не сме да буде превазиђена више од X пута у календарској години	ТВ, Толерантна вредност (ГВ+граница толеранције)	ДГ, Доња граница оцењивања	ГГО, горња граница оцењивања
Сумпор диоксид (CO_2)	1 h	350	24 x	500	-	-
	24 h	125	3 x	125	50	75
	календарска година	50	-	50	-	-
Азот диоксид (NO_2)	1 h	150	18 x	225	75	105
	24 h	85	-	125	-	-
	календарска година	40	-	60	26	32
Суспендоване честице PM_{10}	24 h	50	35 x	75	25	35
	календарска година	40	-	48	20	28
Суспендоване честице PM_{25}	календарска година	25	-	30	12,5	17,5
Озон (O^3)	8 h max	120	25 x у години у току 3 године		-	-
Угљен моноксид (CO)	8 h max	10000	-	16000	5000	7000
	24 h	5000	-	10000	-	-
	календарска година	3000	-	-	-	-
Бензен	календарска година	5	-	8	2	3,5

Према нивоу загађености, полазећи од прописаних граничних и толерантних вредности, а на основу резултата мерења утврђују се следеће категорије ваздуха:

1. прва категорија - чист или незнатно загађен ваздух где нису прекорачене граничне вредности нивоа ни за једну загађујућу материју
2. друга категорија - умерено загађен ваздух где су прекорачене граничне вредности нивоа за једну или више загађујућих материја, али нису прекорачене толерантне вредности ниједне загађујуће материја
3. трећа категорија - прекомерно загађен ваздух где су прекорачене толерантне вредности за једну или више загађујућих материја.

Ако за неку загађујућу материју нису прописане границе толеранције, њена гранична вредност ће се узети као толерантна вредност.

Предлог је да се спроводи систематско мерење параметара који одређују квалитет ваздуха на више мерних места на простору обухвата Просторног плана: у центру насеља Бач, уз државне путеве, као главне насељске саобраћајнице и у оквиру радних садржаја односно индустријских комплекса. Број и распоред мерних места у мрежи мерних места зависи од просторне густине и временске дистрибуције загађујућих материја, у складу са Уредбом за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

Мониторинг квалитета ваздуха врши се и на основним руралним локацијама ван непосредног утицаја значајних извора загађења ваздуха.

За све планиране објекте, у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 114/08), неопходно је у складу са Законом о процени утицаја ("Службени гласник РС", бр. 135/04 и 36/09), изградити Студије процене утицаја, којима ће бити прецизиран мониторинг стања животне средине за одређене објекте.

За постојеће објекте који немају урађену Студију процене утицаја на животну средину по Закону, неопходно је, по мишљењу надлежне службе за област заштите животне средине, а у складу са технологијом рада, усвојити додатни мониторинг односно додатна контролна места посебно за праћење загађења ваздуха и вода, у складу са важећом законском регулативом.

2.2. МОНИТОРИНГ СИСТЕМ ЗА КОНТРОЛУ КВАЛИТЕТА ВОДЕ

У циљу предузимања мера за ограничавање даљег загађивања и евентуално побољшање вода, од значаја је стално и систематско **контролисање параметара квалитета површинских и подземних вода**, на прописан начин на основу Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање, Уредбе о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање, Правилника о опасним материјама у водама и Правилника о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода.

У циљу утврђивања мера, које треба предузимати ради заштите вода од загађивања и контроле резултата реализованих мера заштите, потребно је, поред систематског праћења квалитета површинских и подземних вода који врши Републички хидрометеоролошки завод, додатно вршити и контролу квалитета површинских и подземних вода и квалитет отпадних вода у циљу сагледавања:

- утицаја присутних загађујућих материја,
- врста загађујућих материја и степена њиховог дејства на водопријемник,
- могућности елиминације штетног и опасног дејства присутних материја на водопријемнику.

Посебна испитивања се обављају у циљу одређивања обима и могућности последица хаваријског загађивања, провере и дефинисања техничких решења и за друге намене, према посебно утврђеним програмима.

Стандарди квалитета животне средине за површинске воде постижу се:

- смањивањем годишњих нивоа емисије приоритетних супстанци и престанком емитовања приоритетних супстанци у површинске воде;
- смањивањем концентрације приоритетних супстанци до њиховог потпуног елиминисања у површинским водама.

Концентрације приоритетних супстанци могу прекорачити прописане стандарде квалитета животне средине за површинске воде унутар зоне мешања, ако прекорачене концентрације не утичу на усклађеност остатка водног тела површинске воде с тим стандардима.

Зоне мешања одређују се на начин којим се обезбеђује да је њихово простирање:

- ограничено на место испуштања и то низводно од тачке испуштања;
- пропорционално концентрацији присутних приоритетних супстанци на месту испуштања и условима емисије приоритетних супстанци садржаних у дозволама, које се издају у складу са законом којим се уређује интегрисано спречавање и контрола загађивања животне средине и законом којим се уређују воде.

Обавеза лица (правног или физичког) које испушта приоритетне супстанце у површинске воде је да усклади своје емисије са стандардима квалитета животне средине за површинске воде које нису под утицајем прекограничног загађења, прописаним Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање.

Предузећа која врше испитивање квалитета подземних вода, као и испитивање квалитета отпадних вода, дужна су да резултате испитивања доставе Републичком хидрометеоролошком заводу и јавном водопривредном предузећу месечно, а у случају хаваријског загађења воде, у току истог дана.

Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање прописане су граничне вредности емисије загађујућих материја за комуналне отпадне воде које се испуштају у реципијент (Табела А), граничне вредности емисије загађујућих супстанци за комуналне отпадне воде, у зависности од капацитета постројења за пречишћавање отпадних вода, односно у односу на еквивалент становника (ЕС) (Табела Б), као и најмањи број узорака које је потребно

узети током године за анализу пречишћених комуналних отпадних вода, у зависности од капацитета постројења за пречишћавање отпадних вода (Табела В)³.

Табела А. Граничне вредности емисије за комуналне отпадне воде које се испуштају у реципијент

Параметар	Гранична вредност емисије	Најмањи проценат смањења
а. Граничне вредности емисије на уређају секундарног степена пречишћавања		
Биохемијска потрошња кисеоника (БПК ₅ на 20°С)	25 mg O ₂ /l 40 mg O ₂ / l	70-90
Хемијска потрошња кисеоника (ХПК) ^(VI)	125 mg O ₂ /л	75
Укупне суспендоване материје (IV, VIII)	35 mg /l (више од 10 000 ЕС) 60 mg /l (2000 до 10 000 ЕС)	90 70
б. Граничне вредности емисије на уређају терцијерног степена пречишћавања		
Укупан фосфор	2 mg /l P (1000 до 100 000 ЕС) 1 mg /l P (више од 100 000 ЕС)	80
Укупан азот	15 mg /l N (10 000 до 100 000 ЕС) 10 mg /l N (више од 100 000 ЕС)	70-80

(I) Смањење у односу на оптерећење улазне отпадне воде.

(II) Параметар може бити замењен неким другим параметром: укупни органски угљеник (УОУ) или укупна хемијска потрошња кисеоника (ХПК укупно), ако се може успоставити зависност између БПК₅ и ових параметара.

(III) Ако се докаже да испуштене отпадне воде након пречишћавања неће негативно утицати на квалитет водотока

(IV) Суспендоване материје нису обавезан параметар.

(V) Укупни азот: органски N + NH₄-N + NO₃-N + NO₂-N.

(VI) Хомогенизован, нефилтриран, недекантован узорак.

(VII) Додатак инхибитора нитрификације.

(VIII) Филтрацијом репрезентативног узорка кроз мембрански филтер 0,45 µm. Сушење на 105оС и вагање.

Табела Б. Граничне вредности емисије за комуналне отпадне воде према капацитету постројења за пречишћавање отпадних вода

Капацитет постројења (ЕС)	ХПК		БПК ₅		Укупне сусп. материје		Укупан Р		Укупан N mg/l	
	mg /l	%	mg /l	%	mg /l	%	mg /l	%	1.V-15.XI	16. XI-30.IV.
< 600	-	70	80	75	100	-	-	-	-	-
601-2000	-	75	50	80	75	-	-	-	-	-
2001-10000	125	75	25	70-90	60	70	-	-	-	-
10001-100000	125	75	25	70-90	35	90	2	80	15	25
> 100000	125	75	25	70-90	35	90	1	80	10	20

³ Наведене табеле су интерпретиране из **Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање**. Нумерација наведених табела у Извештају о стратешкој процени не одговара нумерацији истих у самој Уредби.

Граничне вредности емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање приказане су у Извештају ради свеобухватног концептирања теме Програм праћења стања животне средине, али је приликом спровођења мониторинга параметара квалитета животне средине обавезно консултовати наведене прописе и стриктно применити обавезе прописане овом Уредбом и осталим законским актима.

Табела В. Најмањи број узорка за анализу пречишћених комуналних отпадних вода у зависности од капацитета постројења за пречишћавање⁴

Величина постројења	Годишњи број узорка
2000 - 9999 EC	12 Ако се прве године испитивања докаже да квалитет пречишћене воде не прелази граничне вредности емисије за загађујуће материје наведене у овој Уредби, наредне године врши се анализа само 4 узорка. Ако у току једне од наредних година један од 4 узорка не испуњава граничне вредности емисије за загађујуће материје наведене у овој Уредби, враћа се на 12 годишњих узорка.
1000 - 49999 EC	12
>50000 EC	24

Такође, прописане су граничне вредности емисије за остатке који настају у процесу пречишћавања комуналних отпадних вода (Табела Г).

Табела Г. Граничне вредности емисије за остатке од пречишћавања комуналних отпадних вода

Параметар	Јединица мере	Гранична вредност емисије	
		За употребу у пољопривреди	За остале потребе
Неорганске материје			
Олово	mg/kg	120	1200
Кадмијум	mg/kg	2,5	40
Хром	mg/kg	100	1000
Никл	mg/kg	60	400
Жива	mg/kg	1,6	25
Бакар	mg/kg	700	1750
Цинк	mg/kg	1500	4000
Арсен	mg/kg	15	75
Органске материје			
АОХ	mg/kg	400	500
PCB	mg/kg	0,1 (по конгенеру)	0,2 (по конгенеру)
ПЦЦД/Ф	ng/kg CO	30	30
Патогени			
Салмонела	MPN/10 g CO	0-10	
Ентеровирус	MPCN/10 g CO	3	

Остаци од пречишћавања комуналних отпадних вода могу се користити у пољопривредне и друге сврхе (нпр. за прекривање депонија, за поправљање пејзажа) уколико испуњавају прописане граничне вредности емисије. Пре употребе, настали остаци од пречишћавања комуналних отпадних вода се морају третирати тако да се смањи број патогена и прилагоде особинама за одговарајућу намену.

При коришћењу остатака од пречишћавања у пољопривреди мора се водити рачуна о циклусу производње пољопривредних култура, уз услове да је рН земљишта од 6 до 7. Ако се остаци од пречишћавања користе при нижим рН од 6 мора се узети у обзир повећање мобилности метала и њиховог усвајања од стране биљака и тада се морају узети ниже граничне вредности. Остаци од пречишћавања се користе на такав начин да се узме у обзир потреба биљака за нутријентима, квалитет земљишта и да не дође до загађивања површинских и подземних вода.

Остаци од пречишћавања се могу користити за покривање депонија, у парковима за зелене површине, за поправљање квалитета земљишта на коме се неће најмање годину дана гајити пољопривредне културе и напасати стока, за насипање депресија (поправљање пејзажа), при чему рН земљишта треба да се креће од 6 до 7.

⁴ Анализирају се 24-часовни средњи композитни узорци који су пропорционални према протоку или времену

Код специфичне употребе земљишта, постављају се ограничења због ризика по здравље људи од преосталих патогена. У том случају остаци од пречишћавања се третирају пре употребе да би се смањио број патогена на прихватљиву меру.

Третман остатака који потичу од пречишћавања технолошких отпадних вода се спроводи у складу са законом којим се уређује управљање отпадом.

Физичко-хемијска и бактериолошка анализа воде за пиће треба да се врши у складу са Законом о водама и Правилником о хигијенској исправности воде за пиће у свим насељеним местима у обухвату Плана.

2.3. МОНИТОРИНГ СИСТЕМ ЗА КОНТРОЛУ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА

Земљиште, као условно обновљив природни ресурс, подноси све већи притисак. Коришћењем земљишта често долази до поремећаја равнотеже појединих састојака земљишта, што неминовно доводи до његовог оштећења. Једна од мера заштите и очувања земљишта је спровођење мониторинга, што представља праћење промена у пољопривредном и непољопривредном земљишту, а посебно праћење садржаја опасних и штетних материја као и интегрално посматрање са другим чиниоцима животне средине у систему заштите.

Контрола квалитета земљишта спроводи се у складу са Законом о заштити животне средине, Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма и Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања.

Програм систематског праћења квалитета земљишта у смислу **локалне мреже локалитета за праћење квалитета земљишта** успоставља се на нивоу јединице локалне самоуправе. Листа параметара обухвата податке и информације који се прикупљају на местима узорковања земљишта, а приликом избора параметара узимају се у обзир они параметри који могу достићи вредности које могу изазвати значајан ризик по здравље људи и животну средину.

Временска динамика узорковања земљишта, анализа узорака, обрада и приказ података зависи од постојаности анализираних параметара, њихових облика и концентрација у животној средини.

Подаци добијени реализацијом програма системског праћења квалитета земљишта, у складу са Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма ("Службени гласник РС", бр. 88/10), достављају се Агенцији за заштиту животне средине до 31. марта текуће године за претходну годину.

Индикатори за оцену ризика од деградације земљишта су:

- степен угрожености земљишта од ерозије;
- степен угрожености земљишта од губитка органске материје;
- степен угрожености земљишта са ризиком од збијања земљишта;
- степен угрожености земљишта од заслањивања и/или алкализације;
- степен угрожености земљишта од клизишта;
- степен угрожености земљишта од ацидификације;
- степен угрожености земљишта од хемијског загађења.

Индикатори се оцењују на основу општих елемената за оцену ризика од деградације земљишта који су дефинисани Уредбом. Степен угрожености земљишта од хемијског загађења одређује се на основу вредности загађујућих материја датих у посебном пропису којим се регулишу граничне вредности опасних и штетних материја у подземним водама, као и у посебним прилозима Уредбе, који се односе на ремедијационе вредности концентрација опасних и штетних материја и вредности које могу указати на значајну контаминацију подземних вода и земљишта.

Ради израде ремедијационих програма на основу утврђеног присуства загађујућих материја у земљишту одређују се контаминирани локације, које обухватају површине на којима су испољени процеси деградације и деструкције, и то:

- одлагалишта отпада;
- локације привредних субјеката – оператера, односно локације чије загађење проузрокују активне или неактивне инсталације или оператери у чијем су окружењу депоноване опасне материје;
- локације удеса, односно локације загађене услед ванредних догађаја, укључујући и кварове;
- индустријски девастиране локације (*броунфилд* локације) на којима су се обављале делатности које су могле да контаминирају земљиште.

Праћење параметара квалитета земљишта на подручју обухвата Плана је неопходно вршити у континуитету дуги низ година, на одређеним местима за које је утврђена евидентна угроженост параметара стања животне средине (у приобаљу Дунава, с обзиром на индиректно загађење од површинских и подземних вода, у коридорима државних путева I и II реда, као и на појединим локалитетима евидентно угроженим применом неадекватних агротехничких мера итд).

Локације на којима је депонован **незагађен материјал од ископавања** (земља) не припадају контаминираним локацијама.

Инвентар контаминираних локација представља саставни део информационог система заштите животне средине који води Агенција за заштиту животне средине.

У случају прекорачења граничних и ремедијационих вредности концентрација опасних и штетних материја и вредности које могу указати на значајну контаминацију земљишта, као и у случају прекорачења граничног нивоа концентарција загађујућих материја у подземним водама, врше се додатна истраживања на контаминираним локацијама ради утврђивања степена загађености и израде ремедијационих програма.

Ремедијациони програми и пројекти ремедијације реализују се уколико просечна концентрација било које опасне или штетне материје прелази ремедијациону вредност дефинисану Уредбом у више од 100 м³ запремине водоносног слоја или у више од 25 м³ запремине земљишта на контаминираним локацијама.

2.4. МОНИТОРИНГ БУКЕ

Ниво буке у животној средини контролише се системским мерењем буке које обезбеђује јединица локалне самоуправе. Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини ("Службени гласник РС", бр. 75/2010) прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи. У наредним табелама приказане су граничне вредности буке, које се односе на основне индикаторе буке и на меродавни ниво буке на отвореном простору, прописане Уредбом.

Табела бр. Д. Граничне вредности индикатора буке (односе се на основне индикаторе буке и на меродавни ниво буке) на отвореном простору

ЗОНА	НАМЕНА ПРОСТОРА	НИВО БУКЕ У dB (A)	
		ЗА ДАН И ВЕЧЕ	ЗА НОЋ
1.	Подручја за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно-историјски локалитети, велики паркови	50	40
2.	Туристичка подручја, кампови и школске зоне	50	45
3.	Чисто стамбена подручја	55	45
4.	Пословно-стамбена подручја, трговачко-стамбена подручја и дечја	60	50

ЗОНА	НАМЕНА ПРОСТОРА	НИВО БУКЕ У dB (A)	
		ЗА ДАН И ВЕЧЕ	ЗА НОЋ
	игралишта		
5.	Градски центар, занатска, трговачка, административно-управна зона са становима, зона дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница	65	55
6.	Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали без стамбених зграда	На граници ове зоне бука не сме прелазити граничну вредност у зони са којом се граничи	

Законом о заштити од буке у животној средини дефинисано је да Аутономна покрајина утврђује мере и услове заштите од буке, односно звучне заштите у плановима, програмима и пројектима, укључујући и оне на које даје сагласност у поступку стратешке процене утицаја, процене утицаја пројеката на животну средину, односно у поступку издавања интегрисане дозволе за рад постројења и активности. Аутономна покрајина у складу са Законом обезбеђује финансирање мониторинга буке у животној средини на својој територији и врши надзор и контролу примене мера заштите од буке у животној средини.

Мере и услове заштите од буке свака општина утврђује у складу са овим Законом. Обавезе општине односе се на акустичко зонирање на својој територији, одређивање мера забране и ограничења у складу са Законом, доношење локалног акционог плана заштите од буке у животној средини, обезбеђење и финансирање мониторинга буке у животној средини на својој територији и вршење надзора и контроле примене мера заштите од буке у животној средини.

Утврђивање акустичних зона и вршење методологије мерења буке на територији Општине врши се у складу са Правилником о методологији за одређивање акустичких зона, Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке и Правилником о методологији за израду акционих планова.

Предлог је да се за праћење нивоа буке одреде мерна места на најфреквентнијим локацијама у близини већих путних праваца, посебно у насељима, као и у близини већих производних објеката .

Такође, у обзир треба узети извештаје појединачних мерења нивоа буке, у складу са прописаним мерењима, која су предвиђена студијом о процени утицаја на животну средину за поједине објекте или по решењу инспектора за заштиту животне средине.

2.5. ЗАКОНСКИ ОКВИР

Програм праћења стања животне средине обуваћен је следећим правним актима:

- Законом о заштити животне средине ("Сужбени гласник РС", бр. 135/04, 36/09-др. закон, 72/09-др. Закон, 43/11-УС);
- Законом о заштити ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 13/10);
- Законом о заштити од буке у животној средини ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 88/10);
- Законом о водама ("Службени гласник РС", бр. 30/10 и 93/12);
- Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 11/10 и 75/10);
- Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух ("Службени гласник РС", бр. 71/10 и 6/11);
- Уредбом о класификацији вода ("Службени гласник РС", бр. 5/68);
- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање ("Службени гласник РС", бр. 35/11);

- Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини ("Службени гласник РС", бр. 75/10);
- Правилником о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података ("Службени гласник РС", бр. 30/97 и 35/97);
- Правилником о опасним материјама у водама ("Службени гласник РС", бр. 31/82);
- Правилником о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода ("Службени гласник РС", бр. 47/83 и 13/84-исправка);
- Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама за њихово испитивање ("Службени гласник РС", бр. 23/94);
- Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке ("Службени гласник РС", бр. 72/10);
- Правилником о методологији за одређивање акустичких зона ("Службени гласник РС", бр. 72/10);
- Правилником о садржини и методама израде стратешких карата буке и начину њиховог приказивања јавности ("Службени гласник РС", бр. 80/10);
- Правилником о методологији за израду акционих планова ("Службени гласник РС", бр. 72/10);
- Правилником о садржају планова квалитета ваздуха ("Службени гласник РС", бр. 21/10).

3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине су дефинисани Законом о заштити животне средине.

Обезбеђење мониторинга

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), у складу са овим и посебним законима. Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине. Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији, који мора бити у складу са програмима вишег реда.

Садржина и начин вршења мониторинга

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података, на основу посебних закона.

Овлашћена организација

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и СРПС стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са законом.

Мониторинг загађивача

Оператер постројења, односно комплекса који представља извор емисија и загађивања животне средине дужан је да, у складу са законом, преко надлежног органа, овлашћене организације или самостално, уколико испуњава услове прописане законом, обавља мониторинг, односно да:

- 1) прати индикаторе емисија, односно индикаторе утицаја својих активности на животну средину, индикаторе ефикасности примењених мера превенције настанка или смањења нивоа загађења;
- 2) обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику Србију, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе.

Загађивач је дужан да изради план обављања мониторинга, да води редовну евиденцију о мониторингу и да доставља извештаје, у складу са овим законом.

Влада утврђује врсте активности и друге појаве које су предмет мониторинга, методологију рада, индикаторе, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података, на основу посебних закона.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, као и за друга мерења и праћење утицаја своје активности на животну средину.

Достављање података

Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке добијене мониторингом достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

Неочекивани негативни утицаји на простору у обухвату Просторног плана могу се јавити у виду следећих појава:

- могућих негативних утицаја у случају неусвајања Просторног плана;
- могућих негативних утицаја у случају усвајања Просторног плана и непоштовања одредби истог;
- могућих негативних утицаја при имплементацији Просторног плана у фази реализације планираних намена, објеката и садржаја, а при одступању од одредби Просторног плана;
- могућих негативних утицаја реализованих намена и објеката (у редовном раду реализованих пројеката - објеката).

Неочекивани негативни утицаји у случају неусвајања Просторног плана представљају потенцијалну опасност од непланског и неконтролисаног коришћења простора. Највећа опасност од појаве негативних, дугорочних, сложених, иреверзибилних утицаја и негативних ефеката, представља статус, стање и капацитет животне средине и здравља становништва.

У случају неусвајања Просторног плана умањују се шансе и могућности за:

- привредни и економски развој предметног простора,
- процес ревитализације локалне економије,
- активно учешће грађана у економском и друштвеном животу предметних општина,
- подизање капацитета управних органа, јавних намена, служби и предузећа,
- актуелне привредне и друштвене потребе и за извршење припрема одговарајућих урбанистичких решења,
- прилагођавање система планирања новим друштвеним захтевима и вредностима,
- санацију изграђеног, пре свега у форми урбанистички регулисаног простора,
- инфраструктурно и комунално опремање,
- унапређивање услова за живот и рад људи кроз побољшање стања животне средине.

У наведеном случају могуће је очекивати негативне утицаје са дугорочним (трајним), иреверзибилним, кумулативним и синергијским негативним ефектима на просторни, урбани и привредни развој и стање животне средине предметног подручја. У циљу контролисаног коришћења простора, потребно је донети и спроводити предметни Просторни план.

Неочекивани негативни утицаји у случају усвајања Просторног плана и непоштовања одредби истог, разлог су за санкционисање у складу са законском регулативом која регулише област просторног и урбанистичког планирања и животне средине.

У случају неочекиваних негативних утицаја у поступку имплементације Просторног плана и у фази реализације планираних намена, односно извођење радова без услова и сагласности надлежних органа и институција, потребно је, у складу са важећом законском регулативом, спровести надзор и контролу и применити мере отклањања и минимизирања потенцијално настале штете, извршити санацију простора и применити мере ревитализације (ремедијације) и заштите животне средине.

Неочекивани негативни утицаји реализованих намена и објеката (у редовном раду реализованих пројеката – објеката, постројења, радова) се морају спречити урбанистичким и техничким мерама заштите, мерама спречавања и отклањања насталих узрока, санације последица и успостављање мониторинга животне средине. За предметни Просторни план, од фазе припреме до коначног усвајања, укључен је процес процене утицаја стратешког карактера, у коначном циљу безбедне реализације планираних намена простора. У наведеном процесу утврђено је да постоји вероватноћа појаве неочекиваних негативних утицаја са негативним ефектима и последицама по животну средину, те је прописан и начин поступања у случају таквих појава.

Постројења у којем се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних (севесо постројење), регулисана су Законом о заштити животне средине и другим подзаконским актима, као техничка јединица унутар комплекса, где се опасне материје производе, користе, складиште или се њима рукује.

Правилником о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте документа које израђује оператер **севесо постројења**, односно комплекса, на основу чега се одређује обавеза израде Политике превенције удеса, Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса, прописује се листа опасних материја и њихове количине и критеријуми за одређивање врсте документа које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса у коме се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја. Локална самоуправа је у обавези да, на основу Плана заштите од удеса оператера који се налазе на територији те локалне самоуправе, изради План заштите од удеса локалне самоуправе (екстерни План заштите од удеса), чији је садржај и методологија израде уређена Законом о ванредним ситуацијама.

Према Закону о заштити животне средине, министарство надлежно за послове животне средине, на основу Извештаја о безбедности, утврђује оператере и севесо постројења, односно комплексе чије активности могу изазвати хемијски удес са прекограничним ефектима и о томе обавештава у што краћем року, а најкасније када обавештава домаћу јавност, надлежни орган земље која може бити погођена последицама тог удеса. Министарство води евиденцију о оператерима и севесо постројењима, односно комплексима.

Министарство обавештава надлежни орган друге земље о свим битним чињеницама из Извештаја о безбедности о севесо постројењу, односно комплексу чије активности могу довести до настанка хемијског удеса са прекограничним последицама, као и о свим битним чињеницама из Плана заштите од удеса тог постројења, односно комплекса.

Министар прописује поступак обавештавања, односно размене података о севесо постројењу, односно комплексу чије активности могу довести до настанка хемијског удеса са прекограничним ефектима.

Ако надлежни орган друге земље сматра да обавештење не садржи сва севесо постројења, односно комплексе чије активности могу изазвати хемијски удес са последицама у његовој земљи тражиће од Министарства додатне податке.

Ако се не постигне сагласност са надлежним органом заинтересоване земље ово питање решиће се у складу са међународним уговором који обавезује Републику Србију.

Обавештење у случају хемијског удеса или непосредне опасности од хемијског удеса који може проузроковати прекограничне ефекте, као и евентуална узајамна помоћ уређени су прописима о заштити и спашавању.

На простору обухвата Просторног плана за постројења и активности која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, врсте активности и постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине, уређују се услови и поступак издавања **интегрисане дозволе**, која је дефинисана Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

Сва постројења и активности која се не налазе на Прелиминарном списку постојећих постројења која подлежу издавању интегрисане дозволе на територији Републике, сачињеним од стране надлежног министарства, а која у складу са Уредбом о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола подлежу обавези прибављања интегрисане дозволе, дужни су да се обрате надлежном органу.

5. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

5.1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ

Основни методолошки приступ и садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја одређен је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину. Стратешка процена је израђена на основу просторно планске документације, расположивих статистичких података, као и података добијених за потребе израде Плана и Стратешке процене, те валоризације терена.

У Елаборату су анализиране све Планом предвиђене активности, извршена је синтезна процена њихових утицаја и интеракција са утицајима окружења на природне ресурсе и живи свет, као и на животну средину, и на основу утврђених валидних параметара дат је предлог адекватних превентивних и санационих мера заштите животне средине у контексту реализације концепта одрживог развоја овог подручја.

Примењени метод рада заснива се на континуираном поступку усаглашавања процеса планирања са процесом идентификације проблема, предлога решења за спречавање и ублажавање, односно предлога мера заштите животне средине у свим фазама израде и спровођења планског документа. Методологија се базира на поштовању Закона о заштити животне средине, а пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, који утврђује услове, начин и поступак процењивања утицаја појединих садржаја Плана на животну средину.

Примењени метод поштује наведене опште методолошке принципе и спроводи се у неколико фаза:

1. Најпре се утврђују полазне основе стратешке процене, које обухватају: дефинисање предмета као и просторног обухвата Стратешке процене, циљева и метода рада, правног, планског и документационог основа;
2. Анализа постојећег стања и стања квалитета чиниоца животне средине, анализираних кроз природне услове (вредновање квалитета ваздуха, земљишта, вода, угроженост буком итд);

3. Затим се врши процена могућег утицаја на животну средину на основу квантификације појединих елемената животне средине, научних сазнања, података објављених у литератури, другим студијама, искустава других земаља и сл;
4. Након тога предлажу се мере за спречавање и ограничавање штетних утицаја у току спровођења и реализације Плана, мере за унапређење стања животне средине, мере за праћење стања животне средине које обухватају предлог индикатора за праћење стања животне средине и по потреби успостављање нових мерних тачака.

Ограничења у спровођењу предложеног метода, посебно у фази приказа постојећег стања је недостатак квантификованих података за поједине параметре животне средине у обухвату Плана.

5.2. ТЕШКОЋЕ У РАДУ

У току израде Стратешке процене, поред недостатака одговарајућих смерница и упутстава, обрађивач се сусрео и са проблемом веома скромног информационог система о животној средини, као и са непостојањем Програма праћења стања параметара животне средине на основу система показатеља-индикатора за оцену и праћење стања животне средине. Информациона основа која је коришћена за Стратешку процену највећим делом је преузета из достављене документације за потребе израде Просторног плана.

Основну тешкоћу у спровођењу стратешке процене и изради Извештаја остратешкој процени представљао је недостатак званичне, детаљно прописане јединствене методологије, на нивоу правилника. Такође, проблем је био и у раздвајању питања која су у домену (детаљне) процене утицаја на животну средину од стратешке процене утицаја. Европске препоруке су да стратешка процена не треба да улази у детаљну квантификацију јер је њена суштина у вредновању и поређењу алтернатива/опција са аспекта могућих значајних утицаја на животну средину, а нагласак је, када се ради о карактеру утицаја, на кумулативним и синергијским ефектима, да се спроводи једино за програме и планове јавног карактера итд.

6. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Начини одлучивања по питањима заштите животне средине зависе од великог низа фактора, а првенствено од значаја позитивних и негативних утицаја планских решења на здравље људи, социјални и економски развој и животну средину. С тим у вези, неопходна ја партиципација свих заинтересованих друштвених група и то инвеститора (бизнис сектора), локалне, покрајинске и републичке управе, становника и невладиног сектора. Међутим, за ефикасније остваривање апсолутне партиципације на свим нивоима неопходно је остваривање сталне сарадње између свих актера у процесу.

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину дефинише учешће заинтересованих органа и организација, који могу да дају своје мишљење у року од 30 дана. Пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему Просторног плана обезбеђује учешће јавности у разматрању Извештаја о стратешкој процени. Орган надлежан за припрему Просторног плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављање мишљења, као и о времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом, којим се уређује поступак доношења Просторног плана.

Орган надлежан за припрему Просторног плана израђује извештај о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности који садржи сва мишљења о Извештају о стратешкој процени, као и мишљења датих у току јавног увида и јавне расправе о Просторном плану.

Извештај о стратешкој процени доставља се заједно са извештајем о стручним мишљењима и јавној расправи општинском органу надлежном за заштиту животне средине на оцењивање. На основу ове оцене орган надлежан за заштиту животне средине даје своју сагласност на Извештај о стратешкој процени у року од 30 дана од дана пријема захтева за оцењивање.

После прикупљања и обраде свих мишљења, на основу којих се формира финална верзија Просторног плана, орган надлежан за припрему Просторног плана доставља Извештај о стратешкој процени заједно са Просторним планом надлежном органу на одлучивање.

Приказ разлога за избор одговарајућих планских решења током разматрања варијантних решења и начина на који су планска решења усклађена са заштитом животне средине

Просторним планом нису разрађивана и предложена варијантна решења. Предметним планом је дато решење адекватно планираној намени простора. Утврђени су основни критеријуми просторног уређења и правила изградње, дефинисани су основни коридори инфраструктурних система и утврђени су критеријуми коришћења природних ресурса и мере заштите животне средине.

7. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ ИЗВЕШТАЈА

На основу анализе могућих утицаја и вредновања могућих промена и ефеката у простору и животној средини, може се закључити да се имплементацијом планских решења изазива трајна промена у простору са дугорочно позитивним ефектима на побољшање стања у простору, стандарда и квалитета животне средине, живота локалног становништва и осталих корисника простора и услуга. Планиране промене статуса земљишта као тешко обновљивог природног ресурса, које узрокује имплементација Просторног плана, представља трајно негативне последице и ефекте у смислу пренамене продуктивног земљишта и губитка његове примарне функције.

Вредновањем односа позитивних и негативних утицаја и ефеката, може се закључити да имплементација просторно-планских решења и мера заштите прописаних планским документом обезбеђује трајне позитивне ефекте у смислу контролисаног управљања простором и животном средином.

Планирани мониторинг животне средине омогућиће контролу утицаја спровођења просторно-планских решења на животну средину. Примена и спровођење планираних мера заштите при имплементацији Просторног плана, при изради, усвајању и имплементацији планова нижег реда, контрола и надзор над применом мера и мониторинг животне средине, представљају обавезне еколошке мере и смернице у циљу спречавања појава негативних утицаја и ефеката на животну средину у обухвату овог Просторног плана.

Мере заштите дате овим Извештајем обавезан су елеменат квалитетног управљања животном средином и представљају минимум обавеза за све субјекте чије ће активности имати утицаја на локалном, али и ширем нивоу у односу на подручје обухвата Плана, усмеравајући на савремене начине планирања и уређења простора, коришћења и заштите природних ресурса и вредности, као и обезбеђења оптималних услова за живот и рад људи заснованих на начелу одрживог развоја.

V ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Оцена Извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", број 135/04 и 88/10).

На основу оцене Извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештај о стратешкој процени, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО